

BETÆNKNING
VEDRØRENDE
BØRNEFORSORGENS
ADMINISTRATION
M.V.

AFGIVET AF DET AF ARBEJDS- OG
SOCIALMINISTERIET DEN 15. OKTOBER 1953
NEDSATTE UDVALG

// . DEL

BETÆNKNING NR. 191

1958

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
I. <i>Indledning</i>	5
II. <i>Børneforsorgens centrale administration</i>	7
1. Den nuværende opbygning af børneforsorgens administration	7
2. Tidligere undersøgelser og forslag vedrørende en ændring af børneforsorgens centrale administration	19
A. Forvaltningsnævnet	19
B. Forvaltningskommissionen	19
C. Spareudvalget af 28. november 1952	20
3. Administrationsudvalgets forslag	21
A. Landsnævnet for børneforsorg	21
B. Overinspektionen for børneforsorgen	28
C. Spørgsmålet om eventuel oprettelse af et rådgivende pædagogisk udvalg	41
III. <i>Vejledningen af børneværnsudvalgene</i>	42
1. Den gældende ordning	42
2. Administrationsudvalgets forslag	43
IV. <i>Efterværnet</i>	46
1. Den gældende ordning	46
2. Ordningen i Norge og Sverige	49
3. Kritikken mod den bestående ordning	51
4. Administrationsudvalgets forslag	52
5. Afholdelse af udgifterne ved efterværnet	58
V. <i>Forskellige spørgsmål</i>	61
1. Forældrenes betaling af bidrag til børn og unge, der er inddraget under børneforsorg og anbragt uden for hjemmet	61
2. Retningslinier for valg af anbringelsessted for børn og unge under børneforsorg m. v.	63
3. Oprettelse af specialafdelinger ved enkelte opdragelseshjem for elever over 15 år, der har udvist ganske særlige adfærdsvanskeligheder	67
4. Overgangsbestemmelser	69

BILAG

	Side
1. Udkast til forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg (vedrørende børneforsorgens administration m.v.)	73
2. Ændringsforslag vedrørende landsnævnets virksomhed til det som bilag 1 optrykte udkast til lovforslag	101
3. Ændringsforslag vedrørende overinspektionens virksomhed til det som bilag 1 optrykte udkast til lovforslag	102
4. Ændringsforslag vedrørende et pædagogisk-økonomisk udvalg til det som bilag 1 optrykte udkast til lovforslag	103

I.

Indledning.

I I. del af administrationsudvalgets betænkning, der er afgivet den 3. september 1957 (betænkning nr. 181), har udvalget behandlet følgende spørgsmål:

- De lokale børneværns opbygning og udøvelsen af deres virksomhed,
- Adgangen til anke af børneværnsudvalgenes afgørelser om anbringelse af børn og unge uden for hjemmet,
- Reglerne om det forebyggende børneværn, herunder oprettelse af rådgivningsklinikker,
- Børns og unges anbringelse uden for hjemmet samt
- Reglerne om tilskud til børneforsorgens anerkendte institutioner.

Den 10. december 1957 har socialministeren i folketinget fremsat forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg (vedrørende børneforsorgens administration m.v.), hvilket lovforslag bygger på administrationsudvalgets betænkning, bortset fra §§ 152 a og 152 b vedrørende oprettelse af en specialdomstol for børne- og ungdomsforsorgen.

I nærværende betænkning (2. del) har administrationsudvalget behandlet følgende spørgsmål:

- Børneforsorgens centrale administration, herunder spørgsmålet om den af socialministeren foreslåede specialdomstol, om landsnævnet for børneforsorgs fremtidige virksomhed og om forholdet mellem overinspektionen for børneforsorgen og socialministeriet,
- Vejledningen af børneværnsudvalgene, herunder spørgsmålet om en børneværnskon-sulentordning,
- Efterværnet,
- Forældrenes betaling af bidrag til børn og unge, der er inddraget under børneforsorg og anbragt uden for hjemmet,

Retningslinjerne for valg af anbringelsessted for børn og unge under børneforsorg, herunder spørgsmålet om en eventuel ændret benævnelse af opdragelseshjemmene, og Oprettelse af specialafdelinger ved enkelte opdragelseshjem for elever over 15 år, der har udvist ganske særlige adfærdsvanskeligheder.

Af hensyn til betydningen af, at nærværende betænkning kunne foreligge samtidig med, at socialministerens ovennævnte lovforslag er til behandling i det af folketinget nedsatte udvalg, har administrationsudvalget ikke behandlet de øvrige til udvalget henlagte spørgsmål, nemlig:

- Børneværnsudvalgenes almindelige børnetilsyn og deres tilsyn med børn under børneforsorg,
- Anbringelse i pleje af børn under børneforsorg samt
- Anbringelse af børneværns elever i adoptivhjem,

idet eventuelle forslag vedrørende disse spørgsmål formentlig vil kunne gennemføres uden lovændring.

Administrationsudvalget skal henstille, at disse spørgsmål tages op til særskilt behandling.

Udvalget har under udarbejdelsen af nærværende betænkning haft følgende sammensætning:

Direktør *E. Leuring*, socialministeriet, formand, udpeget af arbejds- og socialministeriet.

Phv. rådsformand *O. Garde*, landsnævnet for børneforsorg, udpeget af arbejds- og socialministeriet.

Afdelingschef, dr. jur. *T. Haarløv*, arbejdsministeriet, udpeget af arbejds- og socialministeriet.

Konstitueret overinspektør for børneforsorgen *H. Horsten*, næstformand, udpeget af arbejds- og socialministeriet.

Konstitueret formand for landsnævnet for børneforsorg *Erik Munch-Petersen*, udpeget af socialministeriet.

Inspektør *Gerda Møller*, overinspektionen for børneforsorgen, udpeget af arbejds- og socialministeriet.

Fhv. overinspektør for børneforsorgen *O. J. Skjerbcsk*, udpeget af arbejds- og socialministeriet.

Kontorchef i finansministeriet *L. Frederiksen*, udpeget af finansministeriet.

Sekretariatschef i forvaltningsnævnet *E. Buchardt*, udpeget af forvaltningsnævnet.

Ekspeditionssekretær i justitsministeriet *A. Grathe*, udpeget af justitsministeriet.

Overlæge i sundhedsstyrelsen, dr. med. *C. J. Møllenbach*, udpeget af sundhedsstyrelsen.

Fhv. stadsskoleinspektør *A. Espersen*, Holbæk, udpeget af Dansk Børneværnsforening.

Overborgmester *S. Munk*, København, udpeget af Dansk Børneværnsforening.

Socialinspektør *Kr. Black*, Vejle, udpeget af Børnesagens Fællesråd.

Udvalgets sekretær har været kontorchef *A. Friis*, socialministeriet, bistået af fuldmægtig *Kirsten Grundtvig-Poulsen*, socialministeriet.

Fhv. rådsformand *Garde* har på grund af sygdom kun deltaget i ganske få af udvalgets møder og har derfor fundet det rigtigt at undlade at underskrive betænkningen.

Udvalget har forhandlet med fuldmægtig *E. Frandsen*, socialministeriet.

Der har været nedsat et underudvalg vedrørende spørgsmålet om efterværnet. Dette underudvalg, der ligeledes har behandlet

spørgsmålet om retningslinjerne for valg af anbringelsessted for børn og unge under børneforsorg, har bestået af følgende medlemmer:

Kontorchef *A. Friis*, socialministeriet, formand.

Forstander *C. Bek*, repræsentant for »Efterværners bestyrelse.

Fhv. stadsskoleinspektør *A. Espersen*.

Konstitueret overinspektør *H. Horsten*.

Forstander *M. Knudsen*, repræsentant for »Eftervæmet:«s bestyrelse.

Kontorchef *F. Krøncke*, repræsentant for »Efterværners bestyrelse.

Konstitueret nævnsformand *Erik Munch-Petersen*.

Underudvalget har, for så vidt angår spørgsmålet om retningslinjerne for anbringelse af børn og unge under børneforsorg, forhandlet med socialministeriets undervisningskonsulent *P. W. Perch*, inspektør i overinspektionen for børneforsorgen *J. Torpe* samt fhv. overinspektør *O. J. Skjerbcsk*.

Underudvalget har afholdt 8 møder.

Der har endvidere blandt udvalgets medlemmer været nedsat et underudvalg vedrørende institutionernes arbejdsområde. Dette udvalg har afholdt 8 møder.

Det samlede udvalg har siden afgivelsen af i. del af udvalgets betænkning afholdt 16 møder.

Om afgivelsen af nærværende betænkning er der i udvalgets møde den 12. februar 1958 opnået enighed.

På grundlag af betænkningen har udvalget udarbejdet det som bilag 1 optrykte udkast til lovforslag om ændring i forsorgslovens børneværnsafsnit. Af praktiske grunde er socialministerens lovforslag af 10. december 1957 indarbejdet i dette udkast.

II.

Børneforsorgens centrale administration.

Samtidig med indførelsen af værgerådsinstitutionen ved børneloven af 1905 oprettedes de første centralorganer specielt for børneforsorgen, nemlig overværgerådet, hvis hovedopgave var at tage sig af spørgsmål vedrørende etableringen af børneforsorg med anbringelse uden for hjemmet og dennes ophør, og overinspektionen for opdragelsesanstalterne, hvis hovedopgave var at føre tilsyn med forsorgens udøvelse. Medens hvervet som formand for overværgerådet og overinspektør for opdragelsesanstalterne efter børneloven af 1905 var forenet i samme person, blev overværgerådet ved værgerådsloven af 1922 udskilt fra overinspektionen, der fik navnet overinspektionen for opdragelseshjemmene. Ved forsorgsloven af 1933 omdannedes overværgerådet til *landsnævnet for børneforsorg* og overinspektionen til *overinspektionen for børneforsorgen*. Man har dog i det store og hele fastholdt den linie, at landsnævnet varetager de af forsorgens etablering og ophør flydende opgaver, medens overinspektionen fører tilsyn med den øvrige del af forsorgen. *Socialministeriet* er den øverste administrative myndighed for hele børneforsorgen.

1. Den nuværende opbygning af børneforsorgens administration.

For at belyse omfanget af de centrale myndigheders opgaver er nedenfor givet en oversigt over samtlige de myndigheder, der helt eller delvis beskæftiger sig med børneforsorg, idet der er lagt vægt på at fremhæve samspillet mellem de centrale organer indbyrdes, d. v. s. mellem landsnævnet, overinspektionen og socialministeriet, og mellem disse og de øvrige myndigheder.

A. Børneværnsudvalgene.

Børneværnet udøves i hver kommune af børneværnsudvalget, i København af børnenaævnet og magistratens 3. afdeling, jfr. nærmere 1. del af administrationsudvalgets betænkning, afsnit II. Som der heri er redegjort for, er børneudvalgenes opgaver navnlig følgende:

1° at føre tilsyn med visse grupper af børn (forsorgslovens § 110), herunder meddele plejetilladelser (§ 115), og eventuelt nedlægge forbud imod, at et barn uden rimelig grund fjernes fra et godt plejehjem (§ 114, stk. 2). Pr. 31. december 1956 var der i alt 40 926 børn under tilsyn, heraf 9 349 i København, Frederiksberg og Gentofte kommuner, 15 054 i købstadskommunerne og 16 523 i landkommunerne. Visse af børneværnsudvalgenes afgørelser om etablering af tilsyn samt nægtelse af at meddele plejetilladelse kan indankes for vedkommende amt — for så vidt angår København og Frederiksberg dog for socialministeriet. Der skal hvert år afgives indberetning til overinspektionen om tilsynet i det sidst forløbne år med oplysning om antallet af børn, der var undergivet tilsyn ved årets begyndelse, de i årets løb foregaaede ændringer, antallet af meddelte plejetilladelser m. v. (§ 122),

2° at træffe bestemmelse om iværksættelse af forebyggende foranstaltninger over for enkelte børn (forsorgslovens § 123). Som der er redegjort for i 1. del af administrationsudvalgets betænkning, afsnit IV, har der i 1956 været tildelt 834 advarsler, beskikket tilsynsværge i 1 355 tilfælde og meddelt pålæg med hensyn til barnets opdragelse, pleje m.v. i 201 tilfælde. I alt var pr. 31. december 1956 3 650 børn undergivet tilsynsværgemål, heraf 1 784 i København, Frederiksberg og Gentofte, 1 069 i købstadskommunerne og 797 i landkommunerne. Udvalgets afgø-

reiser om etablering af en forebyggende for-
sorg kan indankes for amtet, i København og
Frederiksberg dog for socialministeriet, der
ligeledes skal godkende udvalgets beslutning
om en forlængelse af for sorgen ud over det 18.
år. Der skal hvert år afgives en indberetning
til overinspektionen for børnefor sorgen med
hensyn til virksomheden i henhold til for-
sorgslovens kap. VIII (§ 155, stk. 4),

³⁰ at træffe afgørelse om anbringelse af et
barn uden for hjemmet på grund af barnets
eller hjemmets forhold, jfr. forsorgslovens
§§ 130, stk. 1, og 131. Der blev i 1956
fjernet 1 211 børn fra hjemmet, heraf 547 i
København, Frederiksberg og Gentofte, 369
i kobstadskommunerne og 295 i landkommun-
erne. Udvalgets beslutning om anbringelse
uden for hjemmet kan indankes for lands-
nævnet for børnefor sorg, hvis afgørelse igen
kan indbringes for domstolene, jfr. herom
1. del af udvalgets betænkning, afsnit III.
Forsorgen kan med landsnævnets godken-
delse forlænges ud over det 18. år, dog
længst til det 21. år. Udvalget kan selv-
stændigt træffe bestemmelse om forsorgens
ophor, herunder om eventuel forsøgsvis
hjemgivelse. Hvor barnet har været anbragt
i visse nærmere i loven angivne opdragelses-
hjem, skal forstanderen dog være enig i ud-
valgets beslutning, medmindre landsnævnet
godkender denne. Nægter landsnævnet at
godkende udvalgets beslutning, kan udvalget
indanke sagen for socialministeren (§ 169,
stk. 4). Ønskes barnet udskrevet af for-
sorgen, fordi formålet med en anbringelse
uden for hjemmet ikke kan ventes opnået,
kan udvalget indstille dette til landsnævnets
beslutning. Nægter landsnævnet at god-
kende udvalgets indstilling herom, kan ud-
valget eller vedkommende forstander ind-
anke sagen for socialministeren (§ 170). Når
beslutning om et barns anbringelse uden for
hjemmet i henhold til §§ 130, stk. 1, og 131
er taget, skal børneværnsudvalget snarest og
senest inden 1 måned sende indberetning
herom til landsnævnet. Til landsnævnet skal
endvidere indsendes indberetning, når der
sker ændring i den måde eller i de vilkår, på
hvilke barnet er anbragt uden for hjemmet,
når barnet dør, forlader landet eller tilbage-
gives hjemmet. Hvert år i januar måned ind-
sender børneværnsudvalget endvidere til
landsnævnet indberetning om sin virksomhed
med hensyn til disse bestemmelser (§ 155),

⁴⁰ at drage omsorg for anbringelse af
børn, der står uden forsørger, eller hvis for-
sørger ikke kan sørge forsvarligt for dem og
derfor har fremsat begæring herom, jfr. for-
sorgslovens § 130, stk. 2. Der blev i 1956
anbragt i alt 4 796 børn efter denne bestem-
melse, og samme år udgik 4 885 børn af
denne for sorg. Der skal normalt ikke ske
indberetning fra børneværnsudvalget ved-
rørende det enkelte tilfælde, men landsnæv-
net vil få kendskab til børnefor sorgen gennem
de af de sociale udvalg indsendte bidragsre-
solutioner, jfr. afsnit B, og børneværnsud-
valget skal hvert år i januar måned til lands-
nævnet indsende indberetning vedrørende
sin virksomhed med hensyn til denne be-
stemmelse (§ 155),

⁵⁰ at udøve for sorgen for børn anbragt
uden for hjemmet i henhold til forsorgslovens
§§ 130, stk. 1, og 131 samt i henhold til
§ 130, stk. 2, (anbringelse uden for hjemmet
af forsørgelsesmæssige grunde). Pr. 31.
december 1956 var der i alt 7 234 børn under
for sorg i henhold til §§ 130, stk. 1, og 131
og 4 369 børn i henhold til § 130, stk. 2,
eller i alt 11 603 børn under børneværns-
udvalgenes for sorg. Børneværnsudvalget har
pligt til, så snart beslutningen om barnets
inddragelse under for sorg med anbringelse
uden for hjemmet er truffet, at sørge for
barnets anbringelse enten i pleje, lære eller
til anden uddannelse eller i en af børnefor-
sorgens institutioner, eventuelt under særfor-
sorg (§ 134 ff.). Inden for de i loven angivne
retningslinier for anbringelse er udvalget
frit stillet, dog at overinspektionens efter-
følgende eller forudgående samtykke til an-
bringelse i visse nærmere angivne opdragel-
seshjem skal indhentes (§§ 141 og 159).
Ønsker udvalget ikke selv at træffe aftale med
et opdragelseshjem, kan udvalget forelægge
sagen for overinspektionen, der da snarest
muligt meddeler udvalget, i hvilket hjem
barnet kan anbringes. Når overinspektionens
samtykke — forudgående eller efterfølgende
— er fornødent til en anbringelse, eller ud-
valget ikke selv vil træffe afgørelse herom,
påhviler det udvalget at meddele overinspek-
tionen alle for udvalget foreliggende oplys-
ninger, der er af væsentlig betydning ved be-
dømmelsen af barnets karakter og øvrige for-
hold, ligesom sagens akter med de af udvalget
indhentede erklæringer fra læge, skole, præst
etc. skal indsendes til overinspektionen.

Hvor barnet anbringes i et opdragelseshjem uden overinspektionens mellemkomst, skal udvalget indberette anbringelsen til overinspektionen, der kan gøre indsigelse mod anbringelsen, hvis denne strider mod det pågældende hjemms vedtægt. Indberetning skal dog ikke indsendes, når barnet anbringes i et hjem, der tilhører og drives af vedkommende kommune (§ 140). Er barnet anbragt i et opdragelseshjem — bortset fra et optagelseshjem eller et iagttagelseshjem, — og opstår der uenighed med hjemmets forstander om barnets forbliven i hjemmet, kan sagen forelægges for overinspektionen, hvis afgørelse er endelig (§ 142). Et barns ophold i et optagelseshjem eller et iagttagelseshjem kan ikke uden overinspektionens samtykke udstrækkes over 9 måneder (§ 159, stk. 2).

6° at udøve det stedlige tilsyn med visse opdragelseshjem og med institutioner for forebyggende børneforsorg inden for kommunen, jfr. forsorgslovens §§ 161, 164 og 129, stk. 3. Udvalget beskikker normalt et af sine medlemmer eller en dertil egnet og villig person til at føre tilsynet. Den tilsynsførende skal afgive indberetning til børneværnsudvalget, der, såfremt det finder anledning til påtale af forholdene, indberetter sagen til overinspektionen,

7° at overvære og eventuelt medvirke ved retslige eller politimæssige afhøringer af børn og unge, jfr. forsorgslovens § 173. Børneværnsudvalget har ingen indberetningspligt vedrørende denne del af sin virksomhed,

8° at afgive erklæring til overinspektionen forud for den første anerkendelse af en forebyggende institution, jfr. forsorgslovens § 126, stk. 1,

9° at afgive indberetning til landsnævnet, når der er afholdt udgifter for et barn, der ikke har dansk indfødsret. Efter forsorgslovens § 86, stk. 1, skal sagen forelægges for socialministeren, men ved et cirkulære af 1936 er det pålagt udvalget at indsende indberetningen til landsnævnet, der foretager det videre fornødne med hensyn til spørgsmålet om barnets forbliven her i landet m. v.

B. De sociale udvalg.

Så snart børneværnsudvalget har truffet beslutning om at inddrage et barn under børne-

forsorg med anbringelse uden for hjemmet i henhold til forsorgslovens kapitel IX eller at henvise et barn til at søge en institution for forebyggende børneforsorg, skal udvalget, såfremt anbringelsen eller pålægget er forbundet med udgifter for det offentlige, rette henvendelse til det sociale udvalg om at tage bidragsspørgsmålet op til overvejelse (§§ 7, jfr. 9, stk. i, nr. 3). Bidraget fastsættes normalt efter den forsørgelsespligtiges økonomiske forhold på grundlag af de af landsnævnet for børneforsorg udarbejdede vejledende takster, jfr. senest landsnævnets cirkulære af 26. sept. 1957. I de tilfælde, hvor der ved forsorgens begyndelse foreligger en overøvrighedsresolution, der fastsætter den forsørgelsespligtiges bidragspligt, anvendes de herved pålagte bidrag til delvis dækning af udgifterne ved forsorgen, og bidrag pålægges ikke af det sociale udvalg. Så snart bidraget er fastsat, skal det sociale udvalg fremsende genpart af resolutionen til landsnævnet. Hvis statskassen bærer hele udgiften ved barnets ophold uden for hjemmet, skal tillige resolutionen indsendes til landsnævnet (§ n, stk. 1). Det sociale udvalg kan nåsommelst og uanset det oprindelige grundlag for bidragspåleggelse forhøje eller nedsætte bidraget. Med samtykke af landsnævnet kan et bidrag undtagelsesvis helt eller delvis eftergives, og når ganske særlige grunde taler derfor, kan det med landsnævnets samtykke undlades at pålægge bidrag (§ 12). Det sociale udvalgs afgørelser om fastsættelse af bidrag kan indankes for landsnævnet, hvis afgørelse er endelig. Udredes hele udgiften ved barnets anbringelse uden for hjemmet af statskassen, kan landsnævnet selvstændigt forandre et af det sociale udvalg pålagt bidrag (§ 13, stk. 2).

C. Amterne.

Amterne er ankeinstans for en række af børneværnsudvalgenes beslutninger af mindre indgribende karakter, nemlig udvalgets beslutning om at inddrage et barn under tilsyn (forsorgslovens § 121, stk. 2), om at nægte at udstede plejetilladelse (§ 121, stk. 1), om at nedlægge forbud mod, at et barn uden rimelig grund søges flyttet fra et plejehjem (§ 121, stk. 3), om at beskikke tilsynsværge for et barn eller meddele forældrene pålæg med hensyn til et barns op-

dragelse, pleje m. v. (§ 124). I det af socialministeren under 10. december 1957 fremsatte lovforslag er der dog i overensstemmelse med det af administrationsudvalget i betænkningens 1. del fremsatte forslag foreslået, at de tilfælde, hvor udvalget nedlægger forbud mod, at et barn flyttes fra et plejehjem til forældrenes eller en af disses hjem, skal være omfattet af domstolskontrollen og derfor, ligesom de øvrige af udvalgets beslutninger, der skal kunne indbringes for domstolene, skal kunne indankes for landsnævnet for børneforsorg. Der er kun få ankesager årligt. Amtet skal endvidere godkende udvalgets beslutning om at forlænge den forebyggende forsorg, det vil normalt sige tilsynsværgemålet, ud over barnets 18. år. (§ 167). Amtets afgørelser kan indankes for socialministeriet.

Som led i den almindelige gennemgang af sognekommunernes regnskaber gennemgår amtet sognekommunernes regnskabskort vedrørende børneværnsudgifterne, men nogen kritisk revision foretages ikke, idet regnskabskortet af amtet indsendes til revision i landsnævnet.

Amterne foretager endelig den almindelige beregning og anvisning af statsrefusion vedrørende de sociale udgifter, herunder børneværnsudgifterne.

D. Landsnævnet for børneforsorg.

De vigtigste af de til landsnævnet henlagte opgaver er følgende:

1° At virke som ankeinstans med hensyn til børneværnsudvalgenes afgørelser om anbringelse af børn og unge uden for hjemmet samt om afslag på andragender om hjemgivelse af børn (forsorgslovens §§ 132 og 169, stk. 3). Indtil den midlertidige lov af 11. juni 1954 om ændring i forsorgsloven (om adgang til domstolsprøvelse af beslutninger om inddragelse under børneforsorg) var landsnævnets afgørelse endelig, men kan nu indbringes for domstolene, jfr. 1. del af udvalgets betænkning, afsnit III. Som det fremgår heraf, har der i 1956 været indanket 169 sager for landsnævnet, der i 107 tilfælde har stadfæstet børneværnsudvalgets afgørelse og i 4 tilfælde har omstødt den. I 58 tilfælde er anken trukket tilbage. I 15 tilfælde har forældrene indbragt landsnævnets afgørelse for domstolene,

2° med hjemmel i forsorgslovens § 153 at træffe beslutning om et barns anbringelse uden for hjemmet i medfør af §§ 130, stk. 1, og 131, hvor en sådan anbringelse efter landsnævnets skøn er nødvendig af hensyn til barnets velfærd, men hvor børneværnsudvalget nægter at træffe den fornødne beslutning. Sådanne beslutninger vil kun sjældent blive truffet af landsnævnet, idet det normalt vil forhandle sig til rette med vedkommende børneværnsudvalg. Landsnævnets beslutning kan af forældrene indbringes for domstolene og af udvalget indankes for socialministeriet, 3° at yde børneværnsudvalget vejledning og bistand med hensyn til forståelsen af lovens bestemmelser og den enkelte sags behandling, for så vidt dette ikke påhviler overinspektionen, jfr. forsorgslovens § 154, 4° at bestride visse opgaver vedrørende forældrenes betaling for børns anbringelse uden for hjemmet.

Ifølge forsorgslovens § 13 er landsnævnet således endelig ankeinstans med hensyn til det sociale udvalgs fastsættelse af bidrag. Der er dog kun få ankesager årligt. Landsnævnet fører endvidere kontrol med, at bestemmelserne med hensyn til pålæggelse af bidrag er opfyldt (§ 155). Kontrollen med, at bidragsspørgsmålet overhovedet er taget op, føres, for så vidt angår børn, der er anbragt uden for hjemmet i medfør af § 130, stk. 1, på grundlag af den indberetning, børneværnsudvalget skal indsende, og i øvrigt gennem revisionen. Kontrollen med, at bidraget er fastsat til den rigtige størrelse, føres på grundlag af den genpart af bidragsresolutionen, som det sociale udvalg er pligtig at indsende. Landsnævnet påser således, at det er den rigtige myndighed, der har fastsat bidraget, og om dette er fastsat efter reglerne i § 7, stk. 1, d. v. s. afpasset efter forsørgernes økonomiske forhold, eller § 7, stk. 3, d. v. s. svarende til normalbidraget. Landsnævnet skal endvidere give samtykke til, at bidragspålæggelse undlades, eller et pålagt bidrag eftergives (§ 12). Endelig påhviler det landsnævnet selv at inddrive bidraget i de tilfælde, hvor staten endeligt afholder udgiften ved barnets anbringelse i medfør af §§ 64 og 65, jfr. § 155, stk. 1, og § 11, hvorefter selve resolutionen i disse tilfælde skal indsendes til landsnævnet,

5° på grundlag af de indsendte indberetninger fra børneværnsudvalget vedrørende

udvalgets beslutninger om anbringelse af et barn uden for hjemmet i medfør af § 130, stk. 1, at påse, at forsorgslovens bestemmelser er iagttaget, herunder særlig at den trufne beslutning er taget af det rette børneværnsudvalg i beslutningsdygtigt møde og med fornødent stemmetal, (§ 155, stk. 1).

6° efter børneværnsudvalgets indstilling at træffe beslutning om et barns udgang af forsorgen som uopdrageligt, jfr. forsorgslovens § 170. I 1956 blev sådan beslutning truffet i 66 tilfælde,

7° at godkende børneværnsudvalgets indstilling om, at forsorgen for et barn udstrækkes ud over det 18. år (forsorgslovens § 168). Dette gælder såvel ved anbringelse uden for hjemmet i medfør af § 130, stk. 1, som når anbringelse uden for hjemmet er sket af forsørgelsesmæssige grunde, og uanset om forældrene eller den unge selv er enige i en forlængelse af forsorgen. Efter landsnævnets praksis godkendes en forlængelse af forsorgen i henhold til § 130, stk. 2, kun, såfremt den unge skriftligt har erklæret sig enig i denne. Forsorgen kan udstrækkes til det 21. år, men i praksis vil landsnævnets godkendelse kun blive givet for et nærmere bestemt tidsrum, der normalt højst vil andrage ét år ad gangen. For elever, der er eller har været endeligt anbragt i ungdomshjem, forlænges forsorgen automatisk, således at hverken udvalgets beslutning herom eller landsnævnets godkendelse af udvalgets beslutning er fornøden i disse tilfælde.

I 1956 har landsnævnet godkendt en forsorgsforlængelse i ialt 929 tilfælde, heraf 167 hvor den unge er inddraget under børneforsorg i henhold til § 130, stk. 2. I 1. del af udvalgets betænkning er der stillet forslag om, at en forlængelse af forsorgen for et barn, der med forældrenes tilslutning er anbragt uden for hjemmet (den fremtidige § 130, stk. 1), samt for et barn, der er under forsorg i henhold til § 130, stk. 2, kun skal kunne ske med tilslutning af den unge selv. Endvidere er der stillet forslag om, at den automatiske forlængelse af forsorgen udvides til også at omfatte unge, der er eller har været endeligt anbragt i fredeshjem, d. v. s. hjem for unge, hvis udvikling ikke står mål med det normale. Begge disse forslag er medtaget i socialministerens forslag af 10. december 1957.

8° Bortset fra optagelseshjem og iagttagel-

seshjem kan et børneværns udvalg kun træffe beslutning om, at et barn, der er anbragt i et opdragelseshjem, skal endelig eller eventuelt forsøgsvis hjemgives, for så vidt vedkommende forstander er enig heri, medmindre landsnævnet godkender udvalgets beslutning. Nægter landsnævnet at godkende beslutningen, kan børneværnsudvalget indanke sagen for socialministeren. Godkender landsnævnet en beslutning om ophør af særfor-
sorg, kan beslutningen af vedkommende institution for særfor-
sorg indankes for socialministeren. En tilsvarende adgang til anke har forstanderen for en børneforsorgsinstitution derimod ikke (§ 169, stk. 4).

9° Medens revisionen af de øvrige sociale regnskaber foretages af vedkommende amt, dog bortset fra København og Frederiksberg kommuner, revideres børneværnsudgifterne af landsnævnet (§ 82), der ligeledes — under appel til socialministeren — træffer afgørelse om, hvorvidt en udgift helt eller delvis kan afholdes som børneværnsudgift i tilfælde, hvor en kommune har afholdt urimeligt store udgifter til børneforsorgsforanstaltninger eller til foranstaltninger, med hensyn til hvilke der kan være tvivl om, hvorvidt de ligger inden for formålet med børneforsorg, (§ 58, stk. 2). Revisionen, der i det væsentlige kun er kritisk, sker på grundlag af de af kommunen årligt gennem amtet indsendte regnskaber vedrørende børneværnsudgifter. Landsnævnet skal påse, at der foreligger det fornødne formelle grundlag for vedkommende kommunes betalingspligt, at der for de børn, der er anbragt i opdragelseshjem, er beregnet den rigtige takstmæssige betaling m. v. samt, at der ikke er afholdt urimeligt store udgifter til et enkelt barn, herunder til dettes uddannelse, og at kommunen har foretaget de fornødne skridt til pålæggelse og indkrævning af bidrag.

10° De af børneværnsudvalget indsendte indberetninger vedrørende afholdte forsorgsudgifter for børn, der ikke har dansk indfødsret, gennemgås af landsnævnet, der selv kan give vedkommende udvalg tilsagn om fuld statsrefusion af udgifterne. Er der tvivl om, at et barn kan forblive her i landet, forelægges sagen dog socialministeriet til afgørelse.

11° Landsnævnet gennemgår børneværnsudvalgenes årlige indberetninger om virksomheden i henhold til forsorgslovens kap.

IX og offentliggør på grundlag heraf en gang årlig en statistisk beretning om børneværnsudvalgenes virksomhed i henhold til § 130, stk. 1 og 2, herunder antallet af børn under forsorg, anbringelsesmåden og antallet af forsorgsforlængelser samt de forskellige former for udgang af forsorgen. For så vidt angår forsorgen for børn i medfør af § 130, stk. 1, gives der endvidere oplysning om fjernelsesgrundene og forældrenes stilling til fjernelser. Endelig indeholder beretningen forskellige oplysninger om bidragspålægninger og antallet af tiltalefrafald og tiltale-rejsninger, herunder domfældelser, over for personer under 18 år, eventuelt 21 år.

12° Landsnævnet er sagkyndig høringsinstans over for en række myndigheder, der behandler børns og unges forhold. Dette gælder navnlig i spørgsmål om tiltalefrafald, hvor anklagemyndigheden ofte udbeder sig en udtalelse fra landsnævnet om, hvorvidt der bør gives tiltalefrafald og i bekræftende fald på hvilke vilkår. Endvidere høres landsnævnet af socialministeriet i visse principielle børneværnsager, f. eks. sager om, hvilken kommune det påhviler at afholde den en retlig opholdskommune påhvilende del af udgifterne ved et barns anbringelse uden for hjemmet og i reglen i sager, hvor forældrene har indanket et af børneværnsudvalget nedlagt, af amtet stadfæstet forbud om at fjerne et barn fra et plejehjem. Endelig høres landsnævnet af direktoratet for fængselsvæsenet i sager vedrørende prøveløsladelse af sædelighedsforbrydere, når der er børn i hjemmet.

13° I medfør af lov nr. 131 af 7. maj 1937 om børn født uden for ægteskab administrerer landsnævnet bidragsfonden. Landsnævnet bestyrer således fondens midler og indkræver bidraget hos de bidragspligtige samt udbetaler bidrag til de bidragsberettigede. Inddrivelsen af bidrag sker gennem politimestrene (i København gennem magistraten) eller eventuelt direkte hos den bidragspligtige, hvis denne har anmodet herom. Udbetalingen af bidraget foregår forskudsvis gennem det sociale udvalg, hvor betingelserne herfor foreligger. I det omfang det forskudsvis udbetalte bidrag betales af de bidragspligtige, indbetales beløbet af bidragsfonden til socialministeriet og anvises kommunerne sammen med statsrefusionen for de øvrige af udvalgene forskudsvis udlagte bidrag. Hvor betingelserne for at udbetale bidraget forskuds-

vis af det offentlige ikke foreligger, udbetales bidraget, i det omfang det indgår, til den bidragsberettigede, normalt gennem det sociale udvalg. Bidragsfondens overskud skal anvendes til formål vedrørende børneforsorgen i almindelighed. Anvendelsen i det enkelte tilfælde sker efter socialministerens bestemmelse.

Landsnævnet er sammensat af 5 medlemmer, nemlig 1 formand, der udnævnes af Kongen, og som skal opfylde betingelserne for at kunne blive landsdommer, overinspektøren for børneforsorgen, 2 medlemmer, der udpeges af folketetinget, samt 1 medlem, der udpeges af socialministeren. Bortset fra formanden, hvis stilling er en tjenestemandstillig i lønningsklassen 10 800 kr.—11 700 kr., og overinspektøren, der er fast medlem, beskikkes de øvrige 3 medlemmer for 4 år ad gangen, svarende til den kommunale valgperiode (§ 151).

Det er dog ikke alle sager, der behandles i selve nævnet. Her forelægges normalt kun ankesager, herunder bidragssager, alle sager om forlængelse af forsorgen ud over det 18. år og sager, hvori landsnævnet selvstændigt skal træffe beslutning om et barns inddragelse under forsorg eller dets udgang af forsorg som uopdrageligt, samt inden for de øvrige områder de sager, hvor der er særlige tvivls- eller fortolkningsspørgsmål; dette gælder således bl. a. principielle sager om tiltalefrafald og om, hvorvidt en udgift kan afholdes som børneværnsudgift. Sagerne behandles enten i møde eller ved cirkulation blandt nævnets medlemmer. Der afholdes normalt et ugentligt møde. Nævnet kan træffe en gyldig beslutning, når mindst 3 medlemmer stemmer derfor. Landsnævnets afgørelse i en ankesag om fjernelse eller nægtet hjemgivelse skal foreligge i løbet af højst 1 måned.

Den daglige administration foregår i 3 afdelinger: hovedafdelingen, revisionsafdelingen og en særlig afdeling for bidragsfonden. I hovedafdelingen, der ledes af en kontorchef, behandles de foran under 1°-8° og 10°-12° nævnte sager. I revisionsafdelingen, der ligeledes ledes af en kontorchef, behandles det foran under 9° nævnte område. Kontorchefen i revisionsafdelingen er endvidere den daglige leder af bidragsfondkontoret.

Landsnævnets personale består foruden af formanden og de 2 kontorchefer af 36 juridiske eller statsvidenskabelige kandidater, heraf 28 deltidsbeskæftigede, samt 41 kontoruddannede medarbejdere.

E. Domstolene.

Som der er redegjort for i 1. del af udvalgets betænkning, er der som en midlertidig ordning adgang til i et vist omfang at forelægge børneværnsudvalgenes afgørelser for de ordinære domstole. I det af socialministeren under 10. december 1957 forelagte lovforslag er der stillet forslag om oprettelse af en særlig *domstol for børne- og ungdomsforsorgen*, bestående af 3 juridiske dommere, 1 børnepsykiatrisk kyndig læge samt 1 medlem med et omfattende kendskab til børne- og ungdomsforsorg. Medlemmerne skal beskikkes for 8 år ad gangen og kan ikke genbeskikkes.

F. Børneforsorgens anerkendte institutioner.

a. Institutioner for forebyggende børneforsorg (§§ 126-129).

Som tidligere nævnt kan der af børneværnsudvalget for at undgå at fjerne et barn fra hjemmet eventuelt gives pålæg om, at barnet skal søge en institution for forebyggende børneforsorg (en vuggestue, en børnehave, et fritidshjem, en heldagsskole, en fritidsklub eller en ungdomsklub). For at kunne modtage sådanne børn og — hvad der er af større praktisk betydning for institutionerne — for at kunne opnå adgang til offentlige tilskud skal disse institutioner have en offentlig anerkendelse, der meddeles af socialministeren efter indstilling af overinspektionen for børneforsorgen. Anerkendelse, der meddeles med en bestemt person som leder, skal fornyes ved lederskifte eller flytning til nye lokaler og kan til enhver tid tages tilbage. Er lederen ved sygdom eller bortrejse midlertidigt forhindret i at varetage sit hverv, skal der ske indberetning til overinspektionen om, hvem der i lederens fravær er ansvarlig for institutionen. Såfremt fraværelsen strækker sig over længere tid end 3 måneder, konstitueres en leder med ministeriets godkendelse.

I forbindelse med anerkendelsen fast-

sættes, hvilket antal børn der vil kunne modtages. Det er en forudsætning for institutionens anerkendelse, at planerne inden institutionens oprettelse er godkendt af socialministeriet, og at der opkræves en passende af socialministeriet godkendt betaling for børnenes benyttelse af institutionen. For så vidt institutionen er bestemt til at modtage 24 børn eller derover, skal den drives som en selvejende institution, af en kommune eller af en anerkendt forening for børneforsorg. For enhver anerkendt forebyggende institution skal der findes en vedtægt, der er godkendt af overinspektionen. Der føres af overinspektionen et pædagogisk og regnskabsmæssigt tilsyn med de anerkendte institutioner for forebyggende børneforsorg. Samtidig er de underkastet et vist tilsyn fra det stedlige børneværnsudvalg, for så vidt ikke institutionens bestyrelse er suppleret med en repræsentant fra den stedlige kommunalbestyrelse. Der ydes institutionerne fuld statsrefusion af udgifter til lægetilsyn og tandpleje, men i øvrigt oppebærer de en i loven fastsat procent af de tilskudsberettigede driftsudgifter fra henholdsvis staten og kommunerne, jfr. herom redegørelsen i 1. del af udvalgets betænkning, afsnit VI. Der er mulighed for at yde institutionerne ekstraordinære statstilskud af ministerens rådgivningssummer, der bevilges af socialministeriet efter indstilling af overinspektionen og børneforsorgens økonomiudvalg.

Der er af socialministeriet fastsat nærmere regler for bestyrelsesforholdene, regnskabsførelsen og revisionen, for institutionernes indretning m. v., for det faste lægetilsyn samt for ansættelses- og lønningsforholdene for det faste personale, der lønnes efter tjenestemandslignende regler.

Der fandtes pr. 1. januar 1958 1 000 anerkendte institutioner for forebyggende børneforsorg.

b. Opdragelseshjem.

For at et opdragelseshjem skal kunne modtage børn, der er fjernet fra hjemmet på grund af barnets eller hjemmets forhold eller anbragt uden for hjemmet af forsørgelsesmæssige grunde, skal det have offentlig anerkendelse på samme måde som institutioner for forebyggende forsorg. Anerkendelse kan gives som optagelseshjem, iagttagelseshjem, børnehjem, skolehjem eller

ungdomshjem, som hjem med særlige formål, f. eks. børnehjem for børn med særlige tilpasningsvanskeligheder, lærlingehjem, husholdningsskoler og lærlingeplejehjem, samt som hjem for børn eller for unge, hvis udvikling ikke står mål med det normale. Bortset fra små almindelige børnehjem, kan anerkendte opdragelseshjem kun drives af staten, af kommuner, af anerkendte foreninger for børneforsorg eller som selvejende institution. For hvert anerkendt opdragelseshjem skal findes en vedtægt, der er godkendt af overinspektionen (§ 157). Ligesom institutioner for forebyggende børneforsorg er de anerkendte opdragelseshjem underkastet et pædagogisk og regnskabsmæssigt tilsyn fra overinspektionen og et vist tilsyn fra det stedlige børneværnsudvalg. For så vidt der på hjemmet findes egen skole eller finder oplæring sted, føres der endvidere tilsyn af de lokale skolemyndigheder, socialministeriets undervisningskonsulent, gymnastikinspektionen samt andre faglige inspektører (§161). For hjem med egen skole godkendes undervisningsplanen hvert 5. år af socialministeriet efter indstilling fra overinspektionen og efter forhandling med socialministeriets undervisningskonsulent og undervisningsministeriet (§ 158). Om reglerne for tilskud til de anerkendte opdragelseshjem henvises til fremstillingen i 1. del af udvalgets betænkning, afsnit VI. Tilskuddet beregnes og anvises af overinspektionen, der ligeledes beregner lønninger for det fast ansatte personale ved de private anerkendte opdragelseshjem.

De af staten drevne hjem samt de hjem, der har underskudsdekning (§ 65, stk. 3), skal have et tilsynsråd på normalt 4 medlemmer — for så vidt angår hjem, der ejes af en anerkendt forening for børneforsorg dog normalt 5 medlemmer. Tilsynsrådet beskikkes af socialministeren for en periode af 4 år, svarende til valgperioden for kommunale råd. Eet medlem beskikkes normalt direkte af socialministeren, et andet medlem beskikkes ved skole- og ungdomshjem efter indstilling fra det stedlige børneværnsudvalg, medens der ved de øvrige underskudsdekkede hjem beskikkes et medlem efter forhandling med vedkommende amt eller børneværnsudvalg. De øvrige — normalt 2 — medlemmer beskikkes efter indstilling fra overinspektionen efter forhandling med det tidligere tilsynsråd. For så vidt angår forenings ejede hjem, be-

skikkes de øvrige — normalt 3 — medlemmer dog efter indstilling fra den forening for børneforsorg, der ejer hjemmet. Denne indstilling fremsendes til socialministeriet gennem overinspektionen. For foreningsejede hjem kan der træffes den ordning, at samtlige medlemmer, bortset fra det efter indstilling fra vedkommende børneværnsudvalg eller amt beskikkede medlem, beskikkes efter indstilling fra foreningen.

For de af staten drevne hjem udnævnes forstanderen efter indstilling fra vedkommende hjems tilsynsråd og overinspektionen af socialministeriet.

Ved de som selvejende institutioner drevne hjem, der har underskudsdekning (§ 65, stk. 3), ansætter tilsynsrådet lederen, men afgiver forinden indstilling til overinspektionen, der videresender denne til socialministeriet, som herefter træffer den endelige afgørelse af spørgsmålet om, med hvem stillingen vil være at besætte. Ansættelse af ledere ved foreningsejede hjem, der er henført til denne tilskudsordning, sker efter regler, der fastsættes i hjemmets vedtægt.

For de øvrige hjems vedkommende er statens indflydelse derimod i det væsentlige indskrænket til at afslå anerkendelse, såfremt den af bestyrelsen udpegede forstander ikke skønnes fuldt kvalificeret, medens der ikke er mulighed for at vælge en anden ansøger, når bestyrelsen har indstillet hjemmet til anerkendelse med en person, der skønnes fuldt kvalificeret.

Overinspektionens samtykke — forudgående eller efterfølgende — kræves til anbringelse i visse nærmere i loven angivne hjem, ligesom et barn kun kan forblive i et optagelseshjem eller et iagttagelseshjem i mere end 9 måneder med overinspektionens samtykke. Ved visse nærmere angivne opdragelseshjem kan et barn ikke hjemgives forsøgsvis eller endeligt uden forstanderens tilslutning, medmindre landsnævnet godkender børneværnsudvalgets beslutning. Forstanderen kan indstille til landsnævnets beslutning, at et barn udskrives af for sorgen som uopdrageligt. Vil landsnævnet ikke følge forstanderens indstilling, kan denne indanke landsnævnets beslutning for socialministeren.

Forstanderne for opdragelseshjemmene skal holde overinspektionen underrettet om belægningsforholdene.

Der er af socialministeriet givet alminde-

lige regler for de forskellige typer af opdragelseshjem, om disses bestyrelsesforhold og regnskabsførelse, om det faste lægetilsyn og tandlægetilsyn og om ansættelses- og lønningsforholdene for det faste personale ved anerkendte private opdragelseshjem. Disse lønnes efter tjenestemandslignende regler.

Der fandtes pr. i. januar 1958 322 anerkendte opdragelseshjem.

G. Børneforsorgens pensionskasse

er oprettet i 1911 og optager som medlemmer det normerede personale ved de anerkendte opdragelseshjem og institutioner for forebyggende børneforsorg samt med socialministeriets godkendelse personer, der er fast ansat ved private særforsorgsinstitutioner, for så vidt disse ikke har en selvstændig pensionsordning, eller ved de under socialministeriet hørende private uddannelsesskoler samt ved de arbejdstekniske ungdomsskoler og enkelte andre sociale institutioner. Ved en ændring af pensionskassens vedtægter i 1948 er der skabt mulighed for at yde medlemmerne en tjenestemandslignende status i pensionsmæssig henseende. Kassen oppebærer et årligt driftstilskud fra staten bestående af 9 pct. af medlemmernes pensionsgivende indtægt samt de til pensionerne udbetalte reguleringsstillæg. Kassen er en selvejende institution, der sorterer direkte under socialministeriet. Den ledes af en bestyrelse på 6 medlemmer, hvoraf 2 er udpeget af socialministeren og 1 af finansministeren; 3 af medlemmerne er valgt på pensionskassens generalforsamling som repræsentanter for henholdsvis forstanderne ved opdragelseshjemmene, medarbejderne ved opdragelseshjemmene og personalet ved de forebyggende institutioner. En række af bestyrelsens beslutninger skal godkendes af socialministeriet, f. eks. som før nævnt spørgsmålet om optagelse af de ved andre sociale institutioner end børneforsorgens ansatte og om optagelse af personer, der er fyldt 40 år. Endvidere kræves socialministeriets godkendelse ved anvendelse af vedtægtens regler om overgang til eller fra andre pensionsområder, samt i visse nærmere angivne tilfælde angående ydelse af pension og dennes størrelse uden for de almindelige regler. Endelig kræves

socialministeriets samtykke til ydelse af understøttelse til medlemmer, der afskediges som følge af et hjemms nedlæggelse eller af anden ham utilregnelig årsag.

H. De anerkendte foreninger for børneforsorg.

Foreninger, der virker for børneforsorg, kan ifølge forsorgslovens § 166 anerkendes af socialministeren efter indstilling af overinspektionen. Anerkendelsen kan til enhver tid tages tilbage. For hver forening skal der findes en af overinspektionen godkendt vedtægt. Der er i forsorgsloven givet hjemmel til at overlade anerkendte foreninger for børneforsorg visse offentlige børneforsorgsopgaver, herunder navnlig at medvirke ved børns anbringelse (§ 139), og føre tilsynet med disse (§ 145), at udøve det almindelige tilsyn med bestemte børn eller bestemte grupper af børn (§112) samt at oprette og drive børneforsorgsinstitutioner (§§ 126, stk. 3 c og 157, stk. 6). Der ydes foreningerne et statstilskud efter nærmere af socialministeriet fastsatte regler. Foreningerne er underkastet regnskabsmæssigt tilsyn af overinspektionen og skal hvert år indsende årsberetning til denne, der videresender den til socialministeriet med sine bemærkninger.

Der findes 37 anerkendte foreninger for børneforsorg.

1. De under socialministeriet hørende uddannelsesskoler.

a. *Barneplejeskolen* meddeler en 3-årig uddannelse som barneplejerske på grundlag af en af socialministeriet fastsat kursusplan. Den praktiske uddannelse, der er den væsentlige, foregår på institutionerne, navnlig spædbørnehjem og daghjem for spæde børn. Skolen meddeler den teoretiske undervisning (ialt ca. 150 timer). Skolens underskud dækkes efter reglerne i forsorgslovens § 65, stk. 11, d. v. s. at staten forskudsvis udreder udgifterne og får halvdelen af disse refunderet med $\frac{7}{10}$ af den fælleskommunale udligningsfond, medens $\frac{3}{10}$ fordeles efter reglerne om mellemkommunal refusion. Skolen er en selvejende institution, der ledes af en bestyrelse, hvori overinspektionen er repræsente-

ret. Skolen sorterer direkte under socialministeriet.

b. *Den sociale Skole* har dels en afdeling for en 3-årig uddannelse af *socialrådgivere*, dels en afdeling for *den videregående uddannelse inden for børneforsorgen*, der er en ét-årig teoretisk uddannelse. Skolen afholder desuden en række kortere kursus for personalet ved de anerkendte børneforsorgsinstitutioner. Udgifterne ved socialrådgiveruddannelsen afholdes fuldt ud af staten, medens udgifterne ved den videregående uddannelse samt de forskellige kursus for børneforsorgspersonalet afholdes efter reglerne i § 65, stk. 11. Skolen er en selvejende institution, der ledes af en bestyrelse. Der er af socialministeriet fastsat en undervisningsplan for den videregående uddannelse inden for børneforsorgen og nedsat et særligt skoleudvalg for denne uddannelse. Skolen sorterer direkte under socialministeriet.

J. Overinspektionen for børneforsorgen.

Overinspektionens vigtigste opgaver er følgende:

i° Overinspektionen har det almindelige overtilsyn med, at de af børneværnsudvalgene besluttede foranstaltninger gennemføres (§ 156). Overinspektionen skal således mindst 2 gange årlig tilse samtlige anerkendte institutioner for forebyggende børneforsorg og samtlige anerkendte opdragelseshjem. Endvidere skal overinspektionen, så ofte det findes nødvendigt, tilse private plejehjem eller andre anbringelsessteder. Mindst én gang årligt skal overinspektionen tilse opdragelseshjem og institutioner, der modtager eller tager sig af børn under 18 år, men som ikke er anerkendt af socialministeriet. Overinspektionen er endvidere bemyndiget til at føre tilsyn med feriekolonier, sommerlejr, rekreationshjem for børn o. lign. Til hjælp ved tilsynet har overinspektionen 6 pædagogiske inspektører. Overinspektøren skal personligt mindst 1 gang årlig tilse visse nærmere i loven angivne opdragelseshjem (for tiden 45).

2° Overinspektionen fører et driftsøkonomisk og regnskabsmæssigt tilsyn med de anerkendte opdragelseshjem og institutioner for forebyggende børneforsorg samt de anerkendte foreninger for børneforsorg (§ 156,

stk. 2). Der er af socialministeriet fastsat almindelige regler for udøvelsen af dette tilsyn. Overinspektionen skal således gennemgå de indsendte regnskabsindberetninger fra samtlige institutioner og foreninger. Overinspektionen har endvidere pligt til hvert år at gennemgå samtlige regnskaber med bilag for de anerkendte opdragelseshjem, der oppebærer fuld underskudsdekning i henhold til § 65, stk. 3, og skal inden for en periode af 5 år gennemgå regnskaberne for de anerkendte private opdragelseshjem, der modtager procenttilskud i henhold til § 65, stk. 4, for de anerkendte private forebyggende institutioner og for de anerkendte foreninger for børneforsorg, således at der hvert år revideres et antal regnskaber for hver gruppe af disse institutioner m. v. Overinspektionen skal hvert år inden udgangen af maj måned indberette til socialministeriet, om samtlige regnskabsindberetninger er indgået og gennemgået, og hvilke institutioners regnskaber der er revideret. Overinspektionen udarbejder en årlig økonomisk oversigt over de anerkendte opdragelseshjem og institutioner for forebyggende børneforsorg og de anerkendte foreninger for børneforsorg.

3° Overinspektionen skal i et vist omfang godkende anbringelsen af det enkelte barn i et opdragelseshjem (§§ 141 og 159). Forudgående samtykke kræves således for anbringelse i opdragelseshjem, der er oprettet af staten eller drives for statskassens regning, og efterfølgende samtykke til anbringelse i ungdomshjem, skolehjem, fredshjem, oplæringshjem samt børnehjem for børn med forsinket udvikling eller for børn med særlige tilpasningsvanskeligheder. I det af socialministeriet under 10. december 1957 fremsatte lovforslag er der i overensstemmelse med 1. del af udvalgets betænkning stillet forslag om at udvide de tilfælde, hvor overinspektionens forudgående samtykke kræves, til anbringelse i alle hjem, der modtager underskudsdekning i henhold til § 65, stk. 3, dog bortset fra spædbørnehjem. Overinspektionen gennemgår endvidere indberetningerne om anbringelse i andre hjem og påser, at anbringelsen er sket i overensstemmelse med hjemmets vedtægt og i øvrigt ikke strider mod de i forsorsloven givne retningslinier for anbringelse af børn under børneforsorg. Overinspektionen er endelig forpligtet til at

yde vejledning til børnevarnsudvalg med hensyn til den rette anbringelse af et barn (§ 140), Overinspektionen træffer den endelige afgørelse, hvor der er opstået uenighed mellem en forstander og et børneværnsudvalg om et barns forbliven i visse typer af opdragelseshjem, uden at der er spørgsmål om forsøgs-mæssig hjemgivelse eller udgang af forsorg (§ 142).

4° På grundlag af de årlige indberetninger fra børneværnsudvalgene udarbejder overinspektionen hvert år en samlet redegørelse om disses virksomhed i henhold til kapitel VII (det almindelige tilsyn med børn) og kapitel VIII (de forebyggende foranstaltninger).

5° Overinspektionen udøver en række administrative funktioner vedrørende de anerkendte opdragelseshjem og forebyggende institutioner, såsom at godkende antallet af normerede stillinger, at godkende læge- og tandlægeoverenskomster, at godkende valg af bestyrelsesmedlemmer, for så vidt disse ikke beskikkes af socialministeriet, og revisorer, at godkende vedtægter for de enkelte institutioner og foreninger. Endvidere beregner overinspektionen lønningerne for det normerede personale ved anerkendte private institutioner og beregner og anviser stats-tilskuddene.

6° Overinspektionen er i enhver henseende kontakt mellem institutionerne og socialministeriet. Overinspektionen skal således afgive indstilling til ministeriet om godkendelse af planer til oprettelse eller ombygning af institutionerne, om anerkendelse af institutionerne, om beskikkelse af tilsynsråd, om personalesager for så vidt angår stats-hjemmene, om dispensation fra de almindelige regler vedrørende institutionernes driftsform, om godkendelse af undervisningsplaner for opdragelseshjem med egen skole, om bevillingsspørgsmål, herunder andragen-der om tilskud af rådighedssummerne, om fastsættelse af takster for plejepenge m. v. og om det psykiatriske lægetilsyn ved opdragel-seshjemmene.

7° Overinspektionen skal endvidere indsende månedlige indberetninger vedrørende belægningsforholdene på skole- og ungdoms-hjem m. v. og kvartalsvis for andre opdragel-seshjem til ministeriet samt ligeledes kvar-talsvis vedrørende anvendelsen af korrige-rende midler. Overinspektionen sender i

øvrigt indberetning til ministeriet, hvor der måtte være anledning hertil.

Overinspektionen ledes af overinspektøren, der er jurist. Som nævnt har overinspektøren til hjælp til udøvelsen af det pædagogiske tilsyn 6 inspektører. Overinspektionen er i øvrigt delt i 2 administrationskontorer, der hver ledes af en kontorchef, og som behandler sager henholdsvis vedrørende opdragelseshjemmene og de forebyggende institutioner. Sager vedrørende anbringelse af børn be-handles i en særlig afdeling, der ledes af en ekspeditionssekretær. Det driftsøkonomiske og regnskabsmæssige tilsyn varetages af et økonomikontor, der ledes af en økonomi-inspektør, og hvor tillige beregningen og anvisningen af statstilskud til institutionerne finder sted.

Overinspektionens personale består foruden af overinspektøren, de 2 kontorchefer, økonomiinspektøren, de 6 inspektører og lederen af anbringelsesafdelingen af 50 juri-diske eller statsvidenskabelige kandidater, heraf 16 deltidsbeskæftigede, 16 revisions- og regnskabsmæssigt uddannede og 33 kontor-uddannede medarbejdere.

K. Socialministeriet.

Socialministeriet er børneforsorgens øverste administrative instans. Administrationen af børneforsorgen er henlagt til et særligt børneforsorgskontor, der sorterer under direktøren for den sociale særfor-sorg.

Børneforsorgskontorets sagsområde om-fatter i det væsentlige følgende:

Forberedelse af lovforslag.

Bevillingssager, herunder udarbejdelse af forslag til finansloven og tillægsbevillings-loven samt henvendelser til folketingets finansudvalg.

Fortolkningsspørgsmål vedrørende børne-forsorgs lovgivningen.

Behandling af klager vedrørende børne-forsorgens administration.

Tilrettelæggelse af hovedlinierne for børne-forsorgsarbejdet i almindelighed, herunder udarbejdelse af cirkulærer, bekendtgørelser, instrukser, almindelige regler etc.

Behandling af de fra overinspektionen modtagne indstillinger.

Socialministeriet er ankeinstans over for amternes afgørelse om berettigelsen af børne-værnsudvalgets etablering af en forebyggende

børneforsorg, nægtelse eller tilbagetagelse af plejetilladelse, inddragelse af børn under tilsyn, afslag på andragende om ophør af en forebyggende foranstaltning samt børneværnsudvalgets forbud mod, at et barn flyttes fra et plejehjem; for København og Frederiksberg kommuners vedkommende indankes de pågældende sager dog direkte for socialministeriet, der ligeledes i disse tilfælde godkender forlængelse af forebyggende forsorg udover det 18. år. Socialministeriet er endvidere ankeinstans vedrørende amternes afgørelse af, hvilken kommune der skal afholde den retlige opholdskommunes andel af en børneværnsudgift samt over for landsnævnets afgørelser vedrørende spørgsmålet om, hvad der kan anses for børneværnsudgift, og vedrørende landsnævnets selvstændige beslutning om at anbringe et barn uden for hjemmet, dets nægtelse af at godkende et barns udgang af forsorg som uopdrageligt og dets godkendelse af et børneværnsudvalgs beslutning om ophør af særforborg.

Til socialministeriet er henlagt visse spørgsmål i forbindelse med optagelse m. v. i børneforsorgens pensionskasse, stadfæstelse af legater vedrørende børneforsorg samt uddannelsesspørgsmål vedrørende børneforsorg.

Endelig sorterer landsnævnet, overinspektionen, de forskellige konsulenter inden for børneforsorgen — bortset fra havebrugskonsulenten og landbrugskonsulenten —, Den sociale Skole, Barneplejes kolen og Børneforsorgens Pensionskasse direkte under socialministeriet.

Til socialministeriet er knyttet følgende permanente udvalg:

i° *Udvalget vedrørende børneforsorgsinstitutionernes økonomi (økonomiudvalget) jfr. forsorgslovens § 65, stk. 12.*

Det påhviler økonomiudvalget at fremkomme med indstilling til socialministeren i visse i loven nærmere opregnede spørgsmål, jfr. nedenfor side 33, herunder navnlig om fordelingen af ministerens rådighedssummer til de anerkendte opdragelseshjem og forebyggende institutioner.

Sager, der af ministeriet forelægges økonomiudvalget, er normalt modtaget fra overinspektionen med en indstilling. Når udvalget har afgivet sin indstilling, foretages den videre ekspedition af børneforsorgskontoret.

Ifølge loven skal udvalget bestå af direktøren for den sociale særforborg, overinspektøren for børneforsorgen samt 7 andre medlemmer, heriblandt 1 medlem valgt af finansministeriet, 1 bygningskyndigt medlem, 1 medlem udpeget af Den danske Købstadsforening, 1 medlem udpeget af De samvirkende Sognerådsforeninger, 1 medlem udpeget af Københavns magistrat og 2 medlemmer udpeget af Børnesagens Fællesråd. I socialministerens lovforslag af 10. december 1957 er det i overensstemmelse med 1. del af administrationsudvalgets betænkning foreslået at udvide økonomiudvalget med en repræsentant for Bymæssige Kommuner.

2° *Udvalget til uddannelse af ledere og medarbejdere ved børneforsorgens institutioner.*

Det påhviler udvalget at fremkomme med indstilling til socialministeriet om uddelingen af den på de årlige finanslove optagne kursusbevilling samt ydelse af vikartilskud til deltagere i børneforsorgens uddannelseskursus. Endvidere varetager udvalget uddelingen af de af tipsmidlerne bevilgede beløb til studierejser for personalet ved børne- og særforborgsinstitutionerne.

Sager, der af ministeriet forelægges uddannelsesudvalget, er normalt modtaget fra overinspektionen med en indstilling. Når udvalget har afgivet sin indstilling, foretages den videre ekspedition af børneforsorgskontoret.

Udvalget består af 1 repræsentant for socialministeriet (formanden), 1 for sundhedsstyrelsen, 2 for overinspektionen for børneforsorgen, socialministeriets undervisningskonsulent og 4 repræsentanter for de forskellige organisationer inden for børneforsorgen og yderligere et medlem. For så vidt angår uddelingen af tipsmidlerne tilkaldes endvidere 2 repræsentanter for særforborgens.

L. Konsulentvirksomhed inden for børneforsorgen.

i° *Undervisningskonsulenten for opdragelseshjemmene.*

Pågældende, der er heldagsansat tjenestemand, har til opgave at føre et samlet pædagogisk tilsyn med undervisningen i opdragelseshjem med egen skole og give vejledning angående børnenes fritidsbeskæftigelse.

Konsulenten afgiver sine indberetninger direkte til ministeriet, der gør overinspektionen bekendt med disse erklæringer., eventuelt udbeder sig en udtalelse fra overinspektionen, og sorterer administrativt under dette.

2° *Konsulenten for børneforsorg på Fyn.*

Pågældende, der er heldagsansat, har til opgave at være bindeled mellem de anbringende børneværnsudvalg og de børn, der er anbragt under børneforsorg på Fyn, at vejlede børneværnsudvalgene på Fyn i konkrete sager samt at fremskaffe gode private plejehjem og tjeneste- og lærepladser.

Pågældende afgiver direkte sine indberetninger til socialministeriet og sorterer administrativt under ministeriet.

3° *Tilsyns- og konsulentvirksomhed vedrørende statens og private børne- og særforsorgsinstitutioners bygninger.*

Konsulenten, der ikke er heldagsansat, har til opgave at fremkomme med udtalelser med hensyn til planer til oprettelse af nye eller ombygning af bestående institutioner samt føre tilsyn med statens byggeri inden for børneforsorgen.

I almindelighed indhentes konsulentens udtalelse af overinspektionen på et forberedende trin, men stillingen sorterer i øvrigt under socialministeriet.

4° *Konsulenten i havebrugsspørgsmål for statsinstitutionerne for børne- og særforsorgen.*

Pågældende, der ikke er heldagsansat, deltager i de årlige bygningssyn ved statens opdragelseshjem og afgiver udtalelser til overinspektionen vedrørende havebruget på de forskellige opdragelseshjem.

5° *Konsulentvirksomhed vedrørende opdragelseshjemmenes landbrug.*

Allerede gennem en årrække har landbrugslederen på Vitskøl Kloster været benyttet som overinspektionens konsulent med hensyn til driftsøkonomiske spørgsmål vedrørende opdragelseshjemmenes landbrug.

I de senere år har overinspektionen endvidere benyttet en landbrugskyndig konsulent, når der for overinspektionen forelå spørgsmål om bevillinger til modernisering eller genopførelse af landbrugsbygninger ved opdragelseshjem.

6° *Tilsynsførende med den håndværksmæssige uddannelse i opdragelseshjem.*

Pågældende, der ikke er heldagsansat, afgiver sine indberetninger til overinspektionen og sorterer administrativt under denne.

7° *Inspektøren for gymnastikundervisningen i opdragelseshjemmene.*

Pågældende, der er gymnastikinspektør i undervisningsministeriet, afgiver sine indberetninger direkte til socialministeriet og sorterer administrativt under dette.

2. Tidligere undersøgelser og forslag vedrørende en ændring af børneforsorgens centrale administration.

A. *Forvaltningsnævnet.*

På foranledning af forvaltningsnævnet og med tilslutning af socialministeriet er der i årene 1950-52 foretaget sideløbende undersøgelser i landsnævnet og overinspektionen, ligesom der blev indledt forberedende undersøgelser i socialministeriet. Undersøgelserne tog i første række sigte på at udarbejde forenklingsforslag til lettelse af den daglige administration i overinspektionen og tildels i landsnævnet. Under undersøgelserne blev udarbejdet forskellige detailforslag, hvoraf nogle er gennemført, f. eks. sammenlægningen af overinspektionens og landsnævnets bogholderi og kasse.

Under hensyn til nedsættelsen af børneforsorgens administrationsudvalg i 1953, der bl. a. havde til opgave at overveje, om landsnævnet kunne erstattes af en central dømmende myndighed, samt at overveje en forenkling af børneforsorgens statslige centraladministration, har forvaltningsnævnet dog indskrænket sig til at give en redegørelse for den nuværende opbygning af administrationen og har således ikke stillet forslag om ændringer i denne.

B. *Forvaltningskommissionen.*

Som led i bestræbelserne for at fremme udlægningen af sager fra centrale til lokale forvaltningsorganer er forvaltningskommissionen også kommet ind på overvejelser om udlægning af sager fra landsnævnets område.

Mest indgående blev spørgsmålet drøftet i *udvalget om kommunernes sociale regnskaber*, der under sine forhandlinger forelagde landsnævnet et forslag om, at revisionen af børneværnsudgifterne overgik til amterne.

Landsnævnet tog i en udførlig redegørelse afstand fra forslaget og henviste til, at oplysningerne i børneværnsfortegnelserne og regnskabsbilagene ofte er af betydning for udøvelsen af det saglige tilsyn med børneværnsudvalgenes virksomhed, samt at det er uheldigt, at kontrollen med kommunernes børneværnsudgifter bliver spredt mellem amterne i stedet for at udføres af én institution, der kan sikre ensartethed i bedømmelsen af udgifterne. Endelig anførtes forskellige praktiske ulemper ved forslaget, bl. a. den udstrakte korrespondance mellem landsnævnet og amter, som ordningen ville nødvendiggøre.

Under indtryk af disse indvendinger trak udvalget forslaget tilbage og udtalte i sin indstilling (7. betænkning side 196), at man ikke fandt grundlag for en ændring i den nævnte retning, så længe landsnævnet varetager den administrative behandling af børneværnsagerne.

Lignende betragtninger som ovenfor anført blev fra landsnævnets side gjort gældende over for et i *amtsudvalget* behandlet forslag om at overføre de hidtil af landsnævnet behandlede sager om pålæg af børneforsorgsbidrag til amterne.

Det anførtes, at der på en række punkter bestod sammenhæng mellem bidragssagerne og landsnævnets øvrige sagsområde, og at en udlægning af bidragssagerne til amterne derfor ville besværliggøre administrationen og kræve en omfattende korrespondance mellem landsnævnet og amt.

Betragtningerne fandt ikke alle støtte i udvalget, men man erkendte vanskeligheden ved at gennemføre en decentralisation på et så begrænset område af børneværnslovgivningen og henviste spørgsmålet til overvejelse i forbindelse med en samlet gennemgang af børneforsorgens administration (8. betænkning side 52-54).

C. Spareudvalget af 28. november 1952.

I sin betænkning (1955) om sparemulighederne inden for børneforsorgen har spare-

udvalget berørt forskellige spørgsmål vedrørende administrationen af de anerkendte institutioner for børneforsorg.

For at muliggøre en mere effektiv udnyttelse af pladserne i de anerkendte opdragelseshjem har spareudvalget således foreslået at udvide de tilfælde, hvor overinspektionens samtykke til en anbringelse er fornøden. Dette spørgsmål er behandlet i 1. del af administrationsudvalgets betænkning og medtaget i socialministerens lovforslag af 10. december 1957, men spareudvalget har endvidere peget på, at en større effektivitet vil kunne opnås, såfremt hele arbejdet med anbringelse af børn ledes af en pædagogisk-psykologisk sagkyndig, der har nøje kendskab til de forskellige hjem, og som bedre vil kunne vejlede børneværnsudvalgene.

Foranlediget af spareudvalgets undersøgelse af det tekniske udstyr ved en række opdragelseshjem har spareudvalget ment, at den hidtil praktiserede ordning med hensyn til anskaffelsen heraf ikke har været tilstrækkelig effektiv til at sikre, at hjemmene i alle tilfælde er blevet forsynet med det rationelt rigtige udstyr, og har derfor henstillet, at der etableres en permanent vejledning og kontrol af teknisk sagkyndige, f. eks. i form af en teknisk konsulentordning i tilknytning til børneforsorgens centralmyndighed, hvorigennem der kan ydes bistand såvel ved nyindretning af hjem som ved disses senere fornyelse og modernisering af teknisk udstyr.

Da spareudvalget under sine besøg på forskellige opdragelseshjem har erfaret, at der normalt i de enkelte hjem opnås visse — i reglen ret beskedne — rabatter ved indkøb af varer, men at der tillige er meget stor forskel på de enkelte hjemms stilling i så henseende over for de lokale handlende, har spareudvalget overvejet, hvilke muligheder der foreligger med hensyn til at opnå en større og eventuelt generel rabat ved børneforsorgens indkøb, og er kommet til det resultat, at dette bedst vil kunne opnås, såfremt der til børneforsorgens centralmyndighed knyttes en handelskyndig rådgiver.

Spareudvalget har endelig den opfattelse, at etablering af en konsulentvirksomhed i landbrugsfaglige og gartnerifaglige spørgsmål med en opbygning svarende til fængselsvæsenets vedrørende statsfængslernes landbrug og gartnerier vil muliggøre tilrettelæggelse af en mere rentabel driftsform for

opdrageshjem, hvortil er knyttet landbrug eller gartnervirksomhed.

Som der er redegjort for i i. del af administrationsudvalgets betænkning, afsnit VI, har spareudvalget drøftet spørgsmålet om en ændret tilskudsordning for de forebyggende institutioner, idet spareudvalget har peget på muligheden af, at der ydes disse et fast tilskud pr. barn. I forbindelse med dette forslag har spareudvalget imidlertid tillige overvejet, hvorvidt der kan forventes opnået besparelser ved, at det offentliges tilsynsvirksomhed med de forebyggende institutioner i størst muligt omfang lægges ud fra de centrale organer, navnlig overinspektionen, til kommunerne, idet spareudvalget nærer tvivl om, hvorvidt den nugældende stærkt centraliserede administration i forbindelse med tilskudsordningen er tilstrækkelig til at sikre, at lederne og bestyrelserne iagttager alle forholdsregler af betydning for en billigørelse af driften.

De opgaver, der kunne tænkes udlagt til kommunerne, vedrører dog kun den side af tilsynsvirksomheden, der har tilknytning til institutionernes daglige drift, samt regnskaberne og disses revision, og det understreges, at kommunernes tilsynsvirksomhed ikke bør få en sådan karakter, at kommunerne faktisk overtager de private institutioner.

Spareudvalget har endelig peget på, at behandlingen af byggesager inden for børneførsorgen ikke er tilfredsstillende, jfr. spareudvalgets betænkning side 81-82, og spareudvalget mener derfor, at der bør tilvejebringes en forenkling af disse sagers behandling, og peger især på betydningen af, dels at der tilvejebringes mulighed for på et tidligere tidspunkt at få projekteringen overdraget til arkitekter med de fornødne faglige forudsætninger for institutionsbyggen som det heromhandlede, dels at projekterne og overslagene på et tidligere tidspunkt bliver underkastet en sagkyndig behandling af arkitekter og ingeniører, knyttet til børneførsorgens centralmyndighed.

Herved vil opnås, at konsulenterne får lejlighed til at gennemgå byggeplanerne, dels — om muligt — inden udarbejdelse af tegninger er påbegyndt, og dels når skitseforslag og senere hovedtegninger er udarbejdet, og at det sikres, at konsulenterne, inden deres endelige udtalelser om arbejdet foreligger, har kunnet tage alle udtalelser fra

pædagogisk og lægelig side i betragtning. Da der ikke kan forventes at blive tilstrækkeligt arbejde for en eller flere heldagsbeskæftigede arkitekter og ingeniører i børneførsorgens centralmyndighed, vil den mest nærliggende løsning efter spareudvalgets opfattelse være at vederlægge disse sagkyndige på honorarbasis.

Spareudvalget udtaler, at den nuværende ordning, hvorefter der finder en behandling sted af sagerne både i socialministeriet og overinspektionen, må anses for uhensigtsmæssig og går ud fra, at dette spørgsmål søges løst ved den fremtidige tilrettelæggelse af børneførsorgens centralmyndighed og peger på, at en væsentlig forenkling vil kunne opnås, såfremt udvalget om børneførsorgsinstitutionernes økonomi knyttes direkte til børneførsorgens centralmyndighed, og såfremt de forskellige rådighedssummer inden for børneførsorgen fremtidig kan administreres af denne centralmyndighed. Endvidere bør centralmyndigheden efter forhandling med økonomiudvalget kunne godkende byggeplaner vedrørende institutioner for børneførsorg og over for boligministeriet inden for de fastsatte kvoter kunne anbefale materialebevilling og lån i henhold til boligstøtteleven.

3. Administrationsudvalgets forslag.

A. Landsnævnet for børneførsorg.

Som det fremgår af redegørelsen i 1. del af udvalgets betænkning, afsnit III, 4, har halvdelen af udvalgets medlemmer ment, at børneværns udvalgenes afgørelser om børns og unges anbringelse uden for hjemmet m. v. bør indbringes for landsretterne, medens den anden halvdel af medlemmerne under forudsætning af, at børns og unges inddragelse under børneførsorg m. v. må betragtes som frihedsberøvelse i grundlovens forstand, er af den opfattelse, at disse sager bør indbringes for en specialdomstol. Denne specialdomstol foreslås sammensat af en af kongen udnævnt formand, der opfylder betingelserne for at kunne blive landsdommer, et af socialministeren beskikket medlem med pædagogisk-psykologisk uddannelse, en af socialministeren beskikket psykiatrisk kyndig læge samt 2 af socialministeren beskikkede medlemmer, der i kraft af deres virksomhed

og erfaring er i besiddelse af et omfattende kendskab til børne- og ungdomsforsorgen og således, at overinspektøren for børneforsorgen deltager i rettens møder, herunder ved voteringen som tilforordnet, og en særligt beskikket kreds af sagkyndige kan tilkaldes til rettens møder. Der har dog i udvalget været enighed om, at det er en forudsætning for sagernes indbringelse for de almindelige domstole, at landsnævnet bevares som administrativ ankeinstans, medens det har været forudsat, at oprettelse af en specialdomstol med den af den pågældende fraktion foreslåede sammensætning vil medføre en nedlæggelse af landsnævnet som ankeinstans. I sit lovforslag af 1 o. december 1957 har socialministeren imidlertid stillet forslag om, at de omhandlede afgørelser indbringes for *en specialdomstol for børne- og ungdomsforsorgen*, sammensat af 3 ordinære dommere, 1 børnepsykiatrisk kyndig læge og 1 medlem, der i kraft af sin virksomhed og erfaring er i besiddelse af et omfattende kendskab til børne- og ungdomsforsorgen, idet det samtidig er forudsat, at landsnævnet bevares som en administrativ ankeinstans.

I denne anledning har udvalget påny drøftet spørgsmålet om domstolsprøvelsen inden for børneforsorgen. Den halvdel af udvalgets medlemmer (*Buchardt, Frederiksen, Grathe, Haarløv, Horsten, Møllenbach og Gerda Møller*), der i 1. del af betænkningen gik ind for en domstolsprøvelse ved de almindelige domstole, er fortsat af den opfattelse, at denne prøvelse bør foregå ved landsretterne, forudsat at landsnævnet opretholdes som administrativ ankeinstans. Til dette standpunkt slutter sig nu følgende medlemmer (*Leuning og Munch-Petersen*). Udvalget øvrige medlemmer (*Black, Espersen, Munk og Skjerbæk*) er ligeledes enige i, at sagerne bør indbringes for landsretterne, og landsnævnet bevares som administrativ ankeinstans, men denne fraktion anser det for rigtigst, at landsretterne i givet fald tiltrædes af 2, eventuelt 3, lægdommere, der er i besiddelse af et omfattende kendskab til børne- og ungdomsforsorgen.

De medlemmer — bortset fra *Munk* —, som i 1. del af betænkningen gik ind for oprettelsen af en specialdomstol, har ønsket at henlede opmærksomheden på, at den specialdomstol, der nu er foreslået i socialministerens lovforslag af 10. december 1957,

ikke vil kunne erstatte landsnævnet for børneforsorg. Dels vil landsnævnets forligende virksomhed, der som det fremgår af 1. del af udvalgets betænkning er af meget betydeligt omfang, idet ca. $\frac{1}{3}$ af de ca. 200 årlige ankesager forliges ved landsnævnets virksomhed, ikke kunne overtages af denne specialdomstol, dels vil denne heller ikke kunne yde den vejledning, som landsnævnet nu kan give børneværnsudvalgene om behandlingen af fjernelsessager og anklagemyndigheden i sager om tiltalefrafald.

Udvalget har derimod overvejet *mulighederne for en forenkling af den til landsnævnet i øvrigt henlagte virksomhed*, herunder betimeligheden af at decentralisere denne til amterne eller at overflytte den til det andet centralorgan inden for børneforsorgen, overinspektionen for børneforsorgen.

Der har i *udvalget været enighed om*, at landsnævnet foruden at være ankeinstans for de af børneværnsudvalgene truffne afgørelser om børns anbringelse uden for hjemmet m.v., i det omfang disse afgørelser skal kunne indbringes for domstolene, bør bevare følgende opgaver, der alle har nær tilknytning til ankevirksomheden: den vejledende virksomhed i henhold til § 154, adgangen til selvstændigt at træffe beslutning om et barns anbringelse uden for hjemmet, hvor dette må anses for påkrævet af hensyn til barnets velfærd, og hvor børneværnsudvalget nægter at træffe den fornødne beslutning (§ 153), adgangen til efter indstilling fra vedkommende børneværnsudvalg eller forstander at beslutte et barns udgang af forsorg sorti uopdrageligt (§ 170), godkendelse af forlængelse af forsorgen ud over det 18. år (§ 169), godkendelse af et børneværnsudvalgs beslutning om søgsvis eller endelig hjemgivelse af et barn, i hvor forstanderen er uenig i hjemgivelsen (§ 169, stk. 4).

For så vidt angår landsnævnets godkendelse af en forlængelse af forsorgen ud over det 18. år, er der endvidere enighed om, at det må anses for fuldt forsvarligt at undlade at kræve landsnævnets godkendelse i tilfælde, hvor forældrene, for så vidt de har kendt opholdssted her i landet, og den unge forinden skriftligt har samtykket i forsorgsforlængelsen. Da der i socialministerens lovforslag af 10. december 1957 i overensstemmelse med administrationsudvalgets forslag i betænkningens 1. del er stillet forslag om,

at forsorgen for unge, der er inddraget under forsorg i henhold til forslagens § 130, stk. 1, og § 130, stk. 2, kun kan forlænges ud over det 18. år, hvor den unge selv samtykker deri, og da de unge og deres forældre i praksis meget ofte er enige i forlængelse af forsorgen efter den gældende § 130, stk. 1 (forslagets § 131), vil en sådan regel betyde en meget væsentlig begrænsning af de sager vedrørende godkendelse af forsorgsforlængelse, der fremtidig skal forelægges landsnævnet.

Der har endvidere i udvalget været enighed om, uanset hvilken myndighed der skal varetage den omhandlede kontrolvirksomhed med børneværnsudvalgenes og de sociale udvalgs afgørelser, at foreslå følgende ændringer i denne virksomhed:

Der bør tilstræbes en forenkling af bidragsreglerne og gives de sociale udvalg større selvstændighed ved fastsættelsen af bidrag, således at den kontrollerende myndighed ikke i detaljer efterprøver det sociale udvalgs bidragsfastsættelse, men indskrænker sig til at påse, at bidraget er pålagt efter et rimeligt skøn, og således at udvalget ved den fornødne ændring af loven får hjemmel til, når omstændighederne taler derfor, at undlade at pålægge forældre bidrag til unge over 15 år uden at behøve at forelægge sagen for en højere myndighed, jfr. afsnit V, 1 nedenfor. Der har herudover været enighed om, at børneværnsudvalgets indberetningspligt med hensyn til dets beslutninger om anbringelse uden for hjemmet i medfør af forslagens § 131 bør udvides til at omfatte udvalgets beslutning om en anbringelse uden for hjemmet i henhold til forslagens § 130, stk. 1, under hensyn til faren for, at der ved misbrug af denne bestemmelse skal ske en omgåelse af forsorgslovens regler om trængende personers forsørgelse af det offentlige. Da landsnævnet bl. a. gennem sin revision af børneværnsudgifterne har erfaret, at børneværnsudvalget i mange tilfælde, hvor et barn er inddraget under forsorg af forsørgelsesmæssige grunde (§ 130, stk. 2) ikke i tide har rettet henvendelse til det sociale udvalg om bidragspåleggelse, og da der principielt ikke bør pålægges bidrag med tilbagevirkende kraft, foreslås det, at børneværnsudvalget tillige skal indberette, når forsorgen efter denne bestemmelse har været 3 måneder. Til gengæld foreslås den hidtidige indberetningspligt med

hensyn til ændringer i anbringelsesmåden m. v. (§ 155, stk. 2) ophævet — dog bortset fra udvalgets beslutninger om barnets endelige udgang af forsorgen — idet det administrative besvær ved indsendelsen af disse indberetninger ikke synes at stå i et rimeligt forhold til værdien af dem.

Det påhviler nu landsnævnet på grundlag af de indsendte indberetninger om et barns anbringelse uden for hjemmet bl. a. at påse ikke alene, at bidragsspørgsmålet er taget op til behandling, men også at bidraget er fastsat af den rette myndighed, til den rette størrelse etc., ligesom landsnævnet i visse tilfælde påser, om bidraget under hensyn til forsørgerens økonomiske forhold bør ændres, og om det inddrives. Det må imidlertid efter udvalgets opfattelse anses for tilstrækkeligt ved modtagelse af indberetningen at påse, at bidragsspørgsmålet er taget op til behandling og som ovenfor nævnt fastsat efter et rimeligt skøn, medens det kan henskydes til revisionen i fornødent omfang at påse, at bidraget inddrives i tilstrækkeligt omfang. Under hensyn til den særlige opbygning af administrationen af børneværnet i København kan en løbende kontrol fra en centralmyndigheds side næppe anses for nødvendig, og det foreslås derfor, at Københavns kommune fritages for at indsende de omhandlede indberetninger, og at Københavns kommune ligeledes fritages for at indsende en genpart af bidragsresolutionen. For Københavns kommunes vedkommende foretages den kritiske revision i henhold til forsorgsloven, bortset fra børneværnsudgifter, hovedsagelig på stedet ved dertil af socialministeriet udpegede revisorer, der i overensstemmelse med de for de øvrige kommuner fastsatte regler foretager revisionen ved stikprøver. Det foreslås, at en tilsvarende ordning indføres for børneværnsudgifternes vedkommende, således at revisorer udpeges af det centralorgan, der har det almindelige overtilsyn med børneværnsudgifterne. Der har endelig været enighed om, at der bør være adgang til at indføre tilsvarende bestemmelser med hensyn til indberetningspligten og revisionen for andre større kommuner, og man skal derfor foreslå, at der gives socialministeren bemyndigelse hertil.

Der har derimod *i udvalget ikke været enighed om* den fremtidige placering af de øvrige i forsorgsloven til landsnævnet hen-

lagte opgaver, der væsentligst er af kontrollerende art, idet et flertal (9) af udvalgets medlemmer har fundet det rigtigst at begrænse landsnævnets virksomhed til det ovenfor nævnte, medens et mindretal (4) af udvalgets medlemmer mener det rigtigst, at landsnævnet bevarer sin nuværende virksomhed, dog således at der sker en forenkling af landsnævnets kontrol over for børneværnsudvalgene og de sociale udvalg i det omfang, dette kan anses for forsvarligt.

Flertallet (Black, Buchardt, Frederiksen, Grathe, Haarløv, Horsten, Munk, Møllenbach og Gerda Møller) mener, at man i vidt omfang bør decentralisere landsnævnets opgaver til amterne. Man vil herved opnå at kunne udnytte de lokale myndigheders større kendskab til forholdene på stedet, ligesom disse lettere end et centralorgan vil kunne indhente supplerende oplysninger i sagerne. Det kan efter flertallets opfattelse heller ikke afvises, at den nærmere kontakt mellem amtet og børneværnsudvalget kan betyde, at sager, som udvalget vil have betænkeligheder ved at rejse over for en central myndighed på grund af den dermed følgende officielle brevveksling, lettere vil komme frem, når amtet er den umiddelbart overordnede instans. Endelig vil en decentralisation betyde en stor aflastning af centraladministrationen, der ikke vil modsvares af en tilsvarende personaleudvidelse i amterne, idet det som følge af det mindre antal sager og den forskellige personaleopbygning vil være muligt for amterne at følge en enklere forretningsgang, hvorved personalekravene bliver mindre. Imod en decentralisation kan ganske vist henvises til, at det er nødvendigt, at der følges ensartede retningslinjer inden for børneforsorgen; dette er dog næppe af større betydning inden for børneforsorgen end inden for det øvrige sociale område, hvor der i vidt omfang er sket en decentralisation, og den fornødne ensartethed vil kunne opnås gennem vejledende cirkulærer m. v. fra centraladministrationen. Ved gennemgang af de enkelte opgaver nedenfor om muligheden for at decentralisere er der imidlertid taget hensyn til dette punkt.

I det omfang, det ikke vil være hensigtsmæssigt at decentralisere landsnævnets opgaver, mener flertallet endvidere, at det vil være rigtigst, at der, bortset fra den særlige kontrolvirksomhed med hensyn til de af

børneværnsudvalgenes afgørelser, der kan indbringes for domstolene, og som udspringer af et retssikkerhedshensyn, kun bør være ét centralorgan inden for børneforsorgen. I det omfang, landsnævnets opgaver ikke kan decentraliseres, foreslår flertallet derfor, at de henlægges til overinspektionen for børneforsorgen.

Flertallet skal herefter, for så vidt angår de enkelte opgaver, om hvis forbliven i landsnævnet der ikke er opnået enighed, stille følgende forslag:

1 ° *Opgaver, der foreslås henlagt til amterne.*

a. *Revisionen af børneværnsudgifterne.*

Medens kommunernes sociale udgifter - bortset fra børneværnsudgifterne - indtil 1. april 1952 er blevet underkastet en kritisk revision af socialministeriet, blev denne revision fra det nævnte tidspunkt i overensstemmelse med et af forvaltningskommissionen fremsat forslag henlagt til amterne, dog således at det fortsat påhviler socialministeriet endeligt at påse, at lovgivningens regler administreres i overensstemmelse med dens hensigt og efter visse ensartede linjer. En tilsvarende ordning foreslås indført for børneværnsudgifternes vedkommende, dog således at det almindelige overtilsyn med revisionen bør ligge i overinspektionen for børneforsorgen og ikke i ministeriet. Amtets revision bør følge samme retningslinier som fastsat for den øvrige revision, jfr. socialministeriets instruks af 8. januar 1952 om revisionen af kommunernes sociale regnskaber. Der bør således også for børneværnsudgifternes vedkommende være adgang til en stikprøverevision af udgifterne for de store købstæders vedkommende.

b. *Bidragssagerne.*

Da kontrollen med hensyn til, om det pålagte bidrag inddrives, nu fortrinsvis foreslås udøvet gennem revision, bør genparten af bidragsresolutioner fremtidig af de sociale udvalg indsendes til amterne, der ligeledes bør påse, om bidraget er fastsat efter et rimeligt skøn, samt meddele det fornødne samtykke til at undlade at pålægge bidrag eller at eftergive et allerede pålagt bidrag. For Københavns kommunes vedkommende bør et sådant samtykke meddeles af over-

præsidenten, således som det er tilfældet med andre bidrag efter forsorsloven, bortset fra særforbidsbidragene. Amterne bør ligeledes overtage landsnævnets funktion som ankeinstans for de sociale udvalgs bidragsfastsættelse i henhold til § 7, jfr. § 9, og amternes afgørelser bør efter de almindelige regler i forsorsloven kunne indankes for socialministeriet, der, ligesom det er tilfældet med særforbidsbidragene, bør fastsætte de vejledende takster for bidragene inden for børneforsorgen. For København og Frederiksberg kommuners vedkommende bør anke ske direkte til socialministeriet. For så vidt angår børn, for hvem staten afholder de fulde udgifter, jfr. §§ 64 og 65, bør inddrivelse af de pålagte bidrag som hidtil foregå centralt - rettest i overinspektionen for børneforsorgen. Den adgang for landsnævnet, der i disse tilfælde har været til selvstændigt at ændre et af det sociale udvalg fastsat bidrag, bør dog henlægges til amterne, medens det for Københavns kommunes vedkommende må forudsættes, at overinspektionen for børneforsorgen, hvor den bliver opmærksom på, at et bidrag bør ændres, rejser spørgsmålet direkte over for magistraten.

c. *Gennemgangen af børneværnsudvalgenes indberetninger om børns anbringelse uden for hjemmet.*

Disse indberetninger skal, som tidligere nævnt, dels danne grundlag for revisionen af børneværnsudgifterne og dels danne grundlag for kontrollen med, at bidragsspørgsmålet er taget op til behandling af det sociale udvalg; da revisionen og kontrollen med bidragsfastsættelsen foreslås henlagt til amterne, må disse derfor have lejlighed til at gennemgå disse indberetninger. Hovedformålet med de nuværende indberetninger til landsnævnet i medfør af § 155, stk. 1, om børns anbringelse uden for hjemmet er imidlertid at påse, at bestemmelserne i forsorslovens børneværnsafsnit er iagttaget, særlig at de formelle betingelser for udvalgets beslutning er opfyldt. Efter flertallets opfattelse vil afgørelsen af, hvorvidt de i indberetningsskemaet indeholdte spørgsmål er besvaret på en sådan måde, at forsorgen kan anses for lovligt etableret, uden vanskelighed kunne træffes af amternes juridiske personale, navnlig når henses til dommerens medvirken i de til-

fælde, hvor spørgsmålet om beslutningens lovlighed kan indbringes for domstolene, og man skal derfor foreslå, at samtlige indberetninger indsendes til amterne, dog således at amterne har pligt til at fremsende tvivlsomme sager til landsnævnet, under hvis område spørgsmål af denne art fortsat naturligt hører hjemme. Der er herved navnlig tænkt på de tilfælde, hvor det af indberetningen fremgår, at dommerens synspunkter afviger fra børneværnsudvalgets, eller hvor der på anden måde synes at foreligge tvivl om, hvorvidt betingelserne for en iværksættelse af en anbringelse uden for hjemmet foreligger. Landsnævnet bør da i sådanne tilfælde træffe selvstændig afgørelse i sagen.

d. *Børneværnsudvalgets indberetninger om afholdte forsorsudgifter for børn, der ikke har dansk indfødsret.*

Disse indberetninger foreslås henlagt til amterne, der i henhold til socialministeriets bemyndigelse i forvejen behandler kommunernes indberetninger om offentlig hjælp til udlændinge, der er omfattet af den nordiske konvention om social tryghed.

2° *Opgaverne, der foreslås henlagt til overinspektionen for børneforsorgen.*

a. Medens socialministeriet har *overtilsynet med amternes revision* af kommunernes sociale regnskaber, bortset fra *børneværnsudgifterne*, bør overtilsynet med revisionen af disse udgifter henlægges til overinspektionen, således at overinspektionens tilsyn, ligesom det er tilfældet med socialministeriets tilsyn, indskrænkes til en stikprovemæssig kontrol så vidt muligt på stedet. Overinspektionen bør ligeledes med bevarelse af den hidtidige ankeadgang for børneværnsudvalget til socialministeriet træffe afgørelse om, hvorvidt en udgift kan anses for børneværnsudgift.

b. Da en væsentlig del af de unge, for hvem staten afholder de fulde udgifter, er eller har været anbragt i et af de opdragelseshjem, hvis regnskaber overinspektionen reviderer, må det anses for naturligt, at landsnævnets hidtidige virksomhed med hensyn til afholdelsen og revisionen af disse udgifter overgår til overinspektionen, og at overinspektionen ligeledes inddriver bidragene i disse tilfælde.

c. Da overinspektionen udarbejder den øvrige statistik vedrørende børneforsorgens udøvelse, og da det må anses for mest rationelt at samle *børneforsorgsstatistikken* ét sted, idet man herved vil kunne opnå at forenkle kommunernes statistiske indberetninger og opnå et samlet overblik over børneforsorgsforanstaltninger her i landet, et overblik, der også kan have betydning for dispositioner fremover, bør overinspektionen fremtidig udarbejde også statistikken vedrørende børneværnsudvalgenes virksomhed i henhold til kapitel IX.

d. Det vil være en naturlig følge af en principiel gennemførelse af tanken om at begrænse landsnævnets virksomhed til retsbeskyttelsesområdet og af det synspunkt, at de centrale administrative opgaver uden for retsbeskyttelsesområdet bør samles i overinspektionen som eneste centrale forvaltningsorgan under ministeriet, hvis *administrationen af bidragsfonden* henlægges til overinspektionen. Da en sådan ændring i bidragsfondens administration imidlertid vil kræve ændring i lov nr. 131 af 7. maj 1937 om børn uden for ægteskab, hvilken lovs område iøvrigt ligger uden for administrationsudvalgets kommissorium, unnlader man at stille forslag herom.

Mindretallet {*Espersen, Leuning, Munch-Petersen* og *Skjerbæk*) kan ikke tiltræde, at de fornævnte administrative funktioner i fremtiden bør lægges bort fra landsnævnet.

For så vidt angår indberetninger i medfør af forsorgslovens § 155 har det hidtil været således, at landsnævnet efter stk. 1 har skullet holdes underrettet om ethvert tilfælde, hvor et barn fjernes fra dets hjem, og landsnævnet er derved i stand til hurtigt at kontrollere, om lovens bestemmelser er iagttaget og eventuelt at vejlede vedkommende børneværnsudvalg angående berigtigelse af den trufne beslutning. Efter de gjorte erfaringer er denne kontrol og vejledning af stor værdi, navnlig over for de mindre børneværnsudvalg, der, som det fremgår af betænkningens side 43, kun vil have meget begrænsede erfaringer på dette område. Børneværnsforanstaltninger med anbringelse uden for hjemmet er efter mindretallets formening et så dybt indgreb i de pågældende familiers personlige forhold, at de ikke uden

videre kan sidestilles med andre afgørelser efter forsorgsloven, og de besluttede foranstaltninger vil kunne medføre meget vidtgående økonomiske konsekvenser for det offentlige; man må derfor finde det påkrævet, at et sådant indgreb snarest kontrolleres af et centralt organ også i tilfælde, hvor forældrene ikke indanker beslutningen, eller børneværnsudvalget ikke selv søger vejledning i landsnævnet. En sådan virksomhed fra landsnævnets side har naturlig forbindelse med den vejledningspligt i fjernelsessager, som der har været enighed i administrationsudvalget om fortsat at lade landsnævnet udøve. Såfremt indberetninger om fjernelse som foreslået af flertallet indsendes til amterne, vil det betyde, at de forskellige amter får afgørelsen af, hvorvidt beslutningen kan passere, eller om den bør forelægges for landsnævnet, og en ensartet behandling vil således vanskeligt kunne opnås.

Mindretallet må endvidere mene, at der ligeledes bør sendes indberetning til landsnævnet om børns anbringelse under forsorg med forældrenes tilslutning efter forslagets § 130, stk. 1, under hensyn til, at der er tale om en ny bestemmelse, hvis konsekvenser, derunder i økonomisk henseende, ikke på nuværende tidspunkt kan overses, og hvis nærmere anvendelse bør kontrolleres af en central instans for straks at få gennemført : en ensartet praksis.

Hvad angår afgørelserne af, hvilke udgifter der vil kunne afholdes som børneværnsudgifter, og i forbindelse hermed kontrollen med de afholdte udgifter gennem revisionen, finder mindretallet, at det må anses for mest hensigtsmæssigt, at revisionen og udfærdigelsen af de forudgående vejledende bestemmelser sker ved den myndighed, der bedømmer fjernelses- og forsorgsgrundlaget, således at alle disse funktioner fortsat bør udøves af landsnævnet.

Hvad endelig angår spørgsmålet om kontrollen med bidragspålæggelsen, må det anses for givet, at denne af praktiske grunde må udøves af den samme myndighed, der får indberetning om forsorgens etablering. Efter mindretallets formening bør man derfor fortsat, i det omfang en sådan kontrol skønnes fornøden, lade denne udføre af landsnævnet. For at bevare disse sager i landsnævnet taler også, at ankerne over bidragsfastsættelsen bør forblive i landsnævnet,

idet der ofte vil være en nær forbindelse mellem forældrenes klage over bidragsfastsættelsen og deres stilling til børnenes anbringelse uden for hjemmet, hvilket gør det rimeligt, at ankesager behandles af samme myndighed.

Mindretallet mener herefter, at der netop i kraft af, at ankesagernes behandling, vejledningen af børneværnsudvalgene, kontrollen med indberetningerne om fjernelserne, afgørelserne af, hvilke udgifter der kan afholdes som børneværnsudgift, den efterfølgende revision af børneværnsudgifterne samt kontrollen med og anker om bidragspåleggelsen, fortsat samles hos én myndighed, vil kunne opnås på en gang en større sagkundskab og en mere hensigtsmæssig administration. Når samtidigt omfanget af disse enkelte funktioner indskrænkes på den måde, der er enighed om i administrationsudvalget, vil man netop i kraft af centralisationen kunne opnå en enklere, smidigere og mere ensartet administration af området.

Man vil endvidere herved kunne opnå, at landsnævnet i det store og hele bevarer den hidtidige kontakt med børneværnsudvalgenes arbejde, medens det, hvis flertallets forslag gennemføres, i det lange løb ville blive vanskeligere for landsnævnet at øve en tilstrækkelig effektiv vejledning i fjernelses- og hjemgivelsesspørgsmål; især ville det blive vanskeligt at give generelle vejledende regler om disse spørgsmål.

Heroverfor står flertallets forslag om at lægge størstedelen af de nævnte administrative funktioner ud til amterne og resten til overinspektionen.

Mindretallet kan ikke se, at dette forslag betyder nogen forenkling, idet der blot er tale om en *flytning* af de kontrollerende opgaver til andre myndigheder, der ikke kan anses for at have den samme specielle sagkundskab som landsnævnet på dette område og antagelig måtte ansætte nyt personale for at udføre de nye til dem henlagte opgaver, således at ordningen ikke ville blive billigere for det offentlige.

For så vidt angår *amterne*, medfører flertallets forslag, at børneværnsudvalgene, der ellers ikke har nogen kontakt med amterne i fjernelssager, nu ud over landsnævnet og overinspektionen skal have med en tredje statsmyndighed at gøre i disse sager, en myndighed, der i forvejen kun har meget ringe

kontakt med børneværnsområdet og ikke har særlige forudsætninger for at bedømme dette.

Mindretallet kan heller ikke se, at der er tilstrækkelig begrundelse for en overflytning af visse af landsnævnets nuværende administrative funktioner til *overinspektionen*. Det må efter mindretallets formening kræve en særlig begrundelse at overflytte disse områder, der i en så lang årrække har været administreret af landsnævnet, til en anden statsmyndighed, der i forvejen har et langt større omfang end landsnævnets sekretariat, og som ikke på grund af de opgaver, der i forvejen er henlagt til den, har nogen nærmere tilknytning til det arbejde, der foreslås overflyttet. Mindretallet skal således pege på, at ca. 40 pct. af de børn, der er anbragt under børneforsorg uden for hjemmet, har ophold uden for børneforsorgsinstitutionerne.

For så vidt angår forslaget om, at børneværnsudvalgenes årlige indberetninger om deres virksomhed efter forsorgslovens kapitel IX fremtidig bør indsendes til overinspektionen i stedet for til landsnævnet, finder mindretallet ikke forslaget begrundet, idet landsnævnet efter mindretallets opfattelse fortsat bør have lejlighed til gennem de årlige indberetninger at følge arbejdet i børneværnsudvalgene i sager om børns anbringelse uden for deres hjem. De modtagne indberetninger vil jo som hidtil stå til rådighed for overinspektionen i det omfang, denne måtte ønske det. Efter mindretallets opfattelse bør disse indberetninger sendes til landsnævnet, selv om de af flertallet foreslåede ændringer i øvrigt gennemføres.

Endelig må mindretallet mene, at man under alle omstændigheder først bør gøre et forsøg på at lade kontrollen med børneværnsudvalgenes virksomhed under den af det samlede administrationsudvalg foreslåede begrænsede form udføre af landsnævnet i den periode på 5 år, den nye lov foreløbig forudsættes at gælde, i stedet for at lægge disse funktioner over på andre myndigheder i denne periode. I dette tidsrum måtte der så, som følge af begrænsningen i landsnævnets kontrolvirksomhed, gennemføres en forenkling af forretningsgangen i landsnævnets sekretariat med deraf følgende indskrænkninger i personalets antal.

Særlig for så vidt angår administrationen af bidragsfonden, mener mindretallet ikke, at der vil kunne opnås nogen administrativ for-

enkling ved en overflytning af bidragsfonden til overinspektionen, idet selve administrationen ikke har nogen tilknytning til de områder, overinspektionen i forvejen beskæftiger sig med, og kassererforretningerne for fonden i forvejen udføres af det for landsnævnet og overinspektionen fælles kassererkontor. For at bevare området i landsnævnet taler endvidere, at udtalelser over for socialministeriet om anvendelsen af fondens midler „til formål vedrørende børneførsorgen i almindelighed" og andre principielle spørgsmål vil kunne forelægges et sagkyndigt nævn, af hvilket bl. a. overinspektøren er medlem.

Efter socialministerens anmodning har udvalget ved udarbejdelsen af det som bilag i optrykte udkast til lovforslag til ændringer i lov om offentlig forsorg samt ved formuleringen af udkastet til bemærkninger til dette lovforslag, for så vidt angår landsnævnets fremtidige virksomhed, lagt flertallets opfattelse til grund.

Som bilag 2 er optrykt de ændringer i det som bilag 1 optrykte udkast til lovforslag, der følger af mindretallets forslag.

3 medlemmer af administrationsudvalget (*Leuning, Munch-Petersen* og *Skjerbæk*) har i forbindelse med drøftelserne om landsnævnets fremtidige stilling inden for børneførsorgsadministrationen påpeget, at det i virkeligheden ville være mere hensigtsmæssigt, om man i stedet for som af flertallet foreslået at flytte visse af landsnævnets nuværende funktioner ud til amterne, lagde visse af amternes nuværende beføjelser inden for børneførsorgen ind under landsnævnet. Dette gælder især spørgsmålet om forebyggende foranstaltninger, hvor det ville være rimeligt, at anker over børneværnsudvalgenes beslutninger om pålæg og tilsyn og om nægtelse af ophør af sådanne foranstaltninger, samt spørgsmålet om forsorgsforlængelse i de tilfælde, godkendelse fortsat skal kræves, henhørte under landsnævnet. Der har jo i øvrigt i administrationsudvalget været enighed om at understrege de forebyggende foranstaltningers store betydning, og landsnævnet vil efter disse medlemmers opfattelse kunne yde børneværnsudvalgene en nyttig bistand ved gennemførelsen heraf. Landsnævnet vil også ofte i sin vejledende virksomhed i fjernelsessager komme ind på

disse foranstaltninger, idet man i visse tilfælde må råde et børneværnsudvalg til indtil videre at undlade fjernelse og i stedet etablere forebyggende børneførsorg, ligesom landsnævnet i forbindelse med en beslutning om ophævelse af en fjernelsesbeslutning eller om hjemgivelse kan træffe beslutning om sådanne foranstaltninger. Det forekommer herefter ikke disse medlemmer rationelt at opretholde den hidtidige ordning, hvorefter de af børneværnsudvalgene truffene beslutninger om forebyggende foranstaltninger kan indannes for amtet (og socialministeriet), således at amtet vil kunne tilsidesætte den af landsnævnet givne vejledning. Disse medlemmer vil derfor finde det rettest, om de nævnte afgørelser, der i øvrigt meget sjældent påankes, fremtidig kunne indbringes for landsnævnet, hvis afgørelse bliver endelig, idet der ikke på dette område kan være tale om »administrativ frihedsberøvelse«.

Under hensyn til at et flertal af administrationsudvalgets medlemmer er gået ind for, at landsnævnets administrative funktioner bør indskrænkes, har de nævnte medlemmer dog ikke ment i øjeblikket at burde stille forslag om en sådan udvidelse af landsnævnets forretningsområde.

B. Overinspektionen for børneførsorgen.

Som det fremgår af redegørelsen for de til socialministeriet henlagte opgaver vedrørende børneførsorgen, er forholdet det, at en meget væsentlig del af de sager vedrørende børneførsorgen, der behandles i socialministeriet, modtages gennem overinspektionen for børneførsorgen og med overinspektionens indstilling. Disse sager behandles således både i overinspektionen og i socialministeriet, inden der træffes afgørelse i dem, og får på denne måde en dobbelt behandling.

Dette forhold er blevet understreget ved den udvidelse af de centrale myndigheders opgaver, der har været en følge af udviklingen inden for lovgivningen vedrørende økonomisk støtte til og administrativt tilsyn med børneførsorgen, senest ved lov nr. 92 af 14. marts 1951 vedrørende forøget offentlig støtte til institutioner for børneførsorg.

Udvalget har først overvejet muligheden af at tilvejebringe en forenkling i forhold til

den nuværende ordning ved at omdanne overinspektionen til et direkte under ministeren hørende direktorat for børneforsorgen, d. v. s. et direktorat med en leder, der har direkte referat til ministeren. Ved at vælge denne løsning vil man opnå, at den hidtidige form med behandling i 2 instanser af en række sager helt undgås. Det vil dog efter udvalgets opfattelse være tvivlsomt om en ordning, hvorefter børneforsorgens centrale administration samles i et selvstændigt direktorat, hvis leder fik direkte referat til ministeren, er heldig ud fra almindelige administrative synspunkter, idet ordningen vil stride mod den almindelige opbygning af centraladministrationen her i landet, hvor efter de øverste ansvarlige embedsmænd inden for et ministerium af hensyn til overblikket over det samlede område ikke bør begrænses til at varetage enkelte sagsområder.

Endvidere vil en ordning, hvorefter børneforsorgens centrale ledelse samles i et direktorat direkte under ministeren, medføre opmærksomhed af den hidtil gældende adgang til at indbringe de af overinspektionen selvstændigt truffne afgørelser for ministeriet med en deraf følgende fornyet gennemgang af sagen, og en sådan ordning, der i øvrigt ville stride mod det sædvanlige inden for den sociale forsyng gældende princip om adgang til anke til højere myndighed, må anses for mindre hensigtsmæssig for børneforsorgen.

Udvalget har endvidere overvejet mulighederne for at lade overinspektionen blive en afdeling af socialministeriet, ledet af særforborgsdirektøren, men således at de daglige forretninger blev varetaget af en afdelingschef. En sådan ordning vil i modsætning til et særligt direktorat for børneforsorgen, hvis chef har direkte referat til ministeren, noget bedre harmonere med den almindelige opbygning af centraladministrationen, idet børneforsorgens øverste chef på denne måde, og således som det er tilfældet nu, også vil varetage ledelsen af andre grene af den sociale forsyng, men vil i øvrigt være behæftet med de samme mangler som den fornævnte direktoratsordning.

Det er udvalgets opfattelse, at *den fornødne forenkling* i forholdet mellem overinspektionen og socialministeriet bør tilvejebringes *ved i videst muligt omfang at henlægge sagerne til overinspektionens afgørelse*, dog med adgang for de i sagerne impli-

cerede til at indbringe overinspektionens afgørelse for ministeriet. En sådan ordning vil tillige medføre, at overinspektionens forhold til ministeriet kommer på linje med den ordning, der gælder for de andre centrale sociale institutioner, som direktoratet for ulykkesforsikringen, direktoratet for sygekassevæsenet og arbejdsdirektoratet.

Som udgangspunkt for en undersøgelse af, hvilke områder der vil kunne lægges ud til overinspektionen til selvstændig afgørelse, bør efter udvalgets opfattelse tages, at sager vedrørende lovændringer og lovfortolkning, bevillingssager samt klagesager fortsat må henhøre under ministeriets ressort, medens de øvrige sager i videst muligt omfang bør henlægges til overinspektionens afgørelse.

Der har ikke i udvalget været fuld enighed om afgrænsningen af disse sager, men udvalget har på en række punkter delt sig i flertal og mindretal. *Grathe* og *Møllenbach* har dog ikke ønsket at tage stilling til disse spørgsmål.

De vigtigste sager, som nu behandles både i overinspektionen og socialministeriet, er følgende :

- 1° Udfærdigelse af love og administrative bestemmelser vedrørende børneforsorgen.
- 2° Bevillingssager, herunder udfærdigelse af forslag til finanslove og tillægsbevillingslove, henvendelser til finansministeriet og folketingets finansudvalg om bevillinger på forventet tillægsbevilling samt spørgsmål om anvendelse af socialministerens rådighedssummer til gennemførelse af byggeforanstaltninger ved børneforsorgsinstitutioner og til forbedring af institutionernes økonomiske og tekniske forhold.
- 3⁰ Godkendelse af planer til institutioner for børneforsorg.
- 4⁰ Anerkendelse af institutioner for børneforsorg.
- 5⁰ Beskikkelse af tilsynsråd ved opdragelseshjem.
- 6° Tilladelse til oprettelse og drift af ikke-*anerkendte* institutioner for børneforsorg.
- 7⁰ Godkendelse af undervisningsplaner ved opdragelseshjem med egen skole.
- 8° Ansættelsesforhold m. v. for personalet ved institutioner for børneforsorg.
- 9⁰ Administrationen af den til børneforsorgen knyttede konsulentvirksomhed.

io° Fritagelse af anerkendte børneforsorgsinstitutioner for betaling af ejendoms-skyld og grundskyld til staten.

i° *Udfærdigelse af love og administrative bestemmelser.*

Som ovenfor omtalt bør forslag til nye love eller ændring af den bestående lovgivning inden for børneforsorgen fortsat udarbejdes i socialministeriet, og i konsekvens heraf bør endvidere alle spørgsmål vedrørende lovfortolkning fortsat kunne forelægges socialministeriet til endelig afgørelse. Det vil ligeledes være nødvendigt, at udfærdigelse af bekendtgørelser og cirkulærer, der følger af lovgivningen, også fortsat sker fra socialministeriet, dog at overinspektionen selv sagt på samme måde som hidtil vil kunne udfærdige mindre betydelige generelle bestemmelser til børneforsorgens institutioner på linje med, hvad der er tilfældet ved de andre centrale sociale institutioner.

2° *Bevillingssager.*

Der kan næppe være tvivl om, at socialministeriet fortsat må forestå udarbejdelsen af finanslovsforslag og tillægsbevillingsforslag vedrørende børneforsorgen, ligesom også udarbejdelsen af skrivelser til de bevillende myndigheder om opnåelse af nye bevillinger eller forhøjelse af bestående må ske i ministeriet.

Derimod har udvalget undersøgt muligheden for at ændre den gældende arbejdsdeling med hensyn til administrationen af de forskellige bevillinger og rådighedssummer inden for børneforsorgen, i hvis administration både overinspektionen og socialministeriet medvirker.

I henhold til den gældende lovgivning er der for tiden på finansloven optaget følgende bevillinger og rådighedssummer af den omhandlede kategori, jfr. nærmere fremstillingen i i. del af udvalgets betænkning, afsnit VI:

- a) Ydelse af sædvanligt driftstilskud til anerkendte institutioner for forebyggende børneforsorg i henhold til § 126, jfr. § 127, stk. 1 og 2, samt af supplerende statstilskud til disse institutioner af socialministerens rådighedssum efter § 127, stk. 4.

- b) Ydelse af driftstilskud til anerkendte opdragelseshjem, jfr. § 65, stk. 2-5.
 c) Støtte til oprettelse og forbedring af anerkendte forebyggende institutioner, jfr. § 127, stk. 5, og anerkendte opdragelseshjem, jfr. § 65, stk. 6, samt støtte til forbedring af anerkendte opdragelseshjems økonomiske standard, jfr. § 65, stk. 7.
 d) Godkendelse af lån i anerkendte institutioner for børneforsorg i henhold til §§ 127, stk. 1 a, og 65, stk. 2 a.

- a) *Ydelse af driftstilskud til anerkendte institutioner for forebyggende børneforsorg i henhold til § 126, jfr. § 127, stk. 1 og 2, samt supplerende statstilskud til sådanne institutioner, jfr. § 127, stk. 4.*

Ved fastsættelsen af driftstilskuddet er fremgangsmåden den, at overinspektionen på grundlag af indsendte ansøgningsskemaer kontrollerer, om de i forsorsloven fastsatte regler for ydelsen af statstilskud er opfyldt, samt om de tilskudsberettigede driftsudgifter er opført i overensstemmelse med de af socialministeriet fastsatte regler. Overinspektionen fremkommer herefter over for socialministeriet med en samlet indstilling angående ydelse af statstilskud til samtlige institutioner, bilagt en oversigt over tilskuddenes størrelse for hver enkelt institution.

Endvidere fremkommer overinspektionen med indstilling om, hvorledes eventuelle overskud på institutionernes driftsregnskab vil være at anvende inden for rammerne af bestemmelserne i § 33 i arbejds- og socialministeriets bekendtgørelse af 10. juli 1951 af regler angående bestyrrelsesforholdene, regnskabsførelse og revision m. v.

På grundlag af disse indstillinger godkender socialministeriet herefter driftstilskuddenes størrelse samt anvendelsen af overskud.

Disse sager er ret fåtallige og medfører ikke særligt omfattende arbejde i ministeriet, der selv sagt i det store og hele tager overinspektionens indstilling til efterretning og kun tager selvstændig stilling; til de generelle tvivlsspørgsmål, der under alle omstændigheder vil kunne forelægges ministeriet som lovfortolkningsspørgsmål. Der vil intet være til hinder for, at rådigheden over disse lovbestemte tilskud, således som det allerede til dels er tilfældet for opdragelseshjem, jfr. nedenfor, henlægges til over-

inspektionen, således at overinspektionen uden forud at indhente godkendelse fra socialministeriet anviser institutionerne de ordinære tilskud. Dette vil kunne ske uden lovændring.

På tilsvarende måde kan man formentlig administrativt henlægge spørgsmålet om eventuelle overskuds anvendelse til overinspektionens endelige afgørelse, dog således at socialministeriet gennem indberetninger fra overinspektionen får et samlet overblik over, hvilke institutioner der har haft overskud, og hvorledes overskuddene er anvendt.

Med hensyn til rådighedssummen i henhold til § 127, stk. 4, er det derimod næppe muligt at udvide overinspektionens kompetence.

Behandlingen af disse sager foregår for tiden på den måde, at overinspektionen nogle gange om året fremsender en række andragender om tilskud med en samlet indstilling, der efter forelæggelse i børneforsorgens økonomiudvalg godkendes af socialministeriet, uden at der finder en detaljeret gennemgang sted af de enkelte institutioners forhold. Socialministeriet tager derimod stilling til sagen ud fra mere generelle synspunkter, bl. a. med hensyn til den af institutionerne førte takstpolitik, og det vil ikke være rigtigt at afskære ministeriet og økonomiudvalget fra indflydelse herpå.

Hertil kan føjes, at det er varierende, hvilke krav der stilles til denne rådighedssum, og det derfor af bevillingsmæssige grunde er nødvendigt, at socialministeriet har nøje føling med forbruget af rådighedssummen.

b) *Ydelse af driftstilskud til anerkendte opdrag elseshj em, jfr. § 65, stk. 2-5.*

Administrationen af disse tilskud er i realiteten henlagt til overinspektionen, idet kun de rent generelle spørgsmål afgøres af socialministeriet, der hvert år inden udgangen af februar måned i et cirkulære fastsætter de for det følgende finansår gældende satser for plejpenge og statstilskud m. v. Der er derfor på dette punkt næppe mulighed for at henlægge yderligere sager til overinspektionen.

Rådighedssummen i henhold til § 65, stk. 5, fordeles efter nogenlunde samme principper som rådighedssummen i henhold

til § 127, stk. 4, og der er næppe heller mulighed for at henlægge den endelige fordeling af denne til overinspektionen. Derimod må spørgsmålet om eventuelt overskuds anvendelse fremtidig kunne afgøres af overinspektionen med samlet indberetning til socialministeriet.

c) *Støtte til oprettelse og forbedring af anerkendte forebyggende institutioner, jfr. § 127, stk. 5, og anerkendte opdragelses hjem, jfr. § 65, stk. 6, samt støtte til forbedring af anerkendte opdragelses hjems økonomiske standard, jfr. § 65, stk. 7.*

For disse tre rådighedssummers vedkommende er ordningen den, at overinspektionen fremkommer med indstilling i de enkelte sager, hvor der ønskes støtte, hvorefter indstillingen forelægges økonomiudvalget. På grundlag af denne indstilling træffer socialministeriet den endelige afgørelse.

For alle tre rådighedssummers vedkommende gælder det, at der ydes adskillige småbevillinger, der formentlig vil kunne meddeles af overinspektionen inden for visse grænser. På den anden side ydes der også af disse rådighedssummer støtte til betydelige byggearbejder. Selv om det enkelte tilskud til et byggearbejde ikke beløber sig til store beløb, vil der herved i forbindelse med lån, der godkendes i henhold til §§ 127, stk. 1 a, og 65, stk. 2 a, kunne gennemføres byggerier til meget store beløb, og behandlingen af disse sager må i øvrigt ofte holdes sammen med spørgsmålet om materialebevilling.

Ved afgørelsen af spørgsmålet om, hvorvidt der måtte være mulighed for at henlægge nogle af disse sager til overinspektionens endelige afgørelse, vil det derfor være nødvendigt at sondre mellem

- i a° sager, hvor der ønskes tilskud til foretagelse af større byggearbejder, og
- i b° sager, hvor der er tale om mindre bygningsmæssige forbedringer af allerede bestående hjem, om anskaffelse af inventargenstande eller om forbedring af hjemmenes tekniske udstyr.

i a° *Byggearbejder.*

Finansieringen af byggearbejder, herunder i ombygnings- og tilbygningsarbejder, sker

som regel ved optagelse af størst muligt kredit- og hypotekforeningslån eller sparekasselån, ved statslån efter lov om byggeri med offentlig støtte, ved støtte fra vedkommende kommune og ved eventuel egenkapital samt endelig ved støtte fra socialministeriet af de ovennævnte rådighedssummer eller ved særlig finanslovbevilling.

Byggesagerne indledes som regel ved en mundtlig drøftelse af projektet og finansieringsplanen mellem institutionens repræsentanter og overinspektøren for børneforsorgen eller vedkommende pædagogiske inspektør. Når den projekterende arkitekt har udarbejdet tegninger, planer m. m., indsendes disse til overinspektionen, hvorefter der indhentes en erklæring fra vedkommende embedslæge, socialministeriets bygningskyndige konsulent samt, såfremt der er tale om større byggesager, navnlig sager der må fremmes ved speciel finanslovbevilling eller lån i henhold til byggestøtteleven, tillige fra boligministeriet. Når planerne herefter anses for tilfredsstillende af overinspektionen, udarbejder den projekterende arkitekt de endelige tegninger og den endelige finansieringsplan. Ved større byggearbejder indhentes dog socialministeriets godkendelse af, at endelige tegninger udarbejdes. Samtidig indsendes begæring om materialebevilling til boligministeriet. Der- som der søges boligstøttelån til byggeriet, indsendes andragende herom gennem vedkommende kommunalbestyrelse. For så vidt angår planer til opførelse af en forebyggende institution, skal overinspektionen tillige i henhold til forsorslovens § 126, stk. 1, indhente en udtalelse fra det stedlige børneværnsudvalg om, hvorvidt der efter kommunens skøn er trang til den pågældende institution.

Når de fornødne oplysninger foreligger, udarbejder overinspektionen indstilling til socialministeriet, som træffer afgørelse om, hvorvidt planerne kan godkendes.

Såfremt der søges økonomisk støtte til byggeriet fra socialministeriet, skal sagen forelægges for økonomiudvalget, der afgiver indstilling til socialministeriet til videre forelæggelse for de bevilgende myndigheder i de tilfælde, hvor støtten ikke ydes af rådighedssummerne. Det samme gælder, hvor der er tale om byggeriets finansiering gennem lån, der senere skal godkendes til refusion af afdrag og renter i henhold til § 127, stk. 1, eller § 65, stk. 2 a.

Selv om der i disse tilfælde er tale om en ret omstændelig fremgangsmåde, er der næppe mulighed for at henlægge den samlede ekspedition af disse sager til overinspektionens endelige afgørelse.

Som foran anført må således alle sager, hvor der kan blive tale om særskilt finanslovbevilling, forelægges ministeriet til ministerens endelige afgørelse. Endvidere vil det, så længe den gældende ordning, hvorefter der kræves materialebevilling til opførelse af nye bygninger, opretholdes, være nødvendigt, at disse sager går gennem ministeriet, der bør forestå administrationen af de børneforsorgen tildelte materialekvoter. Når hertil kommer, at alle byggesager rent faktisk nødvendiggør optagelse af lån, som må godkendes af ministeriet, er der ikke mulighed for at henlægge den endelige godkendelse af større byggeprojekter til overinspektionen.

b° *Forbedringer m. v.*

Der er næppe noget til hinder for, at overinspektionen fremtidigt bemyndiges til inden for visse grænser selv at træffe afgørelse i disse sager, der i forvejen er genstand for en forholdsvis summarisk behandling i økonomiudvalget og socialministeriet. Dette vil ikke alene være en besparelse derved, at det undgås, at sagerne behandles i 2 instanser, men også kunne medføre en tidsmæssig gevinst, idet man derved undgår, at sagerne skal afvente, at økonomiudvalget holder møde.

Administrationsudvalget vil dog anse det for rigtigst, at afgørelserne træffes på økonomiudvalgets vegne, og skal derfor foreslå, at der i forsorsloven indføres en almindelig adgang for socialministeren til at bemyndige økonomiudvalget til selv at træffe afgørelse vedrørende de til udvalget henlagte spørgsmål, idet der herved er tænkt på støtte til forbedringer af de bygningsmæssige forhold ved bestående institutioner for børneforsorg samt til anskaffelse af inventargenstande af mere varig karakter og til forbedring af hjemmenes tekniske udstyr.

d) *Godkendelse af lån i anerkendte institutioner for børneforsorg i henhold til §§ 12j, stk. 1 a, og 65, stk. 2 a.*

I nøje tilknytning til sagerne om godkendelse af tilskud til institutioner for børne-

forsorg står sagerne vedrørende godkendelse af lån i henhold til §§ 127, stk. 1 a, og 65, stk. 2 a.

Som foran nævnt yder staten tilskud til forrentning og afdrag på godkendte lån, hvilke tilskud for de forebyggende institutioners vedkommende normalt udgør 40 pct. ved vuggestuer og børnehaver og 45 pct: ved fritidshjem og fritidsklubber; for opdragelseshjemmenes vedkommende dækker staten den fulde udgift.

I øjeblikket ekspederes disse sager på den måde, at andragende om godkendelse af lån indsendes til overinspektionen, der undersøger, om vilkårene for lånene vil kunne godkendes. Sagerne forelægges herefter socialministeriet, hvis godkendelse af lånene i henhold til § 65, stk. 12 e, skal ske efter forhandling med økonomiudvalget.

Da der i henhold til disse bestemmelser kan pålægges staten meget omfattende forpligtelser, navnlig ved godkendelse af et lån i henhold til § 65, stk. 2 a, idet der herved gives tilsagn om fuld statsrefusion, så længe hjemmet drives som en anerkendt institution for børneforsorg, vil det næppe være muligt at lægge ansvaret for disse dispositioner andet steds end i ministeriet.

De ovenfor omhandlede sager om anvendelse af socialministerens rådighedssummer afgøres som nævnt efter forhandling med det i henhold til forsorgslovens § 65, stk. 12, nedsatte økonomiudvalg.

Efter loven påhviler det udvalget at fremkomme med indstilling til socialministeren angående følgende spørgsmål:

- a) hvilke opdragelseshjem ud over de i § 65, stk. 3, særlig nævnte hjem, der bør henføres til den i dette stykke omhandlede refusionsordning,
- b) fastsættelse af de i § 65, stk. 4, nævnte faste statstilskud og normale plejepengetilskud samt den i § 158, stk. 4, omhandlede betaling for skoleundervisning,
- c) anvendelse af de i § 65, stk. 5, 6 og 7, samt § 127, stk. 4 og 5, omhandlede rådighedssummer,
- d) hvilke beløb der ud over de i § 65, stk. 6, nævnte med bevillingsmyndighedernes tilslutning i de enkelte tilfælde bør stilles til rådighed til gennemførelse af byggearbejder m. v. ved opdragelseshjem,

e) godkendelse af lån i anerkendte opdragelseshjem eller anerkendte institutioner for forebyggende børneforsorg, jfr. § 65, stk. 2 a, og § 127, stk. 1 a,

f) lederejede opdragelseshjems eller forebyggende institutioners overgang til selvejende institutioner med støtte fra staten samt oprettelse af nye opdragelseshjem med støtte fra staten.

Der kan rejses spørgsmål om, hvorvidt dette udvalg i stedet for at være rådgivende direkte over for socialministeriet, som af spareudvalget foreslået, bør henlægges til overinspektionen og i første omgang være rådgivende over for overinspektionen. Afgørelsen af dette spørgsmål må imidlertid ses i sammenhæng med, om der måtte være mulighed for at henlægge nogle af de i § 65, stk. 12 a-f, omhandlede spørgsmål til overinspektionens endelige afgørelse.

Som det fremgår af det foregående, er der ikke større mulighed herfor, idet samtlige spørgsmål om større dispositioner over ministerens rådighedssummer og om tilvejebringelse af særlige finanslovbevillinger fortsat skal forelægges til ministerens resolution. Endvidere bør ministeren, som tidligere anført, fortsat have den øverste administrative myndighed i spørgsmål om fastsættelse af takster for plejepengetilskud og statstilskudsprocenter samt meddele godkendelse af lån i henhold til §§ 65, stk. 2 a, og 127, stk. 1 a (§ 65, stk. 12 e). En naturlig følge heraf må det være, at ministeriet også har den endelige afgørelse af, hvorvidt der ud over de i § 65, stk. 3, særlig nævnte hjem bør søges henført yderligere hjem til denne refusionsordning (§ 65, stk. 12 a), og træffer afgørelse af spørgsmålet om lederejede opdragelseshjems eller forebyggende institutioners overgang til selveje (§ 65, stk. 12 f). For sidstnævnte punkts vedkommende hænger dette også sammen med, at det ved institutionernes overgang til selveje i reglen er nødvendigt, at der ydes støtte med et større beløb hertil af staten, eller at der optages lån, til hvilke staten skal yde refusion af forrentning og afdrag.

Af de nævnte grunde vil det derfor være naturligt, at økonomiudvalget fortsat henhører under socialministeriet, hvilket i øvrigt også vil være af betydning for sagernes hurtige ekspedition, idet man herved opnår, at sager, der er enstemmig vedtaget i økonomi-

udvalget, af dettes formand direkte kan forelægges ministeren, uden at sagen på ny skal behandles fra grunden i ministeriet.

3° Godkendelse af planer til institutioner for børneforsorg.

I forsorgslovens § 126, stk. 3, er det udtalt, at det er en forudsætning for anerkendelse af institutioner for forebyggende børneforsorg, at planerne for institutionens oprettelse, forinden disse bringes til udførelse, er godkendt af socialministeren. En tilsvarende bestemmelse findes for opdragelseshjemmenes vedkommende i § 157, stk. 3, hvor det udtales, at anerkendelse af opdragelseshjem kun kan meddeles, for så vidt planerne for institutionens oprettelse, forinden disse bringes til udførelse, er godkendt af socialministeren.

Med hensyn til den nærmere fremgangsmåde ved behandlingen af disse sager henvises til det foran vedrørende behandlingen af byggesager oplyste.

Disse bestemmelser har været af stor betydning for børneforsorgen, idet det herved har været muligt at sikre, dels at institutionerne får en hensigtsmæssig placering, dels at den bygningsmæssige standard, der må kræves, er opretholdt. Myndighederne har krævet fået lejlighed til at foretage en gennemgribende bearbejdelse af de foreliggende planer for institutionerne, inden de bringes til udførelse.

Spørgsmålet om, hvorledes planer til nye institutioner nærmere udformes, er ikke blot af pædagogisk, men også af meget stor økonomisk betydning, og det kan derfor være vanskeligt, at skille disse sager om godkendelse af planerne fra behandlingen af sager om finansieringen og materialebevilling, hvilke sager som foran anført fortsat bør forblive i socialministeriet.

Der er i udvalget enighed om at foreslå, at der skabes hjemmel for socialministeren til at bemyndige overinspektionen til i visse tilfælde på egen hånd at godkende planer, f. eks. at foretage mindre ændringer i allerede godkendte planer eller bestående bygninger, navnlig når ændringen ikke er forbundet med udgifter for det offentlige.

Et *mindretal* inden for udvalget (*Black, Buchardt, Haarløv, Horsten og Gerda Møller*) henviser til, at spareudvalget, som foran side

21 anført, har foreslået, at overinspektionen efter forhandling med økonomiudvalget bør kunne godkende byggeplaner vedrørende institutioner for børneforsorg.

Mindretallet, der går ud fra, at skitseplaner vedrørende større ombygningsarbejder i forbindelse med bevillingssagen forelægges socialministeriet, er enig i dette forslag til forenkling af børneforsorgens administration. Man må nemlig mene, at spørgsmålet om den endelige udformning af planerne først og fremmest er et pædagogisk-administrativt spørgsmål, som bør være overladt til overinspektionen, der råder over særlig sagkundskab på dette område.

Et ændringsforslag i overensstemmelse med dette synspunkt er optaget som nr. 2 til § 126, stk. 3 a, og nr. 5 til § 157, stk. 3, i bilag 3 til udvalgets betænkning.

4° Anerkendelse af institutioner for børneforsorg.

Anerkendelse af institutioner for børneforsorg finder sted ved en institutions oprettelse og fornyes ved lederskifte, ved institutionens flytning eller ved væsentlige ændringer i institutionens lokaler.

Ansøgninger vedrørende anerkendelse af institutioner for forebyggende børneforsorg indsendes efter den gældende ordning til overinspektionen på særlige skemaer, indeholdende de nødvendige oplysninger til konstatering af, at de i loven angivne betingelser er til stede. For lederens vedkommende kræves der således oplysninger om pågældendes uddannelse og hidtidige virksomhed. På grundlag af disse oplysninger og efter indhentelse af straffeattest, samt efter at sagen har været forelagt vedkommende inspektør i overinspektionen til udtalelse, forelægges sagen for ministeriet, der på grundlag af indstillingen træffer afgørelse i sagen.

På tilsvarende måde foregår behandlingen af sagerne vedrørende anerkendelse af opdragelseshjem.

Der findes for tiden ca. 1 000 institutioner for forebyggende børneforsorg og ca. 320 opdragelseshjem, og det følger af sagens natur, at der hvert år sker et betydeligt antal lederskifter, således at der må gives fornyet anerkendelse med den nye leder. I hvert af årene 1955, 1956 og 1957 er der af socialministeriet efter overinspektionens indstil-

ling i henholdsvis 218, 212 og 211 tilfælde meddelt fortsat anerkendelse med ny leder (eller i ganske enkelte tilfælde efter flytning til nye lokaler). Antallet af anerkendelser af nye institutioner (1. gangs anerkendelser) har været henholdsvis 39, 45 og 34 eller væsentlig lavere.

En ret væsentlig del af disse sager eksperderes forholdsvis automatisk i ministeriet; dette gælder navnlig sagerne vedrørende fortsat anerkendelse af institutioner for forebyggende børneforsorg og opdragelseshjem, der får procenttilskud i henhold til forsorgslovens § 65, stk. 4. På den anden side fremkommer der også sager, hvor det er meget tvivlsomt, hvem der bør anerkendes som leder, eller om anerkendelse eventuelt bør tilbagekaldes. Erfaringsmæssigt sker der også ret ofte henvendelse til ministeren i anerkendelsessager, og der bør derfor, hvis disse sager helt eller delvis henlægges til overinspektionen, under alle omstændigheder være en ankeadgang, d. v. s. en mulighed for at indbringe dem for ministeriet.

7 medlemmer (*Black, Buchardt, Haarløv, Horsten, Munch-Petersen, Munk og Gerda Møller*) inden for udvalget mener, at det vil være rimeligt at gennemføre en ordning, hvorefter overinspektionen i alle tilfælde kan meddele anerkendelse til institutioner for børneforsorg, såvel 1. gangs anerkendelser som fortsatte anerkendelser, idet der herved ses bort fra de egentlige statshjem, hvis ledere efter sagens natur må ansættes af socialministeriet. Disse 7 medlemmer mener, at overinspektionen har de bedste forudsætninger for at kende personalet på institutionerne og for at medvirke ved valget af de bedst kvalificerede til lederstillingerne. Der henvises endvidere til, at der i langt det overvejende antal tilfælde opnås fuld enighed med vedkommende bestyrelse eller tilsynsråd om, med hvem stillingen bør besættes, og at det vil lette forhandlingerne og fremskynde disse, hvis overinspektionen ved forhandlingerne kan stille i udsigt, at anerkendelse med en bestemt person som leder vil kunne forudses, ligesom en sådan ordning vil betyde en yderligere forenkling af disse sagers behandling, der vil medføre en væsentlig lettelse ikke blot i socialministeriets, men også i overinspektionens arbejde.

Disse medlemmer foreslår, at loven ændres således, at det fremtidig er overinspek-

tionen, der træffer afgørelse i alle anerkendelsessager, bortset fra sager vedrørende statsopdragelseshjemmene, jfr. ændringsforslag 2 til § 126, stk. 1, og ændringsforslag 5 til § 157, stk. 1 i bilag 3 til udvalgets betænkning.

4 medlemmer (*Espersen, Frederiksen, Leuning og Skjerbæk*) er i og for sig enige i, at der bør åbnes adgang til at lade overinspektionen meddele anerkendelser, men finder det hensigtsmæssigt at indskrænke sig til i loven at give socialministeren bemyndigelse til at lade overinspektionen meddele visse anerkendelser, således at man ikke binder sig til en bestemt ordning.

Disse 4 medlemmer vil på forhånd anse det for rigtigst, at alle sager om førstegangs anerkendelse af en institution forelægges ministeriet til endelig afgørelse, idet dette spørgsmål må ses i sammenhæng med hele spørgsmålet om etableringen af institutionen, herunder planens godkendelse.

Sager om fornyet anerkendelse på grund af institutionens flytning til nye lokaler samt godkendelse af mere væsentlige ændringer i bestående lokaler bør ligeledes fortsat forelægges socialministeriet til afgørelse, idet disse sager står i nær sammenhæng med de oven for under 2° omhandlede bevillingssager.

Er der derimod tale om en fortsat anerkendelse med den samme eller ny person som leder må overinspektionen ved *institutioner for forebyggende børneforsorg* i alle tilfælde selv kunne meddele anerkendelse, når betingelserne herfor er opfyldt.

Vender man sig til *opdragelseshjemmene*, synes det nødvendigt at sondre mellem de hjem, der får deres underskud dækket af staten i henhold til § 65, stk. 3 (ca. 70), og de øvrige hjem, der oppebærer procenttilskud i henhold til § 65, stk. 4 (ca. 250). Ved den førstnævnte gruppe er der tale om hjem, der i realiteten oppebærer et tilskud svarende til de for statshjem gældende, og de ydede tilskud er for hvert enkelt hjem vedkommende optaget på finansloven. I disse tilfælde må det anses for nødvendigt for ministeriet at have den afgørende indflydelse på, hvem der skal være hjemmets leder, og sager om fortsat anerkendelse med samme eller ny leder bør derfor altid forelægges socialministeriet. For den anden større gruppes vedkommende gælder derimod lignende forhold som ved institutioner for forebyggende børneforsorg, og i disse tilfælde må det kunne overlades

o verins pektionen at meddele fortsat anerkendelse af hjemmet med samme eller ny leder.

Ved en sådan udvidelse af overinspektionens adgang til at meddele anerkendelser vil det antal sager af denne art, der skal forelægges socialministeriet, blive reduceret til en lille brøkdel af det nuværende antal, og man vil således opnå en meget væsentlig forenkling. Man bør dog som foran nævnt indskrænke sig til at tilvejebringe en hjemmel for socialministeren til at bemyndige overinspektionen til at meddele visse anerkendelser, jfr. det som bilag i optrykte udkast til lovforslag ad §§ 126 og 157. Socialministeren vil herefter stå frit over for, i hvilket omfang en sådan bemyndigelse bør meddeles, men de nævnte 4 medlemmer vil anse det for rimeligt at gå frem efter de foran angivne retningslinjer.

Det er en konsekvens af de 7 medlemmers forslag om at bemyndige overinspektionen til i alle tilfælde at meddele anerkendelse, at overinspektionen ligeledes i alle tilfælde — bortset fra statshjemmene — er bemyndiget til at meddele konstitutionen af ledervikar, uanset om konstitutionen skal vare ud over 3 måneder. Efter de 4 medlemmers opfattelse bør en sådan bemyndigelse kun gælde ved institutioner for forebyggende børneforsorg og ved de opdragelseshjem, der oppebærer procenttilskud, medens overinspektionen kun bør have bemyndigelse til at meddele konstitution i indtil 3 måneder for så vidt angår underskudshjemmene og statshjemmene. Det bemærkes dog herved at det følger af tjenestemandslovens § 10, at tilladelse til at træde uden for nummer uden lønning for en forstander ved et statshjem skal gives af socialministeriet.

Med hensyn til sager om tilbagekaldelse af anerkendelse må disse afgøres af de samme myndigheder, der har meddelt anerkendelsen. Såfremt tilbagekaldelsen af anerkendelsen foretages af overinspektionen, må der være en adgang til at indanke afgørelsen for ministeriet.

I nær tilknytning til spørgsmålet om meddelelse af anerkendelse af en institution står endelig spørgsmålet om fastsættelse af det antal børn, der kan modtages i institutionen.

Dette antal fastsættes for tiden af socialministeriet samtidig med meddelelse af anerkendelsen på grundlag af en indstilling fra overinspektionen. Ved de forebyggende in-

stitutioner er der i socialministeriets bekendtgørelse af 6. juli 1951 af vejledende regler for indretning af institutioner for forebyggende børneforsorg givet fastere regler for beregningen af pladstallet. For opdragelseshjemmenes vedkommende fastsættes normering på grundlag af bygningsmæssige og pædagogiske hensyn.

Det vil formentlig være rigtigst, at den myndighed, der fremtidig meddeler anerkendelsen, også må tage stilling til spørgsmålet om antallet af børn, som institutionen kan modtage. Da antallet af pladser i en institution spiller en rolle for aflønningen af lederne og ligeledes har betydning ved bedømmelse af pladsbehovet på børneforsorgsinstitutionerne bør overinspektionen i det omfang, denne skal meddele anerkendelser og dermed fastsætte normeringer, dog altid indberette til socialministeriet, når overinspektionen foretager ændringer af de normerede børnetal.

5⁰ Beskikkelse af tilsynsråd ved opdragelseshjem.

I øjeblikket beskikkes der tilsynsråd, hvert bestående af 4-5 medlemmer, for 5 statsopdragelseshjem samt for 70 hjem, der får tilskud efter § 65, stk. 3, og for 15 hjem, der får tilskud efter § 65, stk. 4.

Fremgangsmåden med hensyn til første beskikkelse af et tilsynsråd for et opdragelseshjem er, at overinspektionen rett er henvendelse dels til vedkommende forening (eller den kreds, der står bag oprettelsen af hjemmet), dels til vedkommende amt eller børneværnsudvalg om at udpege repræsentanter henholdsvis for den lokale kreds eller forening samt de lokale myndigheder, og at overinspektionen derefter afgiver indstilling til socialministeriet, der selv udpeger en statsrepræsentant i tilsynsrådet.

Genbeskikkelser foretages normalt hvert 4. år, men såfremt et medlem af tilsynsrådet flytter fra egnen, afgår ved døden eller af andre grunde bliver forhindret i at virke, retter overinspektionen henvendelse til den instans, der har udpeget vedkommende repræsentant, om at udpege en ny repræsentant til at indtræde i tilsynsrådet, hvorefter overinspektionen afgiver indstilling om genbeskikkelse eller nybeskikkelse til socialministeriet, dog at ministeriet, såfremt vedkommende er statsrepræsentant og hjemmet

ikke er et foreningshjem, selvstændigt udpeger denne. For foreningshjem forhandles der om særlige regler med hensyn til valg af statens repræsentant, men disse forhandlinger er endnu ikke afsluttet.

7 af udvalgets medlemmer (*Black, Buchardt, Horsten, Haarløv, Munch-Petersen, Munk og Gerda Møller*) anser det for ønskeligt, om der kunne blive truffet den ordning, at overinspektionen samtidig med at rette henvendelse til de øvrige instanser om besikkelse af et medlem kunne rette henvendelse til socialministeriet om udpegelse af statens repræsentant, således at ekspeditioner om besikkelser og genbesikkelser i øvrigt ved alle opdragelseshjem, bortset fra statshjem, kan foretages ved overinspektionens foranstaltning.

Da hvert enkelt medlem normalt er medlem af vedkommende tilsynsråd over en længere årrække og i flere besikkelsesperioder, vil en sådan ændring betyde en væsentlig formindskelse af dobbeltadministrationen på dette område, idet man herefter formentlig fremtidig vil kunne nøjes med en enkelt samlet forelæggelse for ministeriet hvert 4. år om udpegelse af statsrepræsentanter i de forskellige tilsynsråd. Disse 7 medlemmer foreslår derfor, at den udtrykkelige lovbestemmelse i forsorgslovens § 65, stk. 3, hvorefter hjem, der får deres underskud dækket i henhold til den nævnte bestemmelse, skal have et af socialministeriet beskikket tilsynsråd, ændres til, at disse hjem skal have et af overinspektionen efter nærmere af socialministeren fastsatte retningslinjer beskikket tilsynsråd, jfr. ændringsforslag 1 til § 65, stk. 3, i bilag 3 til udvalgets betænkning.

4 af udvalgets medlemmer (*Espersen, Frederiksen, Leaning og Skjerbæk*) mener ikke, at der opnås nogen forenkling ved at lade besikkelsesskrivelserne udgå fra overinspektionen, da socialministeriet skal udpege statens repræsentant i hvert enkelt tilsynsråd og sagen således alligevel forelægges ministeriet, og finder derfor ikke, at der er grundlag for at foreslå en lovændring.

6° Tilladelse til oprettelse og drift af ikke-*anerkendte institutioner for børneforsorg.*

I henhold til forsorgslovens § 129 må foranstaltninger for forebyggende børne-

forsorg, der ikke er anerkendt efter § 126, men som modtager børn under 14 år mod betaling under sådanne former, at der er tale om en egentlig institution for forebyggende børneforsorg, kun oprettes og drives med socialministerens tilladelse. Denne tilladelse, der gives efter indstilling fra overinspektionen, skal gives med en bestemt person som leder. Den skal fornyes ved lederskifte eller ved flytning til andre lokaler og kan til enhver tid tages tilbage.

Tilsvarende regler er, for så vidt angår opdragelseshjem, fastsat i § 165, hvorefter et sådant hjem fremtidig kun må oprettes med socialministerens tilladelse, uanset om det ikke ønsker anerkendelse efter § 157.

Der er i udvalget enighed om, at der må kunne gives overinspektionen bemyndigelse til at meddele tilladelse til driften af disse institutioner. Der kan næppe være hensyn, der taler imod en sådan ordning. Dette gælder navnlig sagerne vedrørende § 129 og må også gælde sagerne vedrørende § 165. Det er vel rigtigt, at navnlig sidstnævnte gruppe af sager kan være så betydningsfulde, at de må kunne forelægges for ministeren, men det må være tilstrækkeligt, at der åbnes mulighed for appel af overinspektionens afgørelser, såfremt disse går ud på at nægte den ønskede tilladelse.

Et flertal inden for udvalget (*Black, Buchardt, Espersen, Haarløv, Horsten, Munch-Petersen, Munk, Gerda Møller og Skjerbæk*) mener bl. a. under hensyn til, at overinspektionens indstillinger på dette område siden bestemmelseens gennemførelse i 1951 aldrig er blevet underkendt af socialministeriet, at denne bemyndigelse bør gives i selve loven, medens et mindretal (*Frederiksen og Leaning*) mener, at der i loven bør gives socialministeren adgang til at meddele den fornødne bemyndigelse. Det som bilag 1 optrykte udkast til lovforslag ad §§ 129 og 165 stemmer med flertallets forslag.

7° Godkendelse af undervisningsplaner ved opdragelseshjem med egen skole.

I henhold til forsorgslovens § 158, stk. 3, godkender socialministeriet efter forhandling med undervisningsministeriet hvert 5. år undervisningsplaner for opdragelseshjem, der selv meddeler undervisning.

Udvalget har overvejet, om det er nødvendigt, at godkendelse sker efter forhandling med undervisningsministeriet, idet socialministeriets undervisningskonsulent må antages at have et sådant kendskab til folkeskolens mål, at der ved hans medvirken er tilvejebragt tilstrækkelig garanti for, at undervisningsplanerne står på højde med de for folkeskolen gældende. Det er dog udvalgets opfattelse, at det fortsat vil være rigtigst at lade disse sager passere undervisningsministeriet, men at en godkendelse af planerne må kunne begrænses til hvert 10. år, således som det er tilfældet inden for folkeskolen.

8° *Ansættelsesforhold m. v. for personalet ved institutioner for børneforsorg.*

Reglerne for ansættelsesforholdene for personalet ved institutioner for børneforsorg findes i socialministeriets 2 bekendtgørelser af 11. juli 1951 af regler om ansættelsesforholdene for det fast ansatte personale henholdsvis ved anerkendte opdragelseshjem, bortset fra statshjem, og ved anerkendte institutioner for forebyggende børneforsorg. For personalet ved statsopdragelseshjemmene gælder tjenstemandslovens regler.

Ved de ovennævnte 2 bekendtgørelser er administrationen af ansættelsesforholdene ved de private institutioner for børneforsorg for størstedelens vedkommende henlagt til overinspektionen. Dog vil følgende spørgsmål være at forelægge socialministeriet:

- a. Fast ansættelse i normeret stilling som leder sker under forbehold af socialministeriets anerkendelse af institutionen.
- b. Fravigelse af reglerne for fastsættelse af de enkeltes lønningsanciennitet kan i ganske særlige tilfælde foretages af socialministeriet efter forhandling med finansministeriet.
- c. Medtagelse af tidligere tjenestetid ved genansættelse kan i tilfælde, hvor udtrædelse er sket efter eget ønske eller anden vedkommende tilregnelig årsag, kun ske, såfremt socialministeriet efter forhandling med finansministeriet giver tilladelse dertil.
- d. Længden af den årlige ferie for de forskellige grupper af ansatte kan fastsættes i et særligt regulativ af socialministeriet i

efter indhentet udtalelse fra finansministeriet. Endvidere kan tjenestefrihed uden lønfradrag, bortset fra ganske enkelte dage, kun ske med socialministeriets godkendelse.

- e. Sammenslutninger af ejere og bestyrelser for private institutioner for børneforsorg og organisationer af de ved institutionerne fast ansatte kan opnå forhandlingsret, der berettiger dem til at træde i forhandling med socialministeriet om ethvert spørgsmål, der har økonomisk eller faglig betydning for de pågældende, dog ikke om enkeltmands udnævnelse eller afskedigelse.

Medens det er en naturlig følge af, at ministeriet fortsat skal have den øverste administrative myndighed, at selve fastsættelsen af administrative regler vedrørende ansættelsesforholdene foretages af ministeriet, vil det formentlig ved de enkelte spørgsmål være rigtigst i videst muligt omfang at henlægge behandlingen af disse til overinspektionen. Med hensyn til de under a. nævnte sager henvises til det ovenfor under 4° anførte, vedrørende meddelelse af anerkendelser.

De under b og c nævnte sager angående fastsættelse af lønningsanciennitet i tilfælde, hvor det er nødvendigt at fravige de i bekendtgørelsen fastsatte regler, og om medtagelse af tidligere tjenestetid, må formentlig stadig forelægges socialministeriet, idet disse sager kan være af principiel karakter, og afgørelsen træffes efter forhandling med finansministeriet.

Udfærdigelse af regulativ om fastsættelse af længden af den årlige ferie for de forskellige grupper af ansatte efter forhandling med finansministeriet må ske i socialministeriet, idet ferispørgsmål er direkte forbundet med løn- og arbejdstidsspørgsmål, ligesom ministeriet må træffe afgørelse i alle sager angående tjenestefrihed uden lønfradrag, medens sager om tjenestefrihed uden løn må kunne afgøres af overinspektionen.

Endvidere bør det fortsat være socialministeriet, der som den øverste administrative myndighed tager stilling til, hvilke sammenslutninger og organisationer der skal have forhandlingsret, samt i øvrigt fastsætter reglerne for forhandlingsrettens udøvelse.

For så vidt angår statshjemmene, følger det af sagens natur, at alle ansættelser i tjenestemandstillinger eller konstitutioner i disse stillinger må foregå gennem ministeriet. Det vil dog nok være muligt at foretage visse forenklinger i sagernes ekspedition; således må det kunne overlades til overinspektionen at opslå stillingerne ledige, således at sagerne først forelægges ministeriet, når indstilling om, hvem stillingen ønskes besat med, foreligger.

Medens der således er grundlag for væsentligst i overensstemmelse med de allerede gældende regler at henlægge størstedelen af de enkelte sager vedrørende ansættelsesforholdene til overinspektionen, må spørgsmålene om gennemførelse af lønforbedringer, hvad enten der er tale om generelle lønregler eller om gennemførelse af forhøjelser vedrørende den enkelte stilling, fortsat skulle forelægges ministeriet, som det må påhvile at foretage den endelige forhandling med de forhandlingsberettigede organisationer samt at forelægge sagerne for bevillingsmyndighederne.

9° *Administrationen af den til børneforsorgen knyttede konsulentvirksomhed.*

a. *Undervisningskonsulenten ved opdragelseshjemmene.*

Da konsulentstillingen efter sit indhold synes nærmere knyttet til overinspektionen, der har det almindelige pædagogiske overtilsyn med opdragelseshjemmene, skønnes det naturligt, at denne stilling fremtidig knyttes direkte til overinspektionen.

b. *Konsulenten for børneforsorg.*

Der henvises til afsnit III nedenfor.

c. *Tilsyns- og konsulentvirksomhed vedrørende statens og private børne- og særfororgsinstitutioners bygninger.*

Da pågældende også er konsulent vedrørende særfororgen, vil der ikke kunne ske ændringer i stillingens administrative tilknytning til socialministeriet.

d. *Konsulenten i havebrugsspørgsmål for statsinstitutionerne for børne- og særfororgen.*

Da pågældende er konsulent både vedrørende børneforsorgen og vedrørende særfor-

sorgen, er der ikke mulighed for i administrativ henseende at knytte ham til overinspektionen i stedet for til ministeriet.

e. *Inspektøren for gymnastikundervisningen i opdragelseshjemmene.*

Udvalget skal foreslå, at den hidtidige ordning ændres således, at de af gymnastikinspektionen afgivne rapporter fremtidig sendes direkte til overinspektionen, og at afholdelse af udgifterne fremtidig sker gennem overinspektionen, der dog fortsat må indsende budget til ministeriet.

io° *Fritagelse af anerkendte børneforsorgsinstitutioner for betaling af ejendomsskyld og grundskyld til staten.*

Sager om fritagelse af anerkendte børneforsorgsinstitutioner for betaling af ejendomsskyld og grundskyld ekspederes i øjeblikket på den måde, at andragende indsendes til skattedepartementet, der udbeder sig en udtalelse fra socialministeriet, der igen indhenter erklæring fra overinspektionen.

Med overinspektionens erklæring, herunder redegørelse for de faktiske forhold, tilbagesendes sagen til socialministeriet, der videresender sagen med erklæring til skattedepartementet, der på grundlag af de foreliggende oplysninger træffer sin afgørelse.

Udvalget skal foreslå, at den hidtidige ekspeditionsform søges ændret således, at skattedepartementet brevveksler direkte med overinspektionen, og at overinspektionen afgiver direkte erklæring til skattedepartementet.

Der er herefter peget på, at følgende afgørelser, som hidtil har måttet træffes af socialministeriet, må kunne henlægges til overinspektionen:

i. *Visse bevillingssager, nemlig:*

- a. Anvisning af ordinært tilskud efter § 127, stk. 1, jfr. stk. 2, til institutioner for forebyggende børneforsorg. Ændringen vil ikke medføre lovændring.
- b. Anvendelse af overskud ved drift af disse institutioner. Ændringen vil ikke medføre lovændring.
- c. Anvendelse af overskud ved drift af procenttilskudsberettigede opdragelseshjem. Ændringen vil ikke medføre lovændring.

- d. Visse bevillinger af rådighedssummerne efter § 65, stk. 6 og 7, og § 127, stk. 5, efter økonomiudvalgets nærmere bestemmelse, jfr. det som bilag 1 optrykte lovforslag: ad § 65, stk. 13 og det som bilag 4 optrykte lovforslag ad § 150 a.
2. Efter socialministerens bemyndigelse i visse tilfælde godkendelse af planer til institutioner for børneforsorg.
Et mindretal inden for udvalget foreslår, at overinspektionen i alle tilfælde i henhold til loven skal meddele denne godkendelse.
 3. Efter socialministerens bemyndigelse i visse tilfælde anerkendelse af børneforsorgens institutioner; der er herved tænkt på institutioner for forebyggende børneforsorg og opdragelseshjem, der modtager procenttilskud, dog *bortset* fra 1. gangs anerkendelser samt fornyede anerkendelser efter flytning til nye lokaler eller efter væsentlige ændringer i bestående lokaler, jfr. det som bilag 1 optrykte lovforslag: Til § 126 og til § 157.
En fraktion inden for udvalget foreslår, at overinspektionen i alle tilfælde - dog *bortset* fra statshjem - og direkte i henhold til loven skal meddele anerkendelse.
 4. Fastsættelse af børnetallet i de samme tilfælde, dog således at overinspektionen skal indberette ændringer i normeringstallene til socialministeriet. Ændringen vil ikke medføre lovændring.
 5. Meddelelse af tilladelse til drift af ikke-*anerkendte* institutioner for forebyggende børneforsorg og ikke-*anerkendte* opdragelseshjem, jfr. det som bilag 1 optrykte lovforslag: Til § 129 og til § 165.
Et mindretal inden for udvalget mener dog, at man i loven bør indskrænke sig til at give en adgang for socialministeren til at bemyndige overinspektionen til at meddele disse tilladelser.
 6. Afgørelser i sager vedrørende tjenestefrihed uden løn. Ændringen vil ikke medføre lovændring.
 7. Embedet som undervisningskonsulent ved opdragelseshjemmene henlægges til over-

inspektionen. Ændringen vil medføre en ændring i tjenestemandsløven.

8. Gymnastikinspektøren indberetter direkte til overinspektionen. Ændringen vil ikke medføre lovændring.
9. Angående andragende om fritagelse af børneforsorgsinstitutioner for betaling af ejendomsskyld brevvexles direkte mellem skattedepartementet og overinspektionen. Ændringen vil ikke medføre lovændring.
10. En fraktion inden for udvalget vil endvidere foreslå, at følgende afgørelser henlægges til overinspektionen :
Beskikkelse af tilsynsråd.

Ved oprettelsen af overinspektionen i 1905 var den væsentligste del af overinspektionens opgaver at føre tilsyn med opdragelseshjemmene, og det var derfor naturligt at tildele chefen *titlen af overinspektør*. Uanset at tilsynet med børneforsorgens institutioner fortsat må betegnes som en hovedopgave for overinspektionen, er der dog gennem årene på grund af de stadig stigende offentlige tilskud til børneforsorgens institutioner henlagt så omfattende administrative opgaver til overinspektionen, at betegnelsen overinspektør ikke længere kan anses for dækkende, jfr. fremstillingen foran.

En tilsvarende udvikling er foregået inden for de øvrige sociale institutioner under socialministeriet. Chefen for statens tilsynsmyndighed med de anerkendte sygekasser blev således ved sygekasseloven af 1892 benævnt sygekasseinspektør, men denne benævnelse blev i 1927 ændret til direktør for sygekassevæsenet, og chefen for det nuværende arbejdsdirektorat blev oprindeligt ved arbejdsløshedskasseloven af 1907 benævnt arbejdsløshedsinspektøren, hvilken benævnelse i 1921 ændredes til arbejdsdirektør.

En tilsvarende stillingsbetegnelse for overinspektørens vedkommende vil efter udvalgets opfattelse i højere grad svare til den pågældendes embedsområde, men da overinspektionen - i modsætning til de under socialministeriet hørende direktorater - sorterer under en ministeriel direktør, og problemet således står i nøje sammenhæng med ministeriets interne organisation, skal udvalget unnlade at stille positivt forslag om ændring i overinspektørens stillingsbetegnelse.

Et mindretal (*Black, Haarløv, Horsten, Munk og Gerda Møller*) er af den opfattelse, at der principielt intet skulle være til hinder for, at en institution med betegnelsen direktorat sorterer under en ministeriel direktør, der i denne forbindelse fungerer som departementschef og stiller derfor forslag om, at overinspektionen for børneførsorgen fremtidig benævnes »direktoratet for børne- og ungdomsførsorgen«, jfr. bilag 3 til udvalgets betænkning.

C. Spørgsmålet om eventuel oprettelse af et rådgivende pædagogisk udvalg.

Under sine overvejelser vedrørende en eventuelt ændret opbygning af den centrale administration inden for børneførsorgen har administrationsudvalget drøftet, hvorvidt der eventuelt bør oprettes et særligt rådgivende udvalg til bistand for administrationen i pædagogiske spørgsmål på samme måde, som børneførsorgens økonomiudvalg rådgiver i økonomiske spørgsmål.

Som eksempler på pædagogiske spørgsmål, som et sådant rådgivende udvalg i givet fold bør udtale sig om, kan efter administrationsudvalgets skøn nævnes følgende:

Fastsættelse af retningslinjer for den fremtidige udbygning af børne- og ungdomsførsorgen og dens institutioner.

Undervisning og uddannelse på institutionerne, herunder principielle spørgsmål i forbindelse med godkendelse af undervisningsplaner i henhold til § 158.

Forskningsopgaver og statistiske undersøgelser inden for børne- og ungdomsførsorgen, idet det dog forudsættes, at planlægningen af disse opgaver og undersøgelser sker i nøje samarbejde med det planlagte sociale forskningsinstitut.

Uddannelsen af ledere og medarbejdere ved børneførsorgens institutioner.

Problemer i forbindelse med efterværnet.

Med hensyn til sammensætningen af et eventuelt rådgivende pædagogisk udvalg vil administrationsudvalget mene, at udvalget - foruden repræsentanter for centralmyndighederne, d. v. s. socialministeriet, landsnævnet og overinspektionen - som medlemmer

bør have en af børneførsorgen uafhængig pædagog udpeget efter forhandling med undervisningsministeriet, repræsentanter for børneførsorgens institutioner udpeget af Børnesagens Fællesråd, f. eks. således at fællesrådet udpeger en repræsentant for opdragelsehjemmene og en repræsentant for de forebyggende institutioner, en læge udpeget efter forhandling med sundhedsstyrelsen samt en repræsentant for børneværnsudvalgene udpeget af Dansk Børneværnsforening.

Administrationsudvalget føler sig ikke helt overbevist om nødvendigheden af et sådant udvalg, navnlig under hensyn til den betydelige pædagogiske sagkundskab, der står til rådighed for overinspektionen. For tiden er der knyttet 6 pædagogiske inspektører til overinspektionen, og administrationsudvalget foreslår yderligere undervisningskonsulenten, der er pædagogisk-psykologisk uddannet, knyttet til overinspektionen samt foreslår at give denne mulighed for at knytte særlig sagkundskab, herunder pædagogisk bistand, til sig.

Administrationsudvalget skal pege på, at det formentlig vil være en bedre løsning, hvis man overhovedet finder det påkrævet, at ændre det i § 65 omhandlede økonomiudvalg til at være et fælles udvalg for pædagogiske og økonomiske spørgsmål og at udvide dette udvalg, der bl. a. har repræsentanter for socialministeriet, overinspektionen, Københavns kommune og Børnesagens Fællesråd, med følgende medlemmer: En repræsentant for landsnævnet for børneførsorg, et medlem udpeget af Dansk Børneværnsforening, en pædagog udpeget efter forhandling med undervisningsministeriet og en læge udpeget efter forhandling med sundhedsstyrelsen. Det bør dog kun være de principielle spørgsmål af både pædagogisk og økonomisk betydning, der behandles i det samlede udvalg. Udvalget bør normalt udøve sin virksomhed gennem et pædagogisk og et økonomisk underudvalg, hvis sammensætning og opgaver bør fastsættes i en af socialministeren godkendt forretningsorden for udvalget.

Administrationsudvalget har dog ikke ment at burde medtage dette forslag i det som bilag 1 optrykte lovforslag, men skal henvise til det som bilag 4 optrykte udkast til ny § 150 a.

III.

Vejledningen af børneværnsudvalgene.

Der er dels gennem lovgivningen, dels på anden måde skabt mulighed for, at børneværnsudvalgene kan søge vejledning med hensyn til udøvelsen af deres virksomhed.

i. Den gældende ordning.

a. Retskredsens dommer.

I medfør af forsorgslovens § 89 påhviler det retskredsens dommer i borgerlige sager eller en særlig beskikket dommer eller juridisk embedsmand at tiltræde børneværnsudvalget, når der skal træffes beslutning om et barns anbringelse uden for hjemmet i henhold til § 130, stk. 1, og yde udvalget vejledning med hensyn til lovens forståelse og anvendelse; der kan i øvrigt henvises til fremstillingen siderne 9-10 og 13-14 i 1. del af administrationsudvalgets betænkning samt socialministerens lovforslag af 10. december 1957, hvor der i overensstemmelse med administrationsudvalgets forslag er foreslået forskellige ændringer med hensyn til denne juridiske vejledning.

b. Den stedlige embedslæge.

I socialministerens lovforslag af 10. december 1957 er der i overensstemmelse med 1. del af udvalgets betænkning stillet forslag om at pålægge den stedlige embedslæge pligt til at yde udvalget vejledning med hensyn til en lægelig bedømmelse af sagen, dog således at udvalget selv afgør, hvornår det ønsker embedslægens bistand. Medens den under a. nævnte juridiske vejledning kun ydes over for en begrænset del af udvalgets virksomhed, er der principielt intet til hinder for at tilkalde embedslægen, også hvor der i øvrigt er behov for en lægelig vejledning, jfr. nærmere 1. del af betænkningen siderne 15-16.

c. Konsulenten på Fyn.

I august 1950 fik socialministeriet de bevilgende myndigheders tilslutning til forsøgsvis foreløbig for 2 år at ansætte en konsulent for børneforsorgen. Som område for konsulenten valgte man Odense og Svendborg amter, og konsulenten påbegyndte sit arbejde den 15. maj 1951. Ved 2-årsperiodens udløb i 1953 gav de bevilgende myndigheder tilslutning til, at stillingen opretholdes indtil videre, uden at der blev taget stilling til, hvorvidt ordningen burde udvides til andre amter. Efter opslaget til stillingen og efter det af landsnævnet for børneforsorg udsendte cirkulære af 16. juni 1951 fik konsulenten først og fremmest til opgave efter anmodning at formidle forbindelsen mellem de anbringende børneværnsudvalg i og uden for tjenesteområdet og de i tjenesteområdet beliggende opdrageiseshjem samt de i disse anbragte eller derfra på prøve udskrevne børn samt yderligere mellem børneværnsudvalgene og andre inden for området anbragte børn. Herudover skulle det imidlertid påhvile konsulenten på opfordring at yde de inden for tjenesteområdet værende børneværnsudvalg vejledning ved behandlingen af de til udvalgene henlagte sager samt i størst muligt omfang at virke for fremskaffelsen af gode private plejehjem og af lære- og tjenestepladser inden for området. Af de af konsulenten afgivne rapporter vedrørende arbejdet i den forløbne tid fremgår det imidlertid, at arbejdet væsentligst har bestået i at yde børneværnsudvalgene vejledning dels i konkrete tilfælde, dels ved afholdelse af kursus for udvalgene og deres medhjælpere samt i at bistå udvalgene ved fremskaffelse af anbringelsessteder, medens konsulenten kun i mindre omfang har været benyttet som bindeled mellem børneværnsudvalgene uden for området og børn anbragt inden for området.

Konsulenten, der er lønnet med en grundløn på 5 700 kr., stigende til 7 500 kr., er ansat af socialministeriet og sorterer administrativt under dette, men har ifølge sagens natur et nært samarbejde med landsnævnet for børneforsorg.

d. Landsnævnet for børneforsorg.

I medfør af forsløvens § 154 er landsnævnet forpligtet til at yde børneværnsudvalget vejledning og bistand med hensyn til forståelsen af bestemmelserne i forsorgslovens børneværnsafsnit og den enkelte sags behandling, for så vidt dette ikke påhviler overinspektøren for børneforsorgen.

Landsnævnets vejledning består dels i at fastsætte generelle retningslinjer om børneværnsudvalgenes virksomhed med hensyn til etablering af børneforsorg med anbringelse uden for hjemmet eller med hensyn til forsorgens ophør, dels i vejledning i konkrete sager vedrørende disse spørgsmål. Vejledningen i konkrete sager sker undertiden på stedet ved direkte forhandling med børneværnsudvalget og ydes da enten af formanden selv eller af en af landsnævnets juridiske medarbejdere. Siden 1943 har der endvidere til landsnævnet været knyttet en inspektør, hvis opgave oprindeligt udelukkende var at bistå børneværnsudvalgene med at skaffe egnede lære- eller tjenesteplasser til børneværnslever. I de senere år anvendes den pågældende inspektør dog i det væsentlige til at foretage undersøgelser i ankesager.

e. Overinspektionen for børneforsorgen.

Overinspektionens vejledning over for børneværnsudvalgene består i at yde bistand med hensyn til det enkelte barns anbringelse. Som der er redegjort for i afsnit II 1 J, skal overinspektionen give forudgående samtykke til et barns anbringelse i opdrageshjem, der er oprettet af staten eller drives for statskassens regning (§ 159, stk. 3), medens et efterfølgende samtykke er nødvendigt til anbringelse i et skolehjem, et ungdomshjem, et fredeshjem, et oplæringshjem, et børnehjem for svagtbegavede børn eller et børnehjem for børn med særlige tilpasningsvanskeligheder. Efterfølgende samtykke kræves dog ikke for børn, der af udvalget anbringes i et opdrageshjem, som ejes og drives af den kommune, hvis børneværnsudvalg har forsorgen for barnet (§ 141). Bortset fra de

her nævnte tilfælde afgør udvalget selv, hvor barnet skal anbringes. Udvalget kan dog i alle tilfælde anmode overinspektionen om at træffe bestemmelse om eller råde udvalget med hensyn til barnets anbringelse. Denne adgang benyttes i stort omfang af udvalgene, ofte således at den fornødne vejledning indhentes telefonisk.

2. Administrationsudvalgets forslag.

Som nævnt har administrationsudvalget i 1. del af udvalgets betænkning behandlet spørgsmålet vedrørende dommerens og embedslægens vejledning. Udvalget har imidlertid tillige drøftet spørgsmålet om en udbygning af den bistand og vejledning, der ydes børneværnene af landsnævnet og konsulenten på Fyn samt overinspektionen.

I 1. del af sin betænkning har administrationsudvalget ved sit forslag om at bevare de hidtidige folkevalgte børneværnsudvalg forudsat, at den fornødne sagkundskab stilles til børneværnsudvalgets rådighed ved i loven at fastslå udvalgets muligheder for — og i visse tilfælde pligt til — at søge psykiatrisk, anden speciallægelig, psykologisk eller pædagogisk bistand til undersøgelse af barnet.

Ifølge en af landsnævnet foretaget opgørelse har i 1956 kun 16 pct. af landets ca. 1 400 børneværnsudvalg overhovedet foretaget nogen fjernelse af et barn fra hjemmet; af disse 16 pct. har godt halvdelen kun foretaget en enkelt fjernelse i årets løb, og i alt har kun 27 børneværnsudvalg foretaget mere end 5 fjernelser. Til gengæld har disse 27 udvalg foretaget i alt $\frac{3}{4}$ af det samlede antal fjernelser i landet. Ud over de sager, der således falder ud til fjernelse af et barn, har børneværnsudvalgene ganske vist et betydeligt og antagelig større antal sager, der afvises eller afgøres ved en samtale, eventuelt ved advarsel, tilsyn eller andre forebyggende foranstaltninger, men alt i alt vil det meget store flertal af børneværnsudvalgene have så få sager til behandling, at det vil være vanskeligt for udvalgene at opnå den fornødne erfaring. Det er derfor administrationsudvalgets opfattelse, at en bestemmelse i loven om at søge sagkyndig bistand på specielle områder ikke vil være tilstrækkelig, men at

børneværnsudvalget må have adgang til at søge vejledning med hensyn til mulighederne for sagkyndig bistand samt med hensyn til den praktiske fremgangsmåde ved sagemes behandling, herunder med hensyn til de lovbestemmelser, der kommer i betragtning, samt med hensyn til de muligheder, der frembyder sig for udvalget.

Erfaringen fra landsnævnets vejledende virksomhed og fra konsulentens arbejde på Fyn bekræfter denne opfattelse og viser, at der er behov for yderligere vejledning.

Administrationsudvalget har drøftet, hvorvidt den påkrævede udbygning af denne vejledning og bistand bør ske centralt eller lokalt, d. v. s. om man bør vælge at understyre landsnævnet med bedre muligheder for at yde vejledning, eller om der i andre dele af landet bør indføres en tilsvarende ordning som den nuværende ordning på Fyn.

Som nævnt flere steder i betænkningen lægger administrationsudvalget stor vægt på den vejledende og forligende virksomhed, der udføres af landsnævnet, og netop den centrale udførelse af denne virksomhed tjener til at bringe børneværnsudvalgenes arbejde på linje med hinanden, ligesom man ved en central vejledning bedre vil kunne udnytte de pågældende konsulenters arbejdskraft.

På den anden side viser erfaringerne fra Fyn, at en lokalt placeret vejleder kan skabe en personlig kontakt med børneværnsudvalgene og opnå et lokalt kendskab, der tjener til at gøre arbejdet mere effektivt.

Administrationsudvalget er tilbøjeligt til at mene, at den bedste løsning vil opnås ved at placere konsulenter forskellige steder i landet, men således at der bliver den nøjeste kontakt med den centrale vejledning. Ordningen bør endvidere være så smidig, at man for områder, hvor en centralt placeret vejledning synes mest hensigtsmæssig, begrænser sig hertil.

Udvalget foreslår derfor, at der ved en tilføjelse til § 154 gives socialministeren bemyndigelse til at ansætte det fornødne antal konsulenter til at bistå landsnævnet i vejledningsarbejdet, således at det overlades til praksis at finde frem til den rigtige placering.

Udvalget har drøftet, om de øvrige til konsulenten på Fyn henlagte opgaver, nemlig at være bindeled mellem det anbringende

børneværnsudvalg og barnet og dettes anbringelsessted samt at skaffe egnede plejehjem og tjenestepladser, ligeledes bør påhvile de til landsnævnet knyttede konsulenter.

Som tidligere nævnt har konsulenten på Fyn under sin hidtidige forsøgsvisе virksomhed kun i forholdsvis ringe omfang været benyttet som bindeled mellem børneværnsudvalgene uden for området og børn inden for området, og dette kan tyde på, at der ikke har været behov for en sådan virksomhed. Under hensyn til, at konsulentordningen har været begrænset til en del af landet, vil administrationsudvalget dog ikke udelukke, at der i enkelte tilfælde, hvor hverken børneværnsudvalget gennem sine egne medlemmer eller gennem sine medarbejdere eller opdragelseshjemmet selv er i stand til at formidle den fornødne forbindelse, bør være mulighed for at rette henvendelse til konsulenten herom.

Med hensyn til fremskaffelse af plejehjem m. v. er forholdet det, at denne opgave gennem en årrække er varetaget af og stadig varetages af forskellige private foreninger for børneforsorg, herunder anerkendte plejehjemsforeninger, med hvilke børneværnsudvalgene har et nært samarbejde. Bortset fra enkelte plejehjemsforeninger, der har ansat lønnet medhjælp, anbringer plejehjemsforeningerne dog i almindelighed kun normale børn i pleje, idet de ikke har ment at kunne tage sig af f. eks. børn med tilpasningsvanskeligheder, hvis anbringelse vil kræve omfattende og intensive undersøgelser, der ikke kan forventes foretaget af frivillige medarbejdere. Under hensyn til den afgørende vægt, der må lægges på, at børn under børneforsorg i videst muligt omfang anbringes i et normalt familie- eller arbejdsmilieu samt til, at muligheden for at få bistand fra privat side er forskellig fra egn til egn, er det efter administrationsudvalgets opfattelse nødvendigt, at børneværnsudvalgene får mulighed for også på dette område at få bistand af de til landsnævnet knyttede konsulenter. Denne bistand må dog i givet fald ydes i nært samarbejde med den pågældende plejehjemsforening.

Der er i udvalget enighed om, at en konsulent først og fremmest må have vist sine evner ved praktisk arbejde inden for børneforsorgen, men at man må kræve, at

konsulenten tillige har en teoretisk uddannelse, der tager sigte på arbejde af denne art, f. eks. har gennemgået et anerkendt kursus for socialrådgivere eller er i besiddelse af en uddannelse, der på anden måde giver forudsætninger for at bestride hvervet som børneværnskonsulent. Der bør dog også være mulighed for, at en person med særlig alsidig praktisk uddannelse, suppleret med selvstudium, vil kunne komme i betragtning som konsulent.

Overinspektionens vejledning med hensyn til anbringelse af børn.

I socialministerens lovforslag af 10. december 1957 er der i overensstemmelse med 1. del af udvalgets betænkning (afsnit VI) stillet forslag om at udvide de tilfælde, hvor overinspektionens forudgående samtykke til en anbringelse er nødvendig, til anbringelse i alle hjem, der modtager underskudsdekning, dog bortset fra spædbørnehjem. En forud-

sætning for denne ordning er imidlertid, at der til den pågældende afdeling i overinspektionen er knyttet medarbejdere, der ikke alene har det fornødne kendskab til de forskellige anbringelsesmuligheder og de særlige forhold, inden for de forskellige hjem, men tillige er i besiddelse af en pædagogisk og psykologisk viden. Det samme gør sig gældende, når overinspektionen i øvrigt yder børneværnsudvalgene vejledning med hensyn til den rette anbringelse.

Udvalget har overvejet, om en eller flere af overinspektionens pædagogiske inspektører eventuelt bør knyttes til afdelingen for anbringelsessager, men vil under hensyn til inspektørernes hyppige fraværelser på grund af tilsynsrejser ikke anse en sådan ordning for hensigtsmæssig. Udvalget skal foreslå, at der til vedkommende afdeling knyttes en pædagogisk-psykologisk uddannet person, der har nøje kendskab til hjemmene, og som til stadighed kan være til rådighed for afdelingen.

IV.

Efterværnet.

Ved efterværn forstås i det følgende enhver foranstaltning, der sigter på at støtte en børneværnselev, der er udskrevet fra et opdragelseshjem, hvad enten han stadig er under forsorg eller udgået af denne, samt enhver foranstaltning der sigter på at støtte et barn eller en ung, der af børneværnet har været anbragt uden for hjemmet på anden måde, f. eks. i privat pleje eller tjenesteplads, og som er hjemgivet på prøve i sit hjem eller er udgået af forsorgen.

i. Den gældende ordning.

Der har i mange år været udøvet et efterværnsarbejde i tilknytning til børneforsorgen. Den gældende ordning er dels baseret på lovgivningens regler, dels på privat efterværnsarbejde.

A. For sorgslovens regler.

a. Elever, der har været anbragt i opdragelseshjem.

Forsorgsloven indeholder visse forskrifter om, hvorledes en udskrivning skal forberedes. Hovedreglen er, at forstanderen eller - hvis det pågældende opdragelseshjem ejes af en anerkendt forening - foreningen foretager indstilling til børneværnsudvalget om den videre anbringelse og bistår udvalget med at finde egnede tjeneste- eller lærepladser (§§ 147-149).

Udskrivning fra et opdragelseshjem kan enten ske i form af i^o) anbringelse i pleje, plads, lære eller på anden måde til uddannelse, eller ved 2°) forsøgsvis eller 3°) endelig hjemgivelse.

i^o) Elever, der i 14-års alderen eller senere udskrives fra et opdragelseshjem og anbringes i plads, lære etc., føres der tilsyn

med af forstanderen, hvis eleven er anbragt i hjemmets nærhed, og han er villig til at påtage sig tilsynet, og ellers af en tilsynsværge, der beskikkes af børneværnsudvalget i den kommune, hvor eleven får ophold (§ 146).

Med børn, der udskrives i pleje inden 14-års alderen, føres der tilsyn af en af børneværnsudvalget på anbringelsesstedet beskikket tilsynsværge. Som tilsynsværge kan beskikkes et af udvalgets medlemmer, en af dets frivillige eller lønnede medhjælpere eller anden dertil egnet person. Det påhviler tilsynsværgeren at bistå plejehjemmet med råd og vejledning med hensyn til omsorgen for og opdragelsen af barnet. Tilsynsværgeren skal mindst to gange årligt afgive indberetning til børneværnsudvalget om barnets forhold, og udvalget skal påse, at dette sker, og at tilsynet i det hele føres så effektivt som muligt (§ 143).

Der er mulighed for, at større kommuner med socialministeriets godkendelse selv kan udøve tilsynet med børn, anbragt i andre kommuner (§ 144). En sådan ordning foreligger kun for Københavns kommunes vedkommende. Er barnet anbragt gennem en anerkendt forening for børneforsorg, kan det overlades foreningen at føre tilsynet (§ 145).

Børneværnsudvalget har mulighed for at yde disse elever, der er udskrevet fra opdragelseshjem og anbragt under børneforsorg uden for deres naturlige hjem, økonomisk støtte til underhold og uddannelse, således at udgifterne afholdes som børneværnsudgift.

Endvidere er der ved § 156, stk. 5, årlig af statskassen stillet en sum til rådighed for overinspektøren for børneforsorgen til uddeling som opmuntringspræmier til børn og unge, der er under forsorg efter bestemmelsen i kapitel IX. Denne bevilling, der lige-

ledes kan anvendes til fordel for børn og unge, som for mindre end 3 år siden er udgået af sådan forsorg, er for tiden på 12 000 kr. årlig. Bevillingen anvendes dog hovedsagelig til unge, der er endeligt: udgået af forsorgen.

2°) Forsøgsvis hjemgivelse af børn og unge, anbragt uden for hjemmet i henhold til § 130, stk. 1, kan efter § 169, stk. 2, ske på nærmere af børneværnsudvalget fastsatte vilkår, herunder beskikkelse af en tilsynsværge efter reglerne om den forebyggende børneforsorg (§§ 123, jfr. 125). Tilsynsværgens opgaver er de samme som ved udskrivning til et plejehjem, jfr. ovenfor under i^o). Barnet og den unge er stadig under forsorg i henhold til kapitel IX og kan når som helst anbringes uden for hjemmet igen, uden at det er nødvendigt at træffe egentlig f. jernelsesbeslutning. Under barnets eller den unges ophold i dets hjem kan børneværnsudvalget ikke yde hjælp til underhold eller uddannelse som børneværnsudgift. Efter § 123, stk. 2, kan der derimod i disse tilfælde ydes en begrænset hjælp, idet børneværnsudvalget som særhjælp kan yde hjælp til afholdelse af udgifter, der direkte forårsages af de af udvalget i henhold til § 123, stk. 1, nr. 3, givne pålæg, f. eks. om at barnet eller den unge skal søge en institution for forebyggende børneforsorg. Herudover kan børn og unge, der er hjemgivet på prøve, få del i de opmuntringspræmier, der kan ydes med hjemmel i § 156, stk. 5, men som ovenfor nævnt anvendes denne bevilling kun i sjældne tilfælde til børn eller unge, der stadig er under forsorg.

3°) Ved den endelige hjemgivelse er den pågældende elev helt udgået af forsorgen, og der føres ikke fra forstanderens eller børneværnsudvalgets side noget tilsyn med ham. I praksis er det dog således, at et opdragelseshjem altid står åbent for tidligere elever, også sådanne der er udgået af forsorgen. Efter denne praksis, der bygger på undervisningsministeriets skrivelse af 25. september 1924 og socialministeriets skrivelse af 1. november 1926, kommer eleverne på besøg på fridage eller i ferier; de kan i hjemmet modtage kost og logi inden for rimelige grænser og vil ligeledes i særlige tilfælde kunne forsynes med tøj fra hjemmets depot, f. eks. hvis de skal søge arbejde og derfor må se præsentable ud. Økonomisk

støtte til en tidligere børneværns elev i henhold til forsorgslovens børneværnsafsnit kan i øvrigt kun ydes i meget begrænset omfang, nemlig i henhold til den fornævnte regel i forsorgslovens § 156, stk. 5, i indtil 3 år efter forsorgens ophør. Bevillingen anvendes hovedsagelig til hjælp til afslutning af en uddannelse, men er dog også anvendt til en øjeblikkelig økonomisk hjælp eller for de unge pigers vedkommende til hjælp til anskaffelse af udstyr til hjemmet i tilfælde af ægteskab.

b. *Børn og unge, der har været anbragt uden for hjemmet uden at have haft ophold i et opdragelseshjem.*

Ved forsøgsvis hjemgivelse gælder de samme regler som ovenfor under a 2°) vedrørende forsøgsvis hjemgivelse af elever, der har været anbragt i opdragelseshjem.

Med børn og unge udgået endeligt af forsorgen føres der ikke tilsyn, og der er, bortset fra den ovenfor nævnte regel i § 156, stk. 5, ikke mulighed for at yde dem økonomisk støtte.

B. Bidragsfonden.

I de senere år er der af bidragsfondens midler stillet et beløb for tiden på 13 000 kr. årlig til rådighed for landsnævnet til særlige foranstaltninger til fremme af nuværende og udgåede børneværnslevers personlige og åndelige udvikling og ligestilling med andre børn og unge i tilfælde, hvor udgifterne af landsnævnet ikke skønnes at kunne afholdes som børneværnsudgift, jfr. forsorgslovens § 58, stk. 2.

C. Det private efterværnsarbejde.

Det private efterværnsarbejde er samlet i en sammenslutning »Efterværnet«, dannet i foråret 1956 af Foreningen for Skolehjem, Ungdomshjem og Fredehjem, Foreningen for Optagelses-, Iagttagelses- og Lærlingplejehjem, Dansk Børnehjemsforening og Dansk Børneværnsforening og med en repræsentant for overinspektionen for børneforsorgen i bestyrelsen.

»Efterværnet«s formål er udøvelsen af efterværn for udskevne elever fra alle arter af opdragelseshjem i landet. Dets virksomhed er en fortsættelse af et arbejde, der har

været udført af Foreningen for Skolehjem, Ungdomshjem og Fredehjem siden 1918. Denne forening har i de senere år indtil 1. april 1956 beskæftiget 2 heldagsmedhjælper i København - en kvindelig og en mandlig - og en halvdagsmedhjælper i Århus. Medhjælperne har haft til opgave at vedligeholde forbindelsen mellem opdragelseshjælpere og de udskrevne elever og at støtte og hjælpe disse. Medhjælperne skulle navnlig hjælpe de udskrevne elever med anvisning af pladser, lære, hyre m. v. og yde dem støtte af forskellig art, således f. eks. vejledning af økonomisk og social art, ligesom medhjælperne i nogle tilfælde er blevet beskikket som tilsynsværge for udskrevne elever. Foreningen har endelig haft mulighed for at yde en begrænset økonomisk støtte - i 1955-56 med ca. 7 500 kr. - til enkelte elever. For elever, der er udgået af forsorg, er efterværnet baseret på rent frivilligt grundlag.

Udgifterne ved det af Foreningen for Skolehjem, Ungdomshjem og Fredehjem udførte efterværnsarbejde har i 1955-56 beløbet sig til 46 970 kr., hvoraf lønningsudgifter 33 924,50 kr. Foreningen har modtaget statstilskud til arbejdet. Dette tilskud udgjorde i flere år, indtil 1940, 6 300 kr., men blev i finansåret 1940-41 nedsat til 4000 kr. Indtil 1. april 1956 har statstilskuddet udgjort dette beløb. Udgifterne er i øvrigt dækket ved medlemsbidrag og navnlig ved foreningens andel i overskuddet ved Børnesagens Fællesråds mærkesalg (Julestjernen) og i beløb, der indkommer ved julekollekter i landets kirker.

Arbejdet videreføres nu på bredere grundlag af »Efterværnet«, der som nævnt repræsenterer samtlige opdragelses hjem samt børneværnsudvalgene.

Arbejdet skal drives efter samme principper som hidtil, således at der navnlig lægges vægt på den moralske støtte og praktiske bistand fra medhjælpernes side, ligesom der skal kunne ydes økonomisk hjælp i særlige tilfælde, men skal fremtidig omfatte tidligere elever fra alle opdragelseshjem - ikke blot skolehjem, ungdomshjem og fredehjem.

Under hensyn til denne udvidelse af området samt for at gøre arbejdet mere effektivt har »Efterværnet« samtidig udvidet antallet af efterværnsmedhjælperne eller efter-

værnskonsulenter, således at der nu foruden de to heldagsbeskæftigede medhjælper i København og den halvdagsbeskæftigede medhjælper i Århus findes en heldagsbeskæftiget medhjælper for Frederiksborg, Roskilde og Københavns amter samt 3 halvdagsbeskæftigede medhjælper i Fyn + Vejle amt, Ålborg, Stisted og Hjørring amter samt i Århus, Skanderborg og Randers amter — Århus by og forstæder og herudover 8 løst ansatte medhjælper (Holbæk amt, Slagelse og omegn, Korsør og omegn, Næstved og omegn, Maribo amt, Ringkøbing amt, Sønderborg og Åbenrå amter og Bornholms amt).

De heltidsbeskæftigede medhjælper er ansat på tjenestemandens vilkår henholdsvis med en grundløn af 3 420 kr. stigende til 5 580 kr., 3 120 kr. stigende til 4 800 kr. og 2 700 kr. stigende til 4 440 kr. De 2 medhjælper i København oppebærer endvidere et personligt tillæg, svarende til det henholdsvis for førstelæreren ved statsungdomshjemmet »Bråskovgård« og for førstelærerinden ved »Vejstrup« statsungdomshjem gældende inspektionstillæg.

De deltidsbeskæftigede lønnes med et fast honorar på 900 kr. årligt + sædvanligt honorartillæg, medens de øvrige løst ansatte lønnes med 25 kr. pr. kvartal pr. fast tilsyn + betaling for løs bistand.

Denne udvidelse af arbejdet er muliggjort ved, at statens tilskud fra 1. april 1956 at regne efter indstillind fra det af socialministeriet nedsatte udvalg vedrørende ungdomskommissionens betænkning om den tilpavningsvanskelige ungdom er forhøjet til 40 000 kr., dog ikke mere end halvdelen af samtlige udgifter, der i finansåret 1957-58 er budgetteret til 80 000 kr.

Antallet af henvendelser til »Efterværnet« i 1956-57 fremgår af omstående oversigt på side 49.

I 1956-57 har der således til det mandlige efterværn i København været: 143 henvendelser, heraf 90 nye klienter, og til det kvindelige efterværn i København i alt 136 henvendelser, heraf 69 nye. I det øvrige land er de pågældende efterværnsmedhjælper først ansat pr. 1. juni 1956, bortset fra den halvdagsbeskæftigede medhjælper i Århus med forstæder, der har virket i en årrække, og

Henvendelser til »Efterværnet« i 1956—57.

	Kvindelige	Mandlige	I alt
København, 1. april 1956 til 31. marts 1957.	136	143	279
Københavns amt m. v., 1. januar 1957 til 31. marts 1957.	0	16	16
Bornholms amt, 1. juni 1956 til 31. marts 1957.	0	1	1
Fyn + Vejle amt, 1. juni 1956 til 31. marts 1957.	1	27	28
Ålborg amt m. v. 1. juni 1956 til 31. marts 1957.	2	21	23
Århus og forstæder, 1. april 1956 til 31. marts 1957.	8	34	42
Århus amt m. v., 1. juni 1956 til 31. marts 1957.	2	7	9
Ringkøbing amt, 1. juni 1956 til 31. marts 1957.	0	2	2
I alt. . .	149	251	400

den heldagsbeskæftigede medhjælper i Københavns amt m. v., der først er blevet ansat pr. i. januar 1957. Uden for København har der i 1956-57 været i alt 121 henvendelser til »Efterværnet«, heraf 118 til den heldagsbeskæftigede og de 4 halvdagsbeskæftigede medhjælpere.

Med hensyn til klienternes alder har de 400 henvendelser fordelt sig således:

Under 25 år. 319
over 25 år. 81

Beskikkelse af den pågældende efterværnsmedhjælper som tilsynsværge er sket i 47 tilfælde, heraf 36 i København.

Såvel Foreningen for Skolehjem, Ungdomshjem og Fredehjem, som Foreningen for Optagelses-, Iagttagelses- og lærlingeplejehjem og Dansk Børnehjemsforening har i

en række år haft den ordning, at de af en særlig rådighedssum, der er tilvejebragt gennem julekollekterne og salg af Julestjernen, har ydet forstanderne for de til de pågældende foreninger knyttede opdragelseshjem en årlig sum - gennemsnitlig 300-500 kr. pr. hjem - til økonomisk støtte til tidligere elever, ydet efter forstanderens skøn i hvert enkelt tilfælde. Forstanderen aflægger hvert år over for sin forening regnskab for beløbets anvendelse, bilagt kvittering fra de elever, der har modtaget hjælp. Dansk Børnehjemsforening har endvidere i enkelte tilfælde ydet støtte til forhenværende forstandere til dækning af disses udgifter ved besøg af gamle elever.

Dette tilskud til hjemmene, der er ydet, også efter at »Efterværnet« er oprettet, har i de senere år udgjort følgende beløb:

	1953-54	1954-55	1955-56
Foreningen for Skolehjem, Ungdomshjem og Fredehjem	4 641 kr.	5 942 kr.	4 710 kr.
Foreningen for Optagelses-, Iagttagelses- og Lærlingeplejehjem	19 300 kr.	13 200 kr.	12 600 kr.
Dansk Børnehjemsforening.	9 475 kr. ¹⁾	11 200 kr. ¹⁾	15 625 kr. ¹⁾

2. Ordningen i Norge og Sverige.

Norge.

Før børneværnsloven af 1953 påhvilede efterværnet for børn, der var udskrevet af specialskole (d. v. s. hjem for særligt vanskelige elever), forstanderen for denne, medens

der ikke var givet regler med hensyn til børn anbragt uden for hjemmet på anden måde. Ved loven af 1953 blev efterværnet dels henlagt til børneværnsnævnene, idet man fandt, at forstanderen på grund af de store afstande ikke kunne udføre et tilstrækkeligt effektivt efterværn, dels udvidet

¹⁾ vedrører kalenderårene 1954, 1955 og 1956.

til også at omfatte børn anbragt i pleje, i børnehjem eller lignende. Børneværnsnævne har efter loven pligt til at sørge for et betryggende efterværn for børn, der har været anbragt i specialskoler. Efterværnet skal ordnes i samarbejde med vedkommende forstander og skal normalt ske ved, at nævnet udnævner en tilsynsværge for barnet. Til tilsynsværge kan beskikkes personer, som er egnede og villige til hvervet, eller der kan benyttes særlige funktionærer. Tilsynsværge skal være bosat i nærheden af det sted, hvor den udskrevne elev tager ophold, og skal føre tilsyn med dennes forhold og om nødvendigt bistå med råd og vejledning. Der er adgang til at beskikke forstanderen som tilsynsværge, for så vidt eleven er anbragt i nærheden af institutionen, men han har ikke nogen fortrinsret til at overtage tilsynet.

Hvor børn har været anbragt uden for hjemmet på anden måde end i specialskoler, kan børneværnsnævnet ligeledes, når det efter forhandling med plejehjemmet eller forstanderen for det pågældende opdragelses-hjem finder det påkrævet, beskikke en tilsynsværge.

Socialdepartementet kan dog give tilladelse til, at efterværnet i en kommune ordnes på anden måde, f. eks. gennem interesserede organisationer eller på anden betryggende måde.

Efterværnet kan efter børneværnsnævnets bestemmelse udstrækkes til det fyldte 23. år. I forbindelse med efterværnet kan børneværnsnævnet yde økonomisk hjælp til eleven i det omfang, kommunalbestyrelsen stiller midler til rådighed hertil. Sådan støtte må antages at kunne ydes også i tilfælde, hvor eleven har ophold i sit naturlige hjem. Efter loven skal socialdepartementet give nærmere regler om ordningen af efterværnet og om tilsynsværgernes virksomhed. Sådanne regler er endnu ikke givet. Der er endelig i loven givet hjemmel til ved socialdepartementet at ansætte 2 efterværnsinspektører, hvis opgave skal være at bistå børneværnsnævne og tilsynsværgerne i efterværnsarbejde og henholdsvis mandlige og kvindelige elever. Sådanne inspektører er endnu ikke ansat.

Sverige.

Efterværnet er organiseret forskelligt for børn anbragt i skoler tilhørende »barna- och

ungdomsvården« - de særligt vanskelige »vanartade« børn - og for børn anbragt på anden måde. For børn i ungdomsvårdsskolerne påhviler efterværnet skolerne indtil den endelige udgang af forsorg, der skal ske senest ved det 21. år eller ved anbringelse i skolen efter det 18. år senest 3 år efter anbringelsen.

Udskrevne elever, der ikke kan anbringes i deres eget hjem eller hos arbejdsgiverne, søges anbragt enten i »kontrollerad familjevård«, d. v. s. hos private familier, imod et temmelig højt vederlag eller i de såkaldte »inackorderingshem«, som er oprettet af I.O.G.T. i samarbejde med socialstyrelsen. Disse hjem tager dels imod prøveudskrevne elever fra ungdomsvårdsskolerne og dels imod andre unge mennesker fra steder, som ikke har kunnet løse deres boligproblem, ligesom børneværnene disponerer over nogle pladser i hjemmene til unge mennesker, som er i fare for at blive »vanartade«, men som ikke menes at behøve forsorg i anden form. Hjemmene drives af et forstanderpar, af hvilket manden har sædvanligt erhvervsarbejde om dagen. Der findes sådanne hjem i 8 svenske byer med plads til 80 elever. Erfaringerne fra disse hjem har i og for sig været gode, men i de 10 år, hjemmene har bestået, er skoleklientellet blevet betydelig vanskeligere og ikke i det omfang, man oprindeligt havde regnet med, egnet til de forholdsvis frie forhold i inackorderingshjemmene. I visse perioder har det således kun været muligt at belægge ca. halvdelen af de pladser, der står til rådighed for ungdomsvårdsskolerne. Socialstyrelsen har derfor foreslået antallet af inackorderingshjem nedsat til 6 og har i stedet stillet forslag om, at der foreløbig ved 3 ungdomsvårdsskoler (2 for mandlige, 1 for kvindelige elever) oprettes en udskrivningsafdeling for 6-8 elever, der ikke kan undvære det tilsyn og den behandling, der gives på skolen, men for hvem skolens arbejdsform ikke er hensigtsmæssig på grund af deres arbejde eller uddannelse. Det er tanken, at eleverne af deres arbejdsindtægt skal bidrage til driften af afdelingen.

For at undgå, at prøveudskrevne elever på ny må anbringes på skolen på grund af vanskeligheder med at finde egnet bolig, foreslås endvidere oprettet foreløbig 2 »hospits« i henholdsvis Stockholm (for kvindelige elever)

og i Göteborg (for mandlige elever). Disse hospitser skal stå under tilsyn af den pågældende efterværnskonsulent, og eleverne skal normalt selv betale for opholdet.

Endelig stilles der forslag om en forhøjelse af tilskuddet til anbringelse i kontrolleret familiepleje.

Som tilsynsværger for elever, udskrevne fra ungdomsvårdsskoler, anvender man i almindelighed tjenestemænd inden for socialforsorgen eller andre socialt interesserede personer, som påtager sig hvervet som et bierhverv. Ca. 65 pct. er tjenestemænd ved socialforsorgen eller ansatte ved skolerne.

Der kan til hver prøveudskrevet elev af skolen ydes et efterværnsbidrag på indtil 600 kr. til fuldførelse af en erhvervsuddannelse. Dette bidrag, der efter omstændighederne kan suppleres med et beløb på indtil 1 500 kr. fra socialstyrelsen og et ubegrænset beløb af »Kungl. Majestæt«, kan efter omstændighederne også ydes til elever, der er endeligt udskrevet.

For andre børn varetager børneværnet tilsynet.

Til socialstyrelsen er der knyttet 5 efterværnskonsulenter, af hvilke 2 er stationeret i Stockholm og hver til bistand har en efterværnsassistent. De 3 øvrige er stationeret henholdsvis i Göteborg, Malmö og Fagersta. Konsulenternes vigtigste opgave er at besøge elever og tilsynsværger samt foretage undersøgelser af hjem. De er tillige rådgivere for inackorderingshjemmenes bestyrelser og medvirker, når nye sådanne hjem oprettes. I forslaget til den nye »barnavårdslag« foreslås konsulentordningen yderligere udbygget og konsulenterne benævnt ungdomsvårdskonsulenter.

3. Kritikken mod den bestående ordning.

I debatten om børneforsorgens problemer er det gennem en årrække gang på gang blevet hævdet, at der ikke gennem efterværnet i dets nuværende former ydes de fra opdragelseshjemmene udskrevne elever tilstrækkelig støtte med den følge, at de resultater, der er nået i opdragelseshjemmene, går tabt efter udskrivningen, og der er stillet krav om en udbygning af efterværnet. Det

er endvidere fremhævet, at den tendens, der gør sig gældende til at forkorte opholdet i opdragelseshjemmene mest muligt til fordel for anbringelse under friere former, forudsætter et mere effektivt tilsyn og således har forøget betydningen af efterværnet.

Udvalget vedrørende ungdomskommissionens betænkning om den tilpasningsvanskelige ungdom har i sin indstilling til socialministeriet om forhøjelsen af tilskuddet til det private efterværnsarbejde henvist til nogle foretagne undersøgelser, der viser et udækket behov for efterværn.

Der er således henvist til en undersøgelse af de børneværnslever, i alt 214, der er udgået af børneforsorgen som uopdragelige i henhold til forsorgslovens § 170 i årene 1951-53. Det fremgår af denne undersøgelse, at en væsentlig del af tilfældene, hvor en børneværnslev er udgået af børneforsorgen som uopdragelig, må hænge sammen med, at det ikke efter udskrivning fra opdragelseshjem har været muligt at føre et effektivt tilsyn med disse elever. Ca. 23 pct. af drengene og 10 pct. af pigerne er således blevet udskrevet som uopdragelige af børneforsorgen på grund af handlinger, de har foretaget, medens de var hjemgivet på prøve, medens 9 pct. af drengene og 29 pct. af pigerne blev udskrevet som uopdragelige, medens de var i privat pleje, tjeneste, lære eller lignende. Det må efter de foreliggende oplysninger antages, at ca. $\frac{1}{3}$ af eleverne under relativt frie forhold har begået en kriminel handling, der har medført indgreb fra politiets side og en dermed følgende udskrivning som uopdragelige.

Endvidere er der henvist til en undersøgelse, der er foretaget til brug for udvalget vedrørende foranstaltninger til bekæmpelse af prostitutionen, og for hvilken politiinspektør Jens Jersild har redegjort i »Den mandlige Prostitution«. Det fremgår heraf, af en stor del af de unge mænd, der i København anholdes på grund af homoseksuel prostitution, er tidligere eller nuværende børneværnslever.

Det fremgår også af denne undersøgelse, at hovedparten af de homoseksuelt prostituerede børneværnslever er blevet inddraget under forsorg i 14-15 års alderen på grund af kriminalitet eller andre alvorlige tilpasningsvanskeligheder. En del har i det miljø, de kommer fra, haft mulighed for at

stifte bekendtskab med homoseksuel prostitution, men mange bliver først prostituerede efter udskrivningen. Det er stærkt fremhævet — og det stemmer overens med politiets erfaringer - at dette er et stort problem, ikke mindst for de unge, der udskrives fra opdragelseshjemmene.

4. Administrationsudvalgets forslag.

Der er i udvalget enighed om, at det er af den største betydning for et positivt resultat af børneforsorgens arbejde, at der er et tilstrækkeligt efterværn. Erfaringerne viser efter udvalgets opfattelse, at man ikke hidtil har været i stand til at yde navnlig elever udskrevne fra opdragelseshjem den fornødne støtte, og udvalget har derfor overvejet, hvilke ændringer der bør foretages i de gældende regler om efterværnet, eller hvorledes efterværnet eventuelt kan gøres mere effektivt inden for de bestående rammer.

Som eksempler på de opgaver, der må løses gennem efterværnet, har udvalget navnlig tænkt på følgende:

En personlig og moralsk støtte, som en elev har behov for, når han fra den beskyttede tilværelse, som børneforsorgen byder ham, skal gå ind i en mere selvstændig tilværelse, herunder den tilsynsvirksomhed, der kan være en betingelse for den pågældende elevs udskrivning fra opdragelseshjem, eventuelt hjemgivelse på prøve.

En social rådgivning, f. eks. ordning af sygekasseforhold, militærpapirer, eventuelt med hensyn til påtagne afbetalingsforpligtelser m. v.

Hjælp til at finde arbejde, eventuelt lærepladser.

Hjælp til at finde logi.

Oprettelse af særlige ungdomspensionater.

Økonomisk hjælp til påbegyndelse eller fuldførelse af en uddannelse.

Økonomisk støtte i trangstiltfælde, når der foreligger specielle forbigående vanskeligheder, og hjælpen må opfattes som en én gangsydelse.

Efter udvalgets opfattelse er løsningen af disse opgaver et nødvendigt led i børneforsorgens arbejde, og udvalget er derfor prin-

cipielt af den opfattelse, at efterværnet er en opgave, som det offentlige må drage omsorg for, og hvortil det offentlige må afholde de nødvendige udgifter. Det må dog anses for praktisk og bedst stemmende med de inden for dansk børneforsorg hidtil fulgte retningslinjer, at efterværnet ikke gøres til en ren offentlig opgave, men at opgaverne løses i samarbejde mellem det offentlige og private kredse.

Den personlige og moralske bistand, herunder eventuelt tilsyn.

Hvor det drejer sig om elever, der har haft ophold i opdragelseshjem, bør efterværnet: og specielt denne del af efterværnet udgå fra vedkommende opdragelseshjem og varetages af hjemmenes forstandere. Disse vil have et nøje kendskab til vedkommende elev og vil på grundlag heraf have bedre forudsætninger end andre for at bedømme hans vanskeligheder og yde ham vejledning og støtte. For elever, der måske i en årrække har haft ophold i et opdragelseshjem, vil det i særdeleshed være vanskeligt at skulle skabe en ny kontakt.

Udvalget er derfor af den opfattelse, at den hidtidige ordning, hvorefter gamle elever har et tilholdssted i vedkommende hjem på fridage og lignende og i givne tilfælde, f. eks. i arbejdsløshedsperioder, efter sygdom og lignende, kan få ophold og kost i hjemmet i kortere perioder - eventuelt mod arbejde - og i et vist omfang kan få beklædning og lignende, er særdeles værdifuld og bør opretholdes. Opdragelseshjemmet bevarer herved forbindelsen med eleven og har mulighed for til stadighed at påvirke denne, ligesom hjemmet uden at slette noget større apparat i gang kan yde bistand i øjeblikkelige vanskeligheder.

Hvor der skal føres et egentligt tilsyn med den udskrevne elev, bør dette tilsyn endvidere i overensstemmelse med den gældende ordning føres fra vedkommende opdragelseshjem, medmindre dette under hensyn til afstanden til anbringelsesstedet eller af særlige grunde ikke mener at kunne overtage tilsynet. Dette arbejde må, hvis det skal udføres forsvarligt, stille store krav til forstanderen, og i alt fald ved større hjem er det ikke muligt for ham at løse denne opgave effektivt uden at forsømme andet arbejde.

Udvalget vil derfor anse det for påkrævet at ansætte særlige medarbejdere, eventuelt socialrådgivere ved de større hjem til aflastning af forstanderen. Disse medhjælpere bør først og fremmest medvirke ved tilsynet med udskrevne elever, men bør i nær forbindelse hermed have til opgave at holde kontakten vedlige med elevernes eget hjem under elevernes ophold i opdragelseshjemmet, at tilvejebringe oplysninger om barnets forhold før anbringelsen og at forberede dets udskrivning ved at søge at tilvejebringe lære- eller tjenesteplasser. For at opnå det fornødne kendskab til eleverne bør de dog i et vist omfang benyttes i det daglige arbejde i hjemmet.

Denne opgave vil eventuelt også kunne overlades til en af hjemmets faglærere eller assistenter, der i så fald må aflastes for en del af deres hidtidige arbejde.

Hvor tilsynet ikke kan føres af forstanderen eller en sådan medhjælper, eller hvor den pågældende ikke har været anbragt i opdragelseshjem, bør ligeledes i overensstemmelse med den gældende ordning det børneværnsudvalg, der har for sorgen for eleven, sørge for, at der beskikkes en tilsynsværge - såfremt eleven har ophold i en anden kommune da af børneværnsudvalget i den anden kommune. Det er imidlertid aldeles afgørende, at tilsynsværgeren er i stand til at yde eleven en virkelig støtte både med hensyn til elevens forhold til arbejdet og udnyttelsen af fritiden, og at tilsynsværgeren gennem sin indsats bygger videre på det arbejde, der er gjort i opdragelseshjemmet. Der bør derfor i hvert fald i de mere vanskelige tilfælde beskikkes personer, der har særlig erfaring med hensyn til arbejdet med særligt vanskelige børn og unge. Det er dog erfaringsmæssigt i mange kommuner ikke muligt for et børneværnsudvalg at finde frem til en egnet tilsynsværge, og man vil derfor mene, at den private efterværnsorganisation med sine medarbejdere ud over hele landet vil kunne blive en meget værdifuld hjælp for børneværnsudvalgene i deres tilsynsarbejde. Det vil efter udvalgets opfattelse tjene til at gøre efterværnsarbejdet mere effektivt, såfremt børneværnsudvalgene benytter sig af denne hjælp, ikke blot således at udvalget i enkelttilfælde kan søge »Efterværners råd, men således at udvalget kan overlade »Efterværners medhjælpere tilsynet med de enkelte

børn og unge, herunder også børn og unge der hjemgives på prøve uden at have været anbragt i opdragelseshjem. Ved at beskikke en efterværnsmedhjælper som tilsynsværge vil man endvidere i tilfælde af elevens flytning til en anden kommune opnå en meget ønskelig kontinuitet i tilsynet, idet børneværnsudvalget i tilflytningskommunen formentlig vil være mere tilbøjelig til at lade tilsynet fortsætte af en efterværnsmedhjælper, når denne ikke har en speciel tilknytning til andre kommuner.

En sådan ordning vil kunne gennemføres inden for rammerne af den gældende lov. Udvalget skal imidlertid henstille, at børneværnsudvalgene ved udsendelse af et cirkulære vejledes om mulighederne for at gøre brug af »Efterværnet«.

Det er dog en forudsætning for udvalgets forslag, at der til »Efterværnet« er knyttet medarbejdere med den fornødne indsigt i børneforsorg og med den fornødne tid til at føre et effektivt tilsyn. Udvalget skal i denne forbindelse pege på, at en forstander ved et opdragelseshjem i almindelighed ikke bør være tilknyttet »Efterværnet« som medhjælper, idet han af hensyn til arbejdet i hjemmet kun bør påtage sig tilsynet over for egne elever. Udvalget skal endvidere pege på betydningen af, at der også uden for København er kvindelige medhjælpere til rådighed for »Efterværnet«; navnlig for de store pigers vedkommende vil en kvinde oftest være bedst egnet til at yde den fornødne personlige støtte.

En social rådgivning, hjælp til at finde arbejde og logi.

Denne efterværnsopgave er et naturligt led i den personlige bistand, der ydes. Det kan dog ikke anses for absolut nødvendigt, at den, der yder den personlige støtte, i alle tilfælde skal påtage sig denne opgave. Dels vil en forstander på grund af sin øvrige arbejdsbyrde have vanskeligt ved at overkomme denne del af efterværnet, dels vil denne opgave, herunder f. eks. hjælp til at finde bolig og arbejde, ofte kunne gøres mere effektivt af den almindelige efterværnsorganisation, der har sine faste medarbejdere spredt over hele landet og derved har større kontakt med de lokale socialmyndigheder, med arbejdsanvisningskontorer etc.

Selv om tilsynet for en elev ligger hos forstanderen eller hos en særlig af børneværnsudvalget beskikket tilsynsværge, der ikke er medhjælper i en efterværnsorganisation, er det efter udvalgets opfattelse af største betydning, at forstanderen eller tilsynsværgen har mulighed for at få bistand hos særligt kyndige eller eventuelt i specielle anliggender kan lade den unge få vejledning hos en efterværnsmedarbejder. Ikke mindst på dette område vil den af foreningen »Efterværnet« skabte organisation kunne medvirke til at gøre efterværnet for børneværnsleverne mere effektivt end hidtil.

Hertil kommer, at det for børneværns-elever, der er endeligt udgået af forsyrg, og som ofte vil opholde sig på steder, hvor de ikke kan få kontakt med forstanderen eller den tidligere tilsynsværge, er aldeles afgørende, at der består en organisation, som de vil kunne henvende sig til i vanskelige situationer.

Oprettelse af særlige ungdomspensioner.

Som ovenfor nævnt er det et led i efterværnets sociale rådgivningsarbejde at skaffe de unge logi, hvor de ikke har mulighed for at bo i deres eget hjem eller eventuelt ikke vil få den fornødne støtte i hjemmet. Der vil dels være tale om ganske kortvarige anbringelser, f. eks. hvor den pågældende befinder sig i en akut nødssituation, eller indtil endeligt anbringelsessted kan findes, dels om anbringelse af mere varig karakter. Målet må her være at skaffe de unge et varigt logi, f. eks. i pension i et privat hjem eller i et pensionat, hvor de så vidt muligt kan leve et liv som andre unge. Dette vil imidlertid ikke altid være muligt i første omgang, idet mange unge ikke straks vil være egnede til en så forholdsvis fri og selvstændig tilværelse.

I debatten om efterværnet har det da også særligt været gjort gældende, at efterværnsarbejdet, navnlig for de elever der udskrives fra opdragelseshjem, vil kunne udføres mere effektivt, såfremt man kunne råde over et par mindre pensions hjem for henholdsvis mandlige og kvindelige elever. I ungdomskommissionens betænkning om den tilpasse svanskelige ungdom udtales det ligeledes, at man burde gøre et forsøg på at oprette nogle ungdomspensionater i lighed med de svenske inackorderings hjem.

De muligheder, der i dag i København foreligger for »Efterværnet« med hensyn til at skaffe logi til de unge, er følgende:

For de *mandlige* elevers vedkommende har man hidtil kunnet benytte følgende institutioner:

*Frelsens Hærs ungdomsherberg,
K.F.U.M.s banegårdstjeneste, Valby,
Sømandshjemmet »Bethel«.*

For de *kvindelige* elevers vedkommende har »Efterværnet« hidtil benyttet sig af følgende institutioner:

*Kvindehjemmet på Jagtvej)
Kvindehjemmets herberg,
K.F.U.K.s gæstehjem i Stampesgade,
Kirkens Korshærs hjem »Korsly«.*

Endvidere benyttes i enkelte tilfælde *Optagelseshjemmet, Kroghsgade* samt *Skovtoftehjemmets optagelseshjem i Bartholinsgade*. Sidstnævnte hjem er anerkendt efter forsorgslovens regler.

Ud over de her nævnte anbringelsesmuligheder må nævnes den afdeling, der i efteråret 1955 er indrettet i husholdningsskolen Skovtofte i Lyngby (*Pella*). Afdelingen har plads til 13 elever og er beregnet som afgangsafdeling for hjemmets elever, der er anbragt i pladser uden for hjemmet. Afdelingen modtager imidlertid også elever fra andre opdragelseshjem, der i en overgangsperiode skal have ophold og støtte, således at de lettere kan klare overgang fra institutionslivet til en selvstændig plads i samfundet.

Endelig kan nævnes de bestående *lærlingehjem eller lærlingekollegier*, der er beregnet for unge, der er i lære uden for hjemmet. Der findes i dag i Storkøbenhavn 9 lærlingehjem for drenge med i alt ca. 360 pladser og 1 lærlingehjem for piger med 12 pladser.

Medens problemet med de øjeblikkelige og ganske kortvarige anbringelser skulle kunne løses på grundlag af de foreliggende muligheder, kan ingen af de nævnte institutioner anses for egnede til en varig anbringelse som led i efterværnsarbejdet. Herberger er således ifølge sagens natur ikke egnede til længere ophold, og de anerkendte institutioner (optagelseshjemmet i Bartholinsgade, afgangsafdelingen »Pella«, lærlingehjem-

men) vil næppe være egnede til efterværnsarbejdet, hvor det netop gælder om at anbringe de unge under mere selvstændige og frie former med mulighed for støtte og vejledning. Sådanne forhold vil det ifølge sagens natur næppe være muligt at skabe i opdragelseshjem, hvor anbringelsen ikke i alle tilfælde hviler på et frivilligt grundlag.

På udvalgets foranledning har »Efterværners bestyrelse foretaget en undersøgelse over behovet for sådanne egentlige pensions-hjem i København, idet det især er her, at problemet har været brændende.

De mandlige elever.

Ved en gennemgang af det københavnske efterværns Klientel i tidsrummet i. april 1953 til 30. marts 1956 har man ment at kunne konstatere, at det i i alt 80 tilfælde har været følt som en væsentlig mangel, at boligspørgsmålet ikke har kunnet løses på tilfredsstillende måde. Disse klienter har alle haft brug for at få støtte på stedet, hvor de bor, bl. a. også for at lære at komme i rette tid til arbejdet.

De 80 tilfælde fordeler sig således:

Under 18 år	6
18-21	45
21-25	29
	80

Af disse er kun de 4 faglærte, medens resten er ufaglærte.

Fordelt efter hjemmenes forhold giver opgørelsen følgende resultat:

1. Uden hjem	23
2. Moderen alene	25
3. Faderen alene	6
4. Stedmoder	5
5. Stedfader	2
6. Begge forældre	9
7. Uoplyst	10
	80

Hvis man regner med et gennemsnitligt ophold på $\frac{1}{2}$ år i en efterværnspension, hvad der formentlig er meget lavt anslået, vil det sige, at der er behov for 13 pladser, for så vidt man regner med klienter indtil 25 år.

Det er over for udvalget oplyst, at »Efterværnet« har indgået aftale med Københavns arbejdshjem, der agter at opføre et ungdomskollegium på en af kommunen skænket grund på Gl. Køge Landevej, om at disponere over det fornødne antal værelser i kollegiet til brug for »Efterværnet«s mandlige klienter.

Københavns arbejdshjem, der er en selvejende institution, har til hensigt at opføre 4 blokke på 3 etager, hvoraf 1 blok skal indeholde arbejdshjem, 2 blokke kollegieværelser for unge og 1 blok indeholdende fælleslokaler, såsom køkken, foredragssal og spisestuer, idet det dog er tanken, at arbejdshjemmet og ungdomskollegiet har hver sin spisestue. I hver af kollegieblokkene er afsat plads til ca. 50 enkeltværelser samt til en lederlejlighed og til opholdsstuer (billardrum, skrivestuer, samtalestuer). Efter de hidtil foreliggende oplysninger kan prisen pr. værelse ansættes til ca. 75 kr. månedlig inkl. varme, og Københavns arbejdshjem er villigt til at stille 15 værelser til rådighed for »Efterværnet« for denne pris.

Udvalget vil for sit vedkommende anse denne ordning for en udmærket løsning af efterværnets vanskeligheder med hensyn til at finde logi til tidligere børneværnsele ver. Selv om beliggenheden vel ikke er helt god, idet den burde have været noget mere central, er fordelene ved den nævnte ordning dog så store, at de langt opvejer denne ulempe. Det er således efter udvalgets opfattelse navnlig af værdi, at der herved bliver mulighed for at anbringe efterværnets elever blandt unge, der ikke har været under børneforsorg, og herved gøre dem bedre egnede til at klare et normalt liv.

Udgifterne til leje af værelserne - i alt 13 500 kr. - vil principielt være at afholde af de enkelte elever, hvor disse er under uddannelse eventuelt af vedkommende børneværnsudvalg, jfr. nedenfor om administrationsudvalgets forslag om en udvidet adgang til at yde hjælp til uddannelse. Der må dog altid regnes med en vis reserve til mere akutte og kortvarige anbringelser, og det må endvidere i et vist omfang påregnes, at huslejen ikke indgår. Ordningen vil derfor indeholde en vis risiko, der skønmæssigt kan anslås til 5 000 kr. årligt, hvilket beløb bør afholdes på samme måde som »Efterværnet«s øvrige udgifter, jfr. afsnit 5 nedenfor.

De kvindelige elever.

For disses vedkommende har »Efterværnet« udarbejdet nedenstående oversigt for tiden i. april 1952 til 31. marts 1956:

Under 18 år	3
18-21	74
21-25	32

109

Såfremt der regnes med gennemsnitligt $\frac{1}{2}$ års ophold, vil det sige, at behovet for en efterværnspension for unge kvinder kan anslås til ca. 12 pladser.

Udvalget vil anse det for meget ønskeligt, om der for det kvindelige klientels vedkommende kunne skabes en tilsvarende ordning som for det mandlige klientel, idet denne form, hvor de unge kan bo under samme forhold som andre unge, som foran nævnt må anses for særdeles værdifuld. Så vidt det er udvalget bekendt, findes der dog ikke kollegier for unge piger under uddannelse, hvor »Efterværnet« vil have mulighed for at disponere over nogle pladser, og det må falde uden for »Efterværnet«s naturlige opgave at tage initiativ til og ansvaret for opførelsen af større kollegier, der væsentligst skal benyttes af unge, der ikke har været under børneforsorg. Udvalget skal imidlertid henstille, at »Efterværnet« er opmærksom på, om der fra anden side - eventuelt i forbindelse med de forskellige foranstaltninger for de store årgange - er overvejelser i gang om oprettelse af kollegier for unge piger.

Da udvalget under alle omstændigheder må anse det for et nødvendigt led i »Efterværners arbejde at have rådighed over en række værelser til de kvindelige elever, har udvalget tillige overvejet mulighederne for at oprette en speciel ungdomspension for »Efterværnet«.

Under forudsætning af, at en egnet villaejendom, hvor større ændringer eller istandsættelser ikke vil være fornøden, kan erhverves, kan udgifterne ved oprettelsen af en pension for 12 elever anslås til følgende:

Købesum	150 000 kr.
Istandsættelse	50 000 -
Montering	40 000 -
	240 000 kr.,

der foreslås finansieret således:

Overtagelse af prioriteter	75 000 kr.
Lån fra staten eller bidragsfonden (ca. 16 500 kr. pr. plads inkl. foranstående prioriteter)	125 000 -
Eget indskud	40 000 -
	240 000 kr.

Da udvalget går ud fra, at en sådan institution vil kunne anerkendes som optagelseshjem i henhold til forsorgslovens § 157, vil der kunne ydes institutionen tilskud i henhold til § 65, stk. 2 a, og stk. 4, d. v. s. fuld refusion af udgifter til fast ejendom og tilskud med en årlig fastsat procent af de godkendte driftsudgifter efter fradrag af pensionens egne driftsindtægter, hvorved der bortses fra den af eleverne erlagte betaling for kost og logi og det ovenfor nævnte refusionsbeløb vedrørende ejendomsudgifterne, jfr. nedenstående driftsbudget:

Driftsbudget vedrørende en ungdomspension for unge kvinder med 12 pladser.

Udgifter:

Lønninger (leder (3 420-5 580 kr.), 1 assistent og 1 kokkepige)	26 000 kr.
Fødevarer (15 à 2,50 kr. pr. dag)	13 700 -
Brændsel, lys m. v.	6 000 -
Inventar	1 000 -
Vask og rengøring	1 200 -
Kontorhold og tjenesterejser	1 200 -

Ejendomsudgifter:

Vedligeholdelse	3 800 kr.
Skatter etc.	1 800 -
Renter og afdrag	13 600 -
	19 200 -
	68 300 kr.

Indtægter:

Skønsmæssig anslået indtægt fra de unge på grundlag af en værelsespris på 75 kr. mdl. og en kostpris på 125 kr. mdl.	18 000 kr.
Fradrag for naturalydelse...	4 700 -
	22 700 kr.
Transport	22 700 kr.

Transport:	22 700 kr.
Refusion af ejendomsudgifterne (§ 65, stk. 2 a)	19 200 -
Tilskud til driften i øvrigt (forsorgslovens § 65, stk. 4)	25 500 -
	67 400 kr.
Udgifter...	68 300 -
Underskud.	900 kr.

Der må således forventes et underskud på ca. i 000 kr., der bør afholdes på samme måde som „Efterværnet“s øvrige udgifter, jfr. afsnit 5 nedenfor.

Hjælp til uddannelse.

Udvalget har særlig drøftet mulighederne for at udvide adgangen til at yde økonomisk hjælp til uddannelse af tidligere børneværns-elever. Efter de gældende regler kan der som tidligere nævnt kun ydes hjælp til uddannelse som børneværnsudgift, hvor en elev er udskrevet fra opdragelseshjem og anbragt i pleje eller plads uden for sit naturlige hjem, medens der, når en elev er udskrevet fra et opdragelseshjem og hjemgivet på prøve eller udgået endeligt af for sorgen, ikke efter de gældende regler er hjemmel til at afholde eventuelle uddannelsesudgifter som børneværnsudgifter. Dette kan i mange tilfælde føre til urimelige resultater; dels kan det tænkes, at et børneværnsudvalg ikke vil lade en elev påbegynde en uddannelse, fordi det ved uddannelsens påbegyndelse vil være klart, at den pågældende elev på grund af alder vil blive udskrevet af for sorgen, inden uddannelsen med rimelighed kan forventes afsluttet, dels kan det omvendt tænkes, at en hjemgivelse, der ellers kunne anses for rimelig, undlades for ikke at afbryde den påbegyndt uddannelse. Der er ganske vist som tidligere nævnt mulighed for i disse tilfælde at yde hjælp af overinspektørens rådighedssum i henhold til forsorgslovens § 156, stk. 5, idet denne kan anvendes i indtil 3 år efter pågældende elevs udgang af forsorg. Endvidere har landsnævnet af bidragsfondens midler en vis mulighed for at yde tilskud under disse omstændigheder, ligesom Dansk Børneværnsforening og private legater gennem årene har ydet støtte til dette formål. Disse

muligheder foreligger dog kun i meget begrænset omfang.

Da udvalget må lægge vægt på, at der åbnes adgang til at yde hjælp til at fuldføre en påbegyndt uddannelse, efter at for sorgen er ophørt eller i tilfælde af hjemgivelse på prøve, skal man stille forslag om, at børneværnsudvalget som børneværnsudgift skal kunne afholde udgifter ved underhold m. v. af en tidligere børneværnsselev, der skal afslutte en uddannelse, påbegyndt medens han var under børneforsorg og anbragt uden for hjemmet, eller en elev, hjemgivet på prøve, der skal afslutte en uddannelse, påbegyndt medens han var anbragt uden for hjemmet. Udvalget vil mene, at denne adgang bør være åben i indtil 2 år efter hjemgivelsen, d. v. s. længst til det fyldte 23. år, og således at udgifterne afholdes efter de samme betalingsregler, som var gældende under den unges anbringelse uden for hjemmet. Eventuelle udgifter for tiden efter det nævnte tidsrum må som hidtil afholdes gennem forsorgslovens § 156, stk. 5, bidragsfonden og forhåndenværende legatmidler.

Hjælp til underhold i øvrigt.

For så vidt angår elever, der er udskrevet af opdragelseshjem til *anden anbringelse uden for hjemmet*, kan hjælp til underhold ydes af vedkommende børneværnsudvalg som børneværnsudgift.

Med hensyn til elever, der er *hjemgivet på prøve*, er det af meget stor betydning, at barnet eller den unge og hjemmet kan støttes af børneværnsudvalget i den pågældende periode, og at den personlige støtte og vejledning, dette yder gennem den særligt beskikkede tilsynsværge, herunder af forstanderen eller af en af efterværnsorganisationens medhjælpere, kan suppleres med økonomisk hjælp. Udvalget skal i denne forbindelse henvise til reglen i forsorgslovens § 123, stk. 2, hvorefter der, særlig når fjernelse fra hjemmet herved kan undgås, i trangstilfælde som særhjælp af børneværnsudvalget kan ydes forældre eller andre opdragere økonomisk hjælp til afholdelse af de udgifter, der direkte forårsages af de i § 123, stk. 1, nr. 3, givne pålæg med hensyn til barnets pleje, opdragelse m. v. Denne regel er i 1. del af udvalgets betænkning - jfr. det af social-

ministeren den 10. december 1957 fremsatte lovforslag - foreslået udvidet således, at der i de nævnte tilfælde af børneværnsudvalget kan indstilles til det sociale udvalg, at der til afhjælpning af forbigående vanskeligheder for familien som særhjælp ydes en som følge heraf nødvendig øjeblikkelig økonomisk hjælp.

Udvalget finder det påkrævet, at en tilsvarende hjælp kan ydes i tilfælde af hjemgivelse på prøve, idet det må anses for lige så vigtigt, at man gennem disse regler søger at forhindre, at en genanbringelse i opdragelseshjem bliver nødvendig.

Det er derimod ikke en efterværnsopgave at påtage sig en egentlig forsørgelse af en tidligere børneværns elev. Er en sådan forsørgelse nødvendig, fordi der ikke kan skaffes ham arbejde, eller han af anden grund ikke kan klare sig selv, må han henvises til det kommunale forsørgelsesvæsen, og eventuel hjælp herfra må ydes ham efter forsørgelseslovens almindelige regler. Det vil dog være af afgørende betydning for værdien af den personlige bistand, at denne i *enkeltstående* tilfælde kan suppleres med en økonomisk hjælp til ganske *specielle* formål. Der bør derfor efter udvalgets opfattelse være mulighed for gennem „Efterværnet“ at yde en sådan hjælp.

5. Afholdelse af udgifterne ved efterværnet.

Som det fremgår af de foranstående afsnit, bygger udvalgets forslag om en efterværnsordning på den gældende ordning, hvorefter ansvaret for efterværnet for et barn eller en ung, så længe pågældende er under forsorg, er hos børneværnsudvalget, og hvorefter den del af efterværnet, der består i personlig bistand, tilsyn m. v., udøves af forstanderen eller af en på børneværnsudvalgets foranledning beskikket tilsynsværge.

Den gældende ordning foreslås imidlertid udbygget på følgende punkter, nemlig ved

1. ansættelse af særlige medarbejdere ved de større hjem til støtte for forstanderne i efterværnsarbejdet,
2. en udvidet adgang for børneværnsudvalgene til i indtil 2 år efter hjemgivelsen, eller den endelige udgang af for sorgen,

d. v. s. længst indtil det 23. år, at yde hjælp til underhold af en tidligere børneværns elev, der skal afslutte en uddannelse, påbegyndt medens han var under børneforsorg og anbragt uden for hjemmet, eller til en elev hjemgivet på prøve, der skal afslutte en uddannelse, påbegyndt medens han var anbragt uden for hjemmet, jfr. det som bilag 1 optrykte lovforslag ad § 169, stk. 5.

3. at børneværnsudvalgene i større omfang anmoder »Efterværnet«s medhjælpere om at overtage tilsynet,
4. tilvejebringelse af økonomiske muligheder for »Efterværnet« til at varetage dette tilsyn og andre efterværnsopgaver, herunder
5. oprettelse af ungdomspensioner for henholdsvis unge mænd og kvinder.

Med hensyn til udgifterne: ved den foreslåede ordning kan anføres følgende:

For så vidt angår det efterværnsarbejde, der skal udføres fra opdragelseshjemmene, bør udgifterne i samme omfang som hidtil afholdes over hjemmets drift med adgang til sædvanlig refusion eller af vedkommende børneværnsudvalg som børneværnsudgift. Det må påregnes, at der til aflastning af forstanderne i dette arbejde skal ansættes 10-15 medarbejdere ved de større hjem. I enkelte tilfælde vil denne ansættelse dog træde i stedet for en i øvrigt påkrævet udvidelse af det pædagogiske personale, idet forstanderen vil kunne anvende mere tid til det pædagogiske arbejde i hjemmet; d. v. s. at merudgiften ved den foreslåede ordning vil blive noget mindre end de samlede lønninger til 10-15 særlige efterværnsmedarbejdere.

Udgifterne til hjælp til uddannelse foreslås afholdt som børneværnsudgift og således afholdt af staten i de i § 64, stk. 1, nr. 4 d, omhandlede tilfælde og i øvrigt af vedkommende kommune med adgang til sædvanlig refusion efter § 75. Det er ikke muligt at angive størrelsen af udgifterne ved den foreslåede ordning, men under hensyn til, at der må påregnes en besparelse dels i form af tidligere hjemgivelser, dels gennem aflastning af læringlejehjemmene, må det antages, at merudgifterne ikke vil blive af væsentlig betydning.

For så vidt der af børneværnsudvalget

beskikkes en tilsynsværge uden for »Efterværnet«, bør de med tilsynsværgemålet løbende udgifter, herunder eventuel løn, som hidtil afholdes som administrationsudgift af den kommune, der beskikker tilsynsværgeren.

Såfremt tilsynet med en børneværnselev efter anmodning af børneværnsudvalget er overtaget af en af »Efterværnet«s medhjælpere, samt når foreningen i øvrigt bistår ved efterværnsarbejdet som hjælper i forhold til forstandere eller tilsynsværger eller som vejledende over for det enkelte barn, bliver spørgsmålet, hvorledes udgifterne herved bør afholdes.

Under hensyn til, at »Efterværnet« i sin nuværende form kun har virket i så kort et tidsrum, samt til at udvalget må nære tvivl om, hvorvidt det vil være muligt for »Efterværnet« fortsat at disponere over private midler i det

nuværende omfang, bør man efter udvalgets opfattelse vente med at fastsætte en endelig tilskudsordning for »Efterværnet«, indtil der foreligger et større erfaringsgrundlag. Da forsorgslovens børneværnsafsnit foreslås forelagt folketinget til revision i folketingsåret 1962-63, vil man finde det rimeligt i forbindelse med denne revision at tage dette spørgsmål op. I de mellemliggende 5 år foreslås det at fortsætte med den nuværende ordning, hvorefter der ydes »Efterværnet« et tilskud på halvdelen af udgifterne. Det må dog anses for påkrævet, at der sker en forhøjelse af det nuværende maksimum, der andrager 40 000 kr.

»Efterværnet«s anslåede driftsudgifter vil nemlig efter de for udvalget foreliggende oplysninger i finansåret 1958-59 andrage følgende:

<i>Lønninger.</i>	
Heldagsansat i København (3 420-5 580 kr.) + personligt tillæg	19 500 kr.
(3 120-4 800 kr.) + personligt tillæg	16 600 -
- Københavns amt, forsørger (2 700-4 440 kr.)	12 200 -
4 halvdagsansatte (900 kr. + 110 pct.)	7 600 -
9 løst ansatte (25 kr. pr. kvartal pr. tilsyn) anslået 30 tilsyn årligt	3 000 -
	58 900 kr.
<i>Møder og rejser,</i>	
vedrørende bestyrelsen	1 500 kr.
vedrørende efterværnsmedhjælpere	3 000 -
	4 500 -
<i>Kontorhold,</i>	
vedrørende bestyrelsen	500 kr.
vedrørende efterværnsmedhjælperne	8 200 -
	8 700 -
<i>Økonomisk hjælp til klienter,</i>	
til opdragelseshjemmene	40 000 kr.
- fhv. forstandere	1 800 -
- økonomisk hjælp i øvrigt	30 200 -
	72 000 -
	144 100 kr.

Efter de fra »Efterværnet« modtagne oplysninger forventer »Efterværnet« i finansåret 1958-59 at kunne opnå et tilskud fra de foreninger, der hidtil har støttet efterværnsarbejdet - Foreningen for Skolehjem, Ungdomshjem og Fredehjem, Foreningen for Optagelses-, Iagttagelses- og Læringlejle-

hjem og Dansk Børnehjemsforening - på ca. 72 000 kr.

Man skal herefter foreslå, at der indtil videre ydes »Efterværnet« et årligt tilskud på halvdelen af driftsudgifterne, foreløbig højst 72 000 kr., og således at ordningen optages til revision senest om 5 år.

Dette tilskud bør under hensyn til, at »Efterværnet« ved sin virksomhed i ikke uvæsentlig grad vil aflaste børneværnsudvalgene, fordeles mellem staten og kommunerne, og udvalget vil foreslå, at man ved denne fordeling anvender reglen i § 65, stk. 11, således at staten forskudsvis udreder det

offentliges udgifter og for halvdelens vedkommende får refunderet disse med $\frac{7}{10}$ af den fælleskommunale udligningsfond, medens $\frac{3}{10}$ fordeles på landets kommuner i overensstemmelse med reglerne om mellemkommunal refusion (forsorgslovens § 77).

V.

Forskellige spørgsmål.

i. Forældrenes betaling af bidrag til børn og unge, der er inddraget under børneforsorg og anbragt uden for hjemmet.

Efter forsorgsloven skal der for børn, der er inddraget under børneforsorg med anbringelse uden for hjemmet, i et vist omfang af forsørgerne udredes bidrag til hel eller delvis dækning af det offentliges udgifter ved børnenes anbringelse.

Hvis den *forsørgelsespligtige samlevede med barnet* ved forsorgens begyndelse, skal der ved bidragsfastsættelsen tages hensyn til pågældendes kår, vandel og andre omstændigheder, der egner sig til at blive taget i betragtning, herunder omfanget af den hjælp, det offentlige må yde (§ 7, stk. 1). Ved cirkulære, senest af 26. september 1957, fra landsnævnet for børneforsorg er der fastsat vejledende takster for bidragsfastsættelsen i disse tilfælde. Taksterne varierer efter kommunegrupperne, efter forsørgernes faktiske indtægt samt antallet af hjemmeværende børn. Af praktiske grunde har taksterne været fastsat til de samme takster, der af socialministeriet er fastsat for børn, inddraget under særforborg. Bidrag vil normalt først blive pålagt, når indtægten udgør i København mindst 5 300 kr., og vil da, hvor der ikke findes hjemmeværende børn under 18 år, andrage 141 kr. årligt.

Bidraget kan ikke sættes højere end til de faktiske udgifter ved børneforborgen, og ifølge praksis fastsættes det for børn anbragt i opdragelseshjem højst til et beløb, svarende til de plejepenge, kommunen skal betale for børns anbringelse i vedkommende opdragelseshjem. Disse plejepenge fastsættes én gang årligt af socialministeriet, jfr. senest cirkulære af 28. februar 1957,

hvorefter plejepengene udgør fra 6,20 kr. til 8,20 kr. pr. barn pr. dag.

Selv om betingelserne for en bidragspåleggelse foreligger, kan det med samtykke af landsnævnet undlades at pålægge bidrag, når ganske særlige grunde taler derfor, f. eks. en nylig overstået langvarig sygdoms- eller arbejdsløshedsperiode; samtykke til undladelser kan kun meddeles for ét år ad gangen (§ 12, stk. 2).

Samlevede den forsørgelsespligtige ikke med barnet ved forsorgens begyndelse, fastsættes faderens bidrag, hvis forældrene er ubemidlede og økonomisk set må siges at stå på omtrent samme trin, til $\frac{3}{5}$ og moderens til $\frac{2}{5}$ af, hvad barnets forsørgelse vil koste i et godt plejehjem på den egn, hvor barnet forsørges (§ 7, stk. 2 og 3). Dette normalbidrag andrager for tiden for børn over 2 år for faderens vedkommende i de 3 kommunegrupper henholdsvis 948 kr., 828 kr. og 708 kr. årlig og for moderens vedkommende 636 kr., 564 kr. og 480 kr. årlig. Der er ikke adgang til i disse tilfælde at undlade at pålægge bidrag. Hvor der foreligger en overøvrighedsresolution, som har fastsat den forsørgelsespligtiges bidragspligt før forsorgens begyndelse, indtræder det offentlige i dette privatretlige bidrag, der i langt de fleste tilfælde vil være fastsat til et beløb, svarende til det ovennævnte normalbidrag.

Administrationsudvalget har drøftet, hvorvidt det er rimeligt at opretholde denne bidragspligt, dels under hensyn til de vanskeligheder, bidragspåleggelse kan skabe for forholdet mellem børneværnsudvalget og det eventuelle opdragelseshjem på den ene side og forældrene på den anden side, dels under hensyn til, at omkostningerne ved bidragspåleggelse og bidragsinddrivelse må skønnes

at være meget betydelige i forhold til den indtægt, bidragene giver. Under hensyn til forældrenes forsørgelsespligt over for deres børn har udvalget ikke ment at kunne stille forslag om bidragspligtens ophævelse, men udvalget finder dog grundlag for at foreslå enkelte ændringer i de gældende regler med hensyn til bidragspålæggelse i henhold til § 7, stk. i. Derimod har udvalget ikke ment at kunne udtale sig med hensyn til spørgsmålet om en eventuel ændring i reglerne om bidrag i tilfælde, hvor bidraget i henhold til forsørgslovens § 7, stk. 2 og 3, skal fastsættes til normalbidraget, eller hvor der inden barnets inddragelse under børneforsorg af overøvrigheden er fastsat bidrag til barnet i henhold til privatretlige regler, idet disse spørgsmål som rækkende ud over forsørgslovens område måtte optages i en større sammenhæng.

For så vidt angår børn, anbragt i opdragelseshjem, er det efter administrationsudvalgets opfattelse ikke rimeligt at anvende de kommunale plejpenge som maksimum for bidrag, der fastsættes i henhold til § 7, stk. 1. Ved fastsættelsen af disse plejpenge, der er et led i tilskudsordningen for opdragelseshjemmene, tages der udelukkende hensyn til, hvor stor en del af de gennemsnitlige udgifter pr. barn ved et opdragelseshjem, der med rimelighed bør afholdes af vedkommende børneværnsudvalg i forhold til den del, der dækkes gennem statstilskud i henhold til forsørgslovens § 65, medens der efter administrations udvalgets opfattelse, når der er tale om forældrenes betaling, bør tages hensyn til, hvad det er rimeligt at lade disse betale, bl. a. under hensyn til den besparelse, der opnås ved barnets anbringelse uden for hjemmet. Udvalget skal i denne forbindelse pege på, at der for patienter under særfor-
sorg er fastsat særlige betalingstakster, der for børn og unge under 18 år gennemgående er fastsat til omkring 2,25 kr. pr. dag, altså væsentligt lavere end de kommunale plejpenge for børn og unge i opdragelseshjem. *Udvalget skal derfor foreslå, at der på samme måde, som det er tilfaldet inden for særfor-
sorgen, fastsættes vejledende takster for for-
ældrenes betaling for børn, der er anbragt uden for hjemmet, således at disse takster danner maksimum for bidragspålæggelser. Ved fastsættelsen af taksterne bør der som nævnt tages hensyn til den besparelse, der*

opnås ved, at barnet ikke forsørges i sit naturlige hjem.

Da betalingen for privat anbragte børn som hidtil bør andrage et beløb, svarende til højeste bidrag, vil den foreslåede ordning medføre en betydelig nedsættelse for private anbringelser. Udvalget er opmærksom på, at dette forhold kan medføre en stigning i de private anbringelser og som følge heraf en stigning i andragender om tilskud af ministerens rådighedssum i henhold til § 65, stk. 5, hvorefter der kan yde;; driftstilskud til opdragelseshjem, der efter modtagelse af det ordinære driftstilskud har et underskud, der ikke kan dækkes af hjemmets egne midler. Udvalget vil dog mene, at dette forhold må kunne reguleres ved at gøre tilskud af rådighedssummen betinget af, at hjemmet ikke i urimeligt omfang har modtaget privat anbragte børn.

Under hensyn til den forbindelse, der således er med opdragelseshjemmenes økonomi, bør de vejledende takster for forældrenes betaling, på samme måde som det er tilfældet med de kommunale plejpenge, fastsættes af socialministeriet efter indstilling af børneforsorgens økonomiudvalg. Udvalget foreslår de fornødne lovregler givet ved en tilføjelse til § 7, stk. 1.

Såfremt det af udvalgets flertal i afsnit II 3 A fremsatte forslag, hvorefter kontrollen med de sociale udvalgs bidragsfastsættelser henlægges til amterne, gennemføres, bør socialministeriet - foruden at fastsætte den ovennævnte betalingstakst, der vil danne maksimum for pålagte bidrag efter § 7, stk. 1 - fremtidig fastsætte vejledende takster for størrelsen af de bidrag, der bør pålægges den forsørgelsespligtige inden for denne ramme, således som det hidtil er sket ved landsnævnets foranstaltning. Af praktiske grunde bør også disse takster fremtidig meddeles én gang årlig. Det mindretal, der i betænkningens afsnit II 3 A er gået ind for, at kontrollen med bidragsfastsættelserne fortsat bør udøves af landsnævnet, kan tiltræde, at de nævnte vejledende takster fremtidigt fastsættes af socialministeriet, der i forvejen fastsætter de vejledende takster for børn under særfor-
sorg. Mindretallet forudsætter dog herved, at taksterne for børneforsorgens vedkommende fastsættes efter forhandling med landsnævnet.

Administrationsudvalget skal endvidere

foreslå, at der tilvejebringes en udvidet adgang for de sociale udvalg til selvstændigt at fritage forældre for at betale bidrag vedrørende børneværnslever, der er fyldt 15 år. Efter nugældende praksis er der ganske vist allerede en vis mulighed for lempelse af forsørgerbidraget, idet bidraget i tilfælde, hvor den unge inden inddragelsen under børneforsorg har haft indtægter ved eget arbejde og helt eller delvis har sørget for sit eget underhold, i almindelighed fastsættes til omkring halvdelen af det beløb, som bidraget normalt ville udgøre efter de sædvanlige bidragssatser. Derimod har man i almindelighed ikke ment at kunne tage hensyn til, at de pågældende unge normalt havde kunnet forsørge sig selv, såfremt de ikke var blevet inddraget under børneforsorg; og selv i tilfælde, hvor en børneværnslev faktisk har forsørget sig selv forud for inddragelsen under børneforsorg, har man ikke på grundlag af de nugældende lovbestemmelser ment at kunne gå længere end til en nedsættelse af bidraget.

Det kan efter udvalgets opfattelse næppe anses for urimeligt, at det offentlige ud fra sin interesse heri i et større antal tilfælde fuldt ud afholder udgifterne ved de særlige opdragende og pædagogiske foranstaltninger, som skønnes nødvendige over for unge med særlige opdragelsesvanskeligheder, der på grund af anbringelse under børneforsorg ikke som størstedelen af deres jævnaldrende helt eller delvis kan bidrage til deres eget underhold. En tilsvarende betragtning kan anlægges over for unge, der er i lære eller gennemgår en anden uddannelse, idet: det offentlige bør hjælpe den unge til den bedst mulige start i livet og til at overvinde det handicap, som de omstændigheder, der har medført hans inddragelse under børneforsorg, normalt vil betyde for ham.

Administrationsudvalget skal herefter foreslå, at der gennem en tilføjelse til § 12, stk. 2, skabes hjemmel for, at det sociale udvalg, når omstændighederne taler derfor, efter eget skøn kan undlade at pålægge bidrag til børneværnslever, der er fyldt 15 år. Dette bør navnlig ske, når den unge tidligere har bidraget til sit underhold eller efter hjemmets forhold antagelig ville have gjort dette, dersom børneforsorg ikke var blevet etableret. Endvidere bør de tilfælde, hvor den unge inden inddragelsen under børneforsorg var

i lære eller lignende eller kommer i lære efter inddragelsen, i almindelighed undtages fra bidragspligten.

2. Retningslinier for valg af anbringelsessted for børn og unge under børneforsorg m. v.

A. Den gældende ordning.

Når der af børneværnsudvalget er truffet beslutning om et barns eller en ungs anbringelse uden for hjemmet, påhviler det udvalget at træffe afgørelse om, under hvilken form barnet eller den unge skal anbringes (i privat pleje, plads eller lære, i et opdragelseshjem eller eventuelt i en særfororgsinstitution), jfr. forsorgslovens § 134.

Der er i §§ 136 og 137 givet nærmere retningslinier for anbringelsen af børn henholdsvis under og over 14 år, der ikke trænger til særfororg.

Børn under 14 år, som ikke kan antages at være af særlig vanskelig karakter eller har udvist særlig slet opførsel, skal som regel anbringes i privat pleje. Hvis anbringelse i plejehjem må antages at støde på vanskeligheder, f. eks. af helbredshensyn, sker anbringelse dog i børnehjem; det samme gælder børn, for hvem en børnehjemsanbringelse skønnes at være af særlig betydning, f. eks. søskende. I praksis anbringes dog de børn, om hvem det på forhånd er klart, at et ophold uden for hjemmet kun vil blive af kortere varighed, i optagelseshjem. I børnehjemmene går børnene normalt i den stedlige kommuneskole, men der findes dog en række børnehjem med egen skole.

Børn under 14 år, hvis legemlige eller åndelige udvikling ikke står mål med det normale, uden at de dog er trængende til særfororg (sinkerne), skal så vidt muligt anbringes i særlige for sådanne børn indrettede hjem. Disse hjem skal selv meddele undervisning, medmindre børnene kan få særundervisning i hjælpeklasser i den pågældende kommune.

Børn under 14 år, der har en særlig vanskelig karakter, eller som har udvist meget slet opførsel, således at der er fare for, at deres optagelse i de almindelige skoler vil have uheldig indvirkning på andre børn, skal anbringes i skolehjem. I praksis er dog grænsen over for børnehjem med egen skole

flydende. Skolehjem skal selv meddele undervisning og må ikke modtage børn, der er inddraget under børneforsorg af forsørgelsesmæssige grunde i medfør af § 130, stk. 2. Skolehjem må ikke være fælles for drenge og piger.

I de senere år er der endvidere oprettet enkelte børnehjem for særligt tilpasningsvanskelige børn (de såkaldte behandlingshjem), hvor disse kan få en mere indgående pædagogisk-psykologisk behandling, end et skolehjem har mulighed for at give.

For så vidt børneværnsudvalget er i tvivl om, hvorledes et barn bør anbringes, kan barnet efter § 138, stk. 1, anbringes til iagttagelse i et optagelseshjem eller et iagttagelseshjem. Kan barnet ikke straks anbringes som besluttet, anbringes det foreløbigt i et optagelseshjem. Medens et optagelseshjem således ifølge loven kan anvendes både til foreløbige anbringelser og til iagttagelse, har man i praksis søgt at gennemføre en sondring mellem optagelseshjemmene og iagttagelseshjemmene, således at børn kun anbringes til iagttagelse i de særlige iagttagelseshjem, idet denne opgave kræver en særlig pædagogisk indsats fra hjemmets side. Også med hensyn til optagelseshjemmene går tendensen i retning af en sondring inden for denne gruppe hjem, idet visse optagelseshjem modtager børn, der af forsørgelsesmæssige grunde en kortere tid anbringes uden for hjemmet, medens andre hovedsageligt modtager børn med lettere tilpasningsvanskeligheder.

Elever over 14 år, som ikke kan antages at være af særlig vanskelig karakter og ikke har udvist særlig slet opførsel, og som ikke er trængende til særforplejning, bør som regel anbringes i lære eller tjenesteplads eller på anden måde til uddannelse efter deres anlæg, evner og øvrige forhold f. eks. i et lærlingeplejehjem, d. v. s. hjem, hvor de unge modtager kost og logi, medens læren foregår uden for hjemmet.

Kan en sådan anbringelse ikke finde sted, fordi den unges legemlige eller åndelige udvikling ikke står mål med det normale, uden at de dog er trængende til særforplejning (unge sinker), bør anbringelse så vidt muligt ske i særlige for sådanne unge beregnede hjem (fredehjem), der ikke må være fælles for drenge og piger.

Elever over 14 år, der har en særlig van-

skelig karakter eller har udvist meget slet opførsel, skal som regel anbringes i et ungdomshjem eller, såfremt et kortere ophold i et opdragelseshjem skønnes tilstrækkeligt, i et optagelseshjem eller i anden til uddannelse og oplæring bestemt institution (lærlingehjem, landbrugshjem, husholdningsskoler). I ungdomshjem må ikke anbringes unge, der er inddraget under børneforsorg af forsørgelsesmæssige grunde i medfør af § 130, stk. 2, og ungdomshjem skal selv meddele den fornødne undervisning. Ungdomshjem må ligesom skolehjem og fredehjem ikke være fælles for drenge og piger.

Oversigt over belægningen i de anerkendte opdragelseshjem pr. i. januar 1958.

Børn under 14 år.

Spædbørnehjem	1354
Optagelseshjem	998
Iagttagelseshjem	146
Alm. børnehjem uden skole	2588
Alm. børnehjem med skole	442
Børnehjem for børn med forsinket udvikling	374
Skolehjem for drenge	273
Skolehjem for piger	35
Børnehjem for børn med særlige tilpasningsvanskeligheder	121

lait 6 331

Drenge over 14 år.

Optagelses- og iagttagelseshjem	358
Fredehjem	95
Ungdomshjem	190
Lærlingeplejehjem	462
Lærlingehjem, landbrugshjem	30

lait 1 135

Piger over 14 år.

Optagelses- og iagttagelseshjem	204
Mødrehjem	73
Fredehjem	178
Ungdomshjem	77
Lærlingeplejehjem	11
Husholdningsskoler	99

lait 642

Antallet af børn og unge, anbragt i pleje eller i plads, lære m. v. foreligger senest pr. 1. januar 1956 og androg da henholdsvis 1 964 og 1 293. Der er der dog næppe sket større forskydninger i disse tal.

B. Forslag om ændrede retningslinier.

Hovedvægten bør som efter gældende ret lægges på plejehjemsanbringelsen, der i princippet også bør kunne anvendes over for vanskelige børn, og kun hvor en sådan anbringelse ikke er mulig, enten fordi barnet i det enkelte tilfælde ikke er egnet hertil, fordi et egnet plejehjem ikke kan findes, eller eventuelt fordi forældrene stærkt modsætter sig en plejehjemsanbringelse, bør anbringelse i en af børneforsorgens anerkendte institutioner finde sted. Da det må anses for at være af største betydning, at plejehjemsanbringelser fremmes mest muligt, bør det påhvile overinspektionen for børneforsorgen ved dens tilsyn med opdragelseshjemmene at påse, at der ikke i disse hjem opholder sig børn, der vil kunne anbringes i plejehjem, og i givet fald optage forhandling med vedkommende børneværnsudvalg om mulighederne for ændret anbringelse.

Man må dog fortsat regne med, at en ret stor gruppe børn må anbringes i institutioner. Ved fordelingen af disse børn mellem de forskellige typer af opdragelseshjem bør hovedvægten efter udvalgets opfattelse lægges på, hvilken pædagogisk behandling der skønnes mest hensigtsmæssig i det enkelte tilfælde, medens det må anses for mindre formålstjenligt, således som lovgivningen nu giver udtryk for, at opdele børnene i forskellige typer.

Udvalget skal derfor foreslå følgende retningslinjer for anbringelse i institution af børn og unge:

Børn under 14 år.

Børn, der ikke har udvist adfærdsvanskeligheder, bør anbringes i et optagelseshjem, hvis opholdet uden for hjemmet må antages at blive af kortere varighed, og i et almindeligt børnehjem, hvis det må antages, at opholdet uden for hjemmet vil blive af længere varighed.

Børn, der har udvist adfærdsvanskeligheder, som dog ikke kan anses for betydelige, skal ligeledes kunne anbringes i optagelseshjem eller i børnehjem, men vil tillige, hvis en særlig pædagogisk støtte i det enkelte tilfælde må anses for påkrævet, kunne anbringes i et optagelseshjem, der særligt er beregnet til modtagelse af sådanne elever, og hvis en længerevarende støtte er nød-

vendig, i et skolehjem; det bør ikke udelukkes, at et skolehjem kan modtage både drenge og piger, eller at nogle af eleverne modtager undervisning uden for hjemmet, f. eks. hvis en elev er egnet til at gå i eksamensskole.

Kræver børnenes adfærdsvanskeligheder en mere indgående psykologisk-pædagogisk behandling, end et skolehjem kan yde, skal anbringelse kunne ske i særlige børnehjem (behandlingshjem).

Børn, der har vist betydelige adfærdsvanskeligheder, bør så vidt muligt anbringes i de særlige optagelseshjem og i skolehjem, evt. særlige børnehjem (behandlingshjem).

For så vidt angår anbringelsen af svagt begavede børn, har udvalget drøftet, om det er rigtigt at anbringe disse i særlige for svagtbegavede børn beregnede hjem. En sådan anbringelse har ganske vist den fordel, at sinkerne ikke vil føle sig hæmmede af deres manglende evner i forhold til deres normalt begavede kammerater, men kan på den anden side medføre en isolation, som kan gøre det meget vanskeligt for sinkerne at tilpasse sig det normale samfund, når de udskrives af for sorgen.

Udvalget anser det for nødvendigt at bevare den hidtidige adgang til at anbringe svagtbegavede børn i særlige for disse beregnede børnehjem, men finder, at der tillige bør åbnes adgang til at anbringe sinker sammen med normalt begavede børn, således at de foran foreslåede retningslinjer for anbringelse af børn under 14 år i princippet finder ens anvendelse på normalt begavede og svagtbegavede børn; det må dog altid være en forudsætning for en anbringelse af sinker sammen med normalt begavede, at der er mulighed for at give en hjælpe-skoleundervisning enten i den stedlige folkeskole eller, hvis det drejer sig om sinker, som man på grund af deres særlige vanskeligheder ikke med rimelighed kan forlange undervist i folkeskolen, i hjemmet selv. For så vidt angår svagtbegavede børn med betydelige adfærdsvanskeligheder, må der endvidere stilles krav om, at der ved indretningen af vedkommende hjem er taget hensyn til de særlige pædagogiske krav, som må stilles ved behandlingen af sinker. Forslaget stemmer tildels med praksis, idet det i dag normalt kun er sinker, der har udvist adfærdsvanskeligheder, eller som skønnes at

have en særlig lav intelligenskvotient, der anbringes i de særlige sinkehjem. Endelig stemmer det med de overvejelser, man i øjeblikket gør sig inden for folkeskolen om muligheden for at begrænse antallet af særlige hjælpeskoler og i stedet undervise sinkerne i hjælpeklasser i de almindelige skoler for herved at opnå, at sinkerne uden for skoletimerne har mulighed for at færdes med andre børn.

Elever over 14 år.

Unge, som ikke har udvist adfærdsvanskeligheder, bør som regel anbringes i lære eller plads eller på anden måde til uddannelse, eventuelt med ophold i et lærlingelejehjem.

Unge, der har udvist adfærdsvanskeligheder, som dog ikke kan anses for betydelige, skal ligeledes kunne anbringes i plads eller lære, i det omfang sådan anbringelse kan gennemføres, eller eventuelt i et lærlingelejehjem, men bør tillige, hvis en støtte af kortere varighed med hensyn til undervisning og opdragelse må anses for tilstrækkelig, kunne anbringes i et optagelseshjem, der særligt er beregnet på anbringelse af denne art, og såfremt en længerevarende støtte må anses for nødvendig, i et ungdomshjem.

Endelig bør der være adgang til under anbringelsen uden for hjemmet at overflytte unge til et lærlingelejehjem eller et oplæringshjem, d. v. s. lærlingehjem (hjem, hvor oplæringen finder sted i hjemmet selv), landbrugshjem, husholdningsskole m. v.

Med hensyn til de svagtbegavede unge er udvalget af den opfattelse, at der stadig bør findes hjem, der kun er beregnet for disse, men at der bør være en noget videre adgang til at anbringe dem på samme måde som normalt begavede unge. Ligesom ved anbringelsen af svagt begavede børn under 14 år bør det dog være en forudsætning, at der ved indretningen af opdragelseshjem for sådanne unge er taget hensyn til de særlige pædagogiske krav, som må stilles ved opdragelse og oplæring af svagt begavede unge med adfærdsvanskeligheder.

C. Benævnelsen af de forskellige typer af opdragelseshjem.

Under sine overvejelser om ændrede retningslinier for anbringelse af børn og unge

under børneforsorg har udvalget tillige været inde på spørgsmålet om en eventuelt ændret benævnelse af de forskellige arter af opdragelseshjem. Der er således i udvalget enighed om, at benævnelsen lærlingelejehjem bør ændres, og udvalget skal foreslå, at de nuværende lærlingelejehjem fremtidig benævnes lærlingepensioner, hvilken betegnelse efter udvalgets opfattelse bedre dækker de faktiske forhold. Det er dog stadig tanken, at også andre end lærlinge, f. eks. arbejdsdreng, i et vist omfang skal kunne anbringes i lærlingepensionerne. Udvalget skal endvidere foreslå, at benævnelsen fredeshjem bortfalder, idet den må anses for utidssvarende, uden at udvalget dog har kunnet finde frem til en anden benævnelse. Disse hjem vil herefter kunne anerkendes som hjem for unge, hvis udvikling ikke står mål med det normale, men således at hjemmet vil kunne få tilladelse til at anvende et navn, der passer til hjemmets særlige forhold. *Et mindretal (Horsten og Gerda Møller)* af udvalget er af den opfattelse, at ordet skolehjem og ungdomshjem i befolkningen forbindes med tanken om særligt vanskelige børn og unge, og at en anbringelse i disse hjem ofte vil volde modstand hos forældrene, uanset at disse i øvrigt er enige i en anbringelse uden for hjemmet. Mindretallet foreslår derfor at ændre disse benævnelser og fremtidigt kalde skolehjemmene: for kostskoler og ungdomshjemmene for ungdomsskoler. Man vil herved tillige opnå at sidestille de i skolehjem og ungdomshjem anbragte børn og unge med andre børn og unge, der uden at være inddraget under børneforsorg har ophold uden for deres naturlige hjem. Forslaget stemmer, for så vidt angår skolehjemmene, med de benævnelser, der anvendes inden for døveforsorgen, hvor de tidligere kgl. døvstummeinstitutter har fået navneforandring til statens kostskoler for døve, jfr. lov nr. 21 af 27. januar 1950. Det er endvidere mindretallets opfattelse, at benævnelserne kostskole og ungdomsskole også bør omfatte henholdsvis de nuværende børnehjem for svagt begavede børn og de nuværende fredeshjem, idet man herved vil opnå, at anbringelse i disse hjem udadtil ikke vil adskille sig fra en anbringelse af normalt begavede børn og unge under børneforsorg.

3. Oprettelse af specialafdelinger ved enkelte opdragelseshjem for elever over 15 år, der har udvist ganske særlige adfærdsvanskeligheder.

Den lukkede afdeling ved statsungdomshjemmet Bråskovgård.

I 1914 blev der ved statsungdomshjemmet Bråskovgård indrettet en lukket afdeling til 14 elever, og denne afdeling indgår stadig som et led i statsungdomshjemmets arbejde. Hjemmelen for benyttelse af en sådan afdeling findes nu i forsorgslovens § 160, stk. 2, jfr. arbejds- og socialministeriets vejledning af 2. december 1952 om anvendelse af den lukkede afdeling ved statsungdomshjemmet Bråskovgård.

Ifølge denne vejledning er afdelingen beregnet til modtagelse af 14 mandlige elever over 15 år, og

1) anvendes som et hjælpemiddel ved opdragelsen af vanskelige elever over 15 år, der er undergivet børneforsorg i medfør af forsorgslovens § 130, stk. 1, og som har udvist en sådan optræden, at det er nødvendigt midlertidigt at anvende en form for opdragelse, som ikke kan gennemføres i et almindeligt opdragelseshjem. Afdelingen anvendes navnlig over for elever, som i Bråskovgårds åbne afdelinger på alvorlig måde har overtrådt de gældende regler for orden og god tone, herunder uden tilladelse er bortgået fra ungdomshjemmet, eller er udeblevet efter tilstået frihed.

2) Endvidere kan afdelingen anvendes til midlertidig modtagelse af elever fra andre opdragelseshjem, når eleverne under ophold i disse hjem har gjort sig skyldig i alvorligt brud på orden og god tone, og når elevernes optræden er således, at vedkommende opdragelseshjem ikke inden for de givne rammer kan magte opdragelsen.

3) Endelig kan afdelingen modtage elever, over for hvilke der er indledet politiundersøgelse i anledning af begåede strafbare handlinger, men som fritages for fængsling mod, at statsungdomshjemmet Bråskovgård sikrer deres tilstedeværelse under sagens behandling, jfr. forsorgslovens § 174.

Til enhver optagelse i den lukkede afdeling kræves forudgående samtykke fra overinspektøren for børneforsorgen, undtagen hvor der er tale om en kortvarig isolation i indtil 7 dage af elever fra statsungdoms-

hjemets øvrige afdelinger eller anbringelse ikke ud over 14 dage af elever, der fritages for fængsling. - Forstanderen for Bråskovgård tager bestemmelse om, hvorvidt opholdets varighed, der højst kan udstrækkes til 3 måneder, men især ved første anbringelse i afdelingen, om muligt bør afkortes.

Eleverne i den lukkede afdeling beskæftiges i de til afdelingen hørende arbejdsrum eller uden for afdelingen, og eleverne kan, hvis det skønnes nødvendigt, i arbejdstiden helt eller delvis afsondres fra hinanden. På hverdage tilbringes fritiden i middagspausen i elevernes værelser, og om aftenen i afdelingens opholdsstue. På søn- og helligdage tilbringes mindst 6 timer i fællesskab i fri luft eller i opholdsstuen, medens resten af dagen tilbringes i eneværelse. - I elevernes værelser skal der i fritiden være adgang til beskæftigelse, navnlig med læsning, og i opholdsstuen skal der være adgang til læsning, husflid eller anden adspredelse. Nydelse af tobak er kun tilladt ved særlige lejligheder.

Sverige,

De svenske ungdomsvårdsskoler svarer til skole- og ungdomshjemmene samt til hjem for svagtbegavede børn og for svagtbegavede unge i Danmark og er i princippet åbne institutioner. På grund af det stigende antal vanskelige, kriminelle og rømningslystne elever har det dog været nødvendigt at fravige dette princip, således at der i de seneste år er oprettet lukkede specialafdelinger ved 7 af de 22 ungdomsvårdsskoler.

Man har hidtil afvist tanken om at oprette en enkelt lukket specialanstalt, dels af hensyn til de meget lange afstande, men først og fremmest fordi man derved ville blive afskåret fra at foretage den fornødne differentiering af eleverne. Tillige anser man den nære forbindelse med en åben afdeling for at være en fordel i den samlede behandling;

Navnet specialafdeling er valgt, fordi det understreger hovedformålet, nemlig den specielle behandling af et særligt vanskeligt klientel, og samtidig ikke har karakter af straf.

Der er lagt vægt på, at afdelingerne skal være små, at de skal have et hjemligt præg, at der skal være et særligt stort personale i forhold til elevtallet, og at der skal være varierende beskæftigelsesmuligheder.

Medens hver specialafdeling oprindeligt havde 12 pladser, er pladsantallet nu nedsat til 8.

Eleverne har eneværelser, og hver afdeling er udstyret med dagligstue, hobbyrum og forskellige værksteder. De er forsynet med specielle låseanordninger og særligt konstruerede vinduer, der umuliggør rømning gennem vinduerne. De er omgivet af et højt ståltrådshegn, der gør det muligt, at eleverne opholder sig udendørs, og at yderdøren holdes åben, så at følelsen af at være inde lukket formindskes.

Ved disse foranstaltninger er rømningerne blevet betydeligt færre, så at man i gennemsnit regner med 2 à 3 rømninger årligt pr. afdeling.

Eleverne beskæftiges dels udendørs i hold, der er adskilt fra skolens øvrige elever, dels indendørs på værkstederne.

Opholdets varighed er begrænset til 2 måneder.

Afdelingernes hyggelige indretning og de varierende beskæftigelsesmuligheder medvirker til at undgå gnidninger mellem eleverne indbyrdes og mellem elever og personale. Det store medarbejdertal giver endvidere mulighed for en intensiv påvirkning af elevgruppen gennem den nære kontakt mellem personale og elever.

Administrationsudvalgets forslag.

Der har i de seneste år vist sig en udtalt tendens til at fjerne færre unge fra deres hjem. Følgen er, at de unge, der nu anbringes i opdragelseshjemmene, udgør et udsnit af ungdommen, der har langt sværere skader og er betydeligt vanskeligere at hjælpe til en social indstilling, end det tidligere har været tilfældet. En betydelig del af de unge, der i dag anbringes i ungdomshjem, er således asociale, arbejdssky, i besiddelse af ringe udholdenhed og uden initiativ til at beskæftige sig selv i fritiden. Dette skyldes i mange tilfælde, at de er psykopatisk prægede eller neurotiske, hvortil kommer, at et ret stort antal tillige er sinker.

Behandlingen af denne gruppe af unge, der er meget vanskelig at have på større afdelinger sammen med mere rolige unge, stiller store krav, både til indretningen af de hjem, hvor de må anbringes, og til det personale, der skal arbejde med dem.

Er sådanne gode betingelser ikke tilstede, vil der ofte skabes en fjendtlig indstilling over for opdragelses hjemmet og dets personale, en indstilling der let fører til rømninger, hvorunder der erfaringsmæssigt for de unge mænds vedkommende næsten altid begås tyverier og brugstyverier, specielt af motor-køretøjer, medens de unge piger ofte søger til Nyhavn og lignende steder. Dette fører til en yderligere forværring af de unges situation.

Hertil kommer, at der i opdragelseshjem for unge også uden for Bråskovgård bliver anbragt elever, mod hvem der verserer straffesag. Blandt denne gruppe af unge forekommer erfaringsmæssigt et meget stort antal rømninger.

Begge disse grupper af unge frembyder således et stort problem for børneforsorgen. Hvis den overhovedet skal påvirke dem positivt, er det nødvendigt, at man har afdelinger, hvori man kan sikre sig, at de bliver, og som er indrettet sådan, at de har mulighed for at falde til ro, medens behandlingen af deres problemer står på.

Afdelingerne bør have et hjemligt præg, og der må være mulighed for forskellige former for praktisk arbejde og for varierende fritidsbeskæftigelser. Afdelingerne bør være små og have et særligt velkvalificeret personale, der i samarbejde med psykiatrisk og psykologisk sagkundskab har både tid til og mulighed for at gå ind på de unges problemer i personlige samtaler.

Hidtil har man kun haft en lukket afdeling på statsungdomshjemmet Bråskovgård. Denne opfylder ikke de krav, der må stilles til en tidssvarende specialafdeling. Udvalget er imidlertid bekendt med, at der foreligger planer til en gennemgribende ændring af afdelingen.

Da det har vist sig uheldigt, at en midlertidig overflytning til Bråskovgårds lukkede afdeling har betydet, at arbejdet med den pågældende elev har måttet afbrydes på det hjem, hvor han først var anbragt, finder udvalget det påkrævet, at også enkelte andre opdragelseshjem for meget adfærdsvanskelige unge udbygges med sådanne afdelinger. Endvidere vil der være brug for en specialafdeling for unge piger.

Udvalget skal herefter foreslå, at der ved en ændring af forsorgslovens § 160, stk. 2, gives lovhjemmel for at oprette specialafde-

ling ved anerkendte opdragelseshjem for elever over 15 år, der har udvist ganske særlige adfærdsvanskeligheder.

4. Overgangsbestemmelser.

I socialministerens lovforslag af 10. december 1957 er der i § 3 foreslået, at loven træder i kraft den 1. april 1958.

Såfremt loven ikke skulle blive vedtaget inden dette tidspunkt, skal udvalget under hensyn til de forestående kommunevalg i marts 1958 og den heraf følgende nedsættelse af børneværnsudvalg for den kommu-

nale valgperiode 1958 til 1962 stille forslag om, at der indsættes følgende bestemmelse:

»Kommunalbestyrelserne bemyndiges til at ændre sammensætningen af de i henhold til lov om offentlig forsorg § 27, stk. 2, for den kommunale valgperiode 1958 til 1962 nedsatte børneværnsudvalg, således at sammensætningen bliver i overensstemmelse med § 83, som denne bestemmelse er affattet ved denne lov.

Indberetning om ændret sammensætning af børneværnsudvalget tilstilles vedkommende amt og landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg inden 1 måned fra beslutningen.«

København den 12. februar 1958.

Kr. Black.

E. Buchardt.

Andr. Espersen.

L. Frederiksen.

A. Grathe.

Tyge Haarløv.

H. Horsten.

Erik Leuning,
formand

Erik Munch-Petersen.

S. Munk.

Møllenbach.

Gerda Møller.

Oluf J. Skjerbæk.

A. Friis.

BILAG

Udkast til forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg.

(vedrørende børneforsorgens administration m. v.)

I lov om offentlig forsorg, jfr. bekendtgørelse nr. 321 af 19. december 1957, foretages følgende ændringer:

Til § 7.

Til stk. 1 føjes som nyt punktum: „Socialministeren fastsætter årligt vejledende takster for forældrenes betaling for børn, der er anbragt uden for deres hjem i henhold til kapitel IX.“

Til § 11.

I stk. 1 ændres 2. punktum til: „For så vidt angår bidrag, der fastsættes i henhold til § 9, stk. 1, nr. 3, og stk. 2, skal en genpart tilstilles vedkommende amt, der påser, at bestemmelserne med hensyn til pålæggelse af bidrag er opfyldt, samt at bidraget indrives af vedkommende opholdskommune, jfr. § 53, stk. 2; socialministeren kan dog fritage større kommuner for at indsende den omhandlede genpart. Hvor statskassen bærer hele udgiften, skal den originale resolution for alle kommuners vedkommende, herunder Københavns kommune, tilstilles overinspektionen for børne- og ungdomsforsorgen, der drager omsorg for, at bidraget indrives gennem opholdskommunen.“

Til § 12.

I stk. 1 ændres i sidste punktum ordene: „eller for de i § 9, stk. 1, nr. 2, jfr. § 69, stk. 3, og § 9, stk. 1, nr. 3, nævnte tilfælde af henholdsvis socialministeren og landsnævnet for børneforsorg“ til „eller for de i § 9, stk. 1, nr. 2, jfr. § 69, stk. 3, nævnte tilfælde af socialministeren.“

Stk. 2 affattes således: „Når omstændighederne taler derfor, kan det undlades at

pålægge bidrag til børn over 15 år, der i henhold til kapitel IX er anbragt uden for hjemmet. Endvidere kan det, når ganske særlige grunde taler derfor, med de i stk. 1 nævnte myndigheders samtykke, der kun kan meddeles for 1 år ad gangen, undlades at pålægge bidrag, navnlig i de i § 9, stk. 1, nr. 3, i øvrigt nævnte tilfælde.“

Til § 13.

Stk. 2 affattes således: „Det sociale udvalgs afgørelser i henhold til § 9, stk. 1, nr. 3, og stk. 2, kan indankes for overøvrigheden, hvis afgørelse kan indankes for socialministeren. Udredes hele udgiften ved pågældende barns forsørgelse af statskassen, kan amtet selvstændigt forandre et af udvalget pålagt bidrag.“

Til § 27.

Stk. 2 affattes således: „Til at varetage administrationen af børne- og ungdomsværnet nedsættes et børneværnsudvalg, jfr. § 83.“

Til § 52.

Stk. 5 affattes således: „Om indbringelse for retten af de i § 90, stk. 2, I a-c, omhandlede afgørelser, truffet af landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg, gælder reglerne i § 152 b.“

Til § 58.

I stk. 2 ændres „landsnævnet for børneforsorg“ til „overinspektøren for børne- og ungdomsforsorgen“.

Til § 64.

Stk. 1, nr. 4 d, affattes således: „Udgifter vedrørende elever over 15 år, der i henhold

til kapitel IX er endeligt anbragt i anerkendte børnehjem for børn, hvis udvikling ikke står mål med det normale, jfr. § 136, stk. 3, børnehjem for børn, som har særlige adfærdsvanskeligheder, jfr. § 136, stk. 4, skolehjem, lærlingepensioner, oplæringshjem, hjem for unge, hvis udvikling ikke står mål med det normale, jfr. § 137, stk. 3, eller ungdomshjem samt ved anden anbringelse uden for hjemmet af elever over 15 år, der har været endeligt anbragt i sådanne hjem, samt", og i nr. 4 e ændres ordene: „børn over 15 år" til „elever over 15 år" og ordene „§§ 141, stk. 1, og 159, stk. 3" til „§ 141“.

Til § 65.

I stk. 3 ændres ordene: „Til anerkendte skolehjem, ungdomshjem, fredshjem, oplæringshjem samt børnehjem, der fortrinsvis er beregnet for svagt begavede børn i undervisningspligtig alder eller for børn, som har særlige tilpasningsvanskeligheder" til „Til anerkendte børnehjem for børn, hvis udvikling ikke står mål med det normale, jfr. § 136, stk. 3, børnehjem for børn, som har særlige adfærdsvanskeligheder, jfr. § 136, stk. 4, skolehjem, lærlingepensioner, oplæringshjem, hjem for unge, hvis udvikling ikke står mål med det normale, jfr. § 137, stk. 3, eller ungdomshjem".

I stk. 4 ændres 2. og 3. punktum til: „Tilskuddet beregnes på grundlag af driftsudgifterne i det løbende regnskabsår, således at der ydes forskud på grundlag af et af overinspektionen for børne- og ungdomsforsorgen forud godkendt budget, medens endelig afregning finder sted efter regnskabsårets udløb."

Som nyt stk. 11 indføres: „Der kan af staten ydes tilskud til efterværnsarbejde for elever, udskrevet af opdragelseshjem m. v."

Stk. 11 og 12 ændres til stk. 12 og 13 og i stk. 13 (nuværende stk. 12) ændres i 1. punktum ordene „7 andre medlemmer" til „8 andre medlemmer" samt indsættes efter ordene „1 medlem af Den danske Købtadforening" ordene: „1 medlem af Bymæssige Kommuner". I 2. punktum ændres ordene: „Det påhviler udvalget at fremkomme med indstilling til socialministeren angående følgende spørgsmål:" til „Det påhviler udvalget at fremkomme med indstilling til socialministeren eller i henhold til socialministerens bemyndigelse at træffe afgørelse angå-

ende følgende spørgsmål:" og afsnit b affattes således: „fastsættelse af de i stk. 4 nævnte faste statstilskud og normale pleje- og de i § 7, stk. 1, nævnte vejledende takster for forældrenes betaling samt den i § 158, stk. 3, omhandlede betaling for skoleundervisning, herunder fastsættelse af de i bestemmelsen omhandlede kommunegrupper".

Til § 82.

I 1. punktum udgår ordene: „— bortset fra børneværnsudgifter —" og 2. punktum affattes således: „Overinspektionen for børne- og ungdomsforsorgen har dog overtilsynet med revisionen af børneværnsudgifterne."

„Afsnit II.

Børneværn.

Kapitel V.

Børneværnets omfang og administrations ordning m. v." ændres til:

„Afsnit II.

Børne- og ungdomsværn.

Kapitel V.

Børne- og ungdomsværnets omfang og administrationens ordning ni. v."

Til § 83.

Bestemmelsen affattes således:

„Stk. 1. I hver kommune uden for København nedsættes et børneværnsudvalg, jfr. § 27, stk. 2.

Stk. 2. Udvalget har til opgave at udøve det offentlige børne- og ungdomsværn, der omfatter

1. tilsyn med børn, jfr. kapitel VII,
2. forebyggende foranstaltninger, jfr. kapitel VIII,
3. opdragelse og forsørgelse af børn og unge uden for deres hjem, jfr. kapitel IX.

Det påhviler herudover udvalget nøje at følge de forhold, hvorunder børn og unge i kommunen lever, og at virke for forbedring af børne- og ungdomsværnet i kommunen.

Stk. 3. Børneværnsudvalget skal efter kommunalbestyrelsens nærmere bestemmelse bestå af mindst 5 og højst 7 medlemmer. Medlemmerne vælges af kommunalbestyrelsen blandt kommunens beboere for den kom-

munale valgperiode blandt personer, der må antages at have indsigt i børne- og ungdomsforsorg, og som opfylder betingelserne for valg til kommunalbestyrelsen. Det må herved iagttages, at mindst et af det sociale udvalgs medlemmer, herunder altid dette udvalgs formand, indvælges i børneværnsudvalget, og at udvalget kommer til at bestå af både mænd og kvinder. I de tilfælde, hvor socialministeren i henhold til § 26, 3. punktum, godkender, at det sociale udvalgs opgaver varetages af en magistrat, er den borgmester eller rådmænd, under hvem børne- og ungdomsværnet hører, formand for børneværnsudvalget. Samtidig med valg af børneværnsudvalgsmedlemmer og efter samme regler vælges tillige et antal suppleanter, der træder i medlemmernes sted, når disse er forhindret i at deltage i enkelte møder eller ophører at være medlemmer af børneværnsudvalget. Udvalget vælger selv sin formand og næstformand, jfr. dog 4. punktum.

Stk. 4. I de i § 85 omhandlede tilfælde tiltrædes udvalget af retskredsens underrettsdommer. For så vidt der i en retskreds findes flere underrettsdommere, afgør socialministeren efter forhandling med justitsministeren, hvem der skal varetage dette hverv.

Stk. 5. I Københavns kommune udøves børne- og ungdomsværnet af magistraten, jfr. dog bestemmelserne i kapitel VI.

Stk. 6. På begæring af vedkommende kommunalbestyrelse kan det ved kongelig anordning bestemmes, at en større kommune deles i flere børneværnskredse. I forbindelse hermed fastsættes nærmere regler for børne- og ungdomsværnet i denne kommune.

Stk. 7. I de i § 153 nævnte tilfælde træffer landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg de fornødne beslutninger."

Til § 84.

Til bestemmelsen føjes ordene: „herunder unge i alderen indtil 21 år."

Til § 85.

Bestemmelsen affattes således:

„*Stk. 1.* Den i § 83, stk. 4, nævnte dommer skal tiltræde udvalget, når der skal træffes beslutning om anbringelse af et barn uden for dets hjem i henhold til bestemmelserne i § 131, samt når der er spørgsmål om at bestemme, at et barn ikke uden

samtykke fra udvalget må fjernes fra et plejehjem, jfr. § 114, stk. 2, i tilfælde, hvor barnets forældre eller en af dem ønsker barnet flyttet fra plejehjemmet til sit hjem. Endvidere skal dommeren, såfremt udvalget begærer det, tiltræde udvalget, når der er tale om at afslå et andragende om ophør af forsorgen for et i henhold til § 131 anbragt barn eller om forsøgsvis tilbagegivelse til hjemmet af et sådant barn.

Stk. 2. Dommeren yder udvalget vejledning med hensyn til lovens forståelse og anvendelse, herunder også med hensyn til vurdering af de i sagen foreliggende beviser. Han påser, at der er foretaget de fornødne undersøgelser i sagen, og at embedslægens bistand i fornødent omfang søges, herunder at denne, når det er påkrævet, indkaldes til deltagelse i udvalgets møder, jfr. § 92, stk. 3. Dommeren leder, såfremt udvalgets formand (næstformand) fremsætter anmodning derom, udvalgets forhandlinger indtil sagens afslutning. Han deltager i møderne uden stemmeret.

Stk. 3. Formanden (næstformanden) for børneværnsudvalget drager omsorg for, at de i sådanne sager foreliggende akter er dommeren og eventuelt embedslægen i hænde til gennemsyn senest 2 dage før det møde, ved hvilket sagen skal behandles."

Til § 87.

I stk. 1 affattes 2. punktum således: „Til at træffe beslutning om, at et barn i henhold til § 114, stk. 2, ikke må fjernes fra et plejehjem i tilfælde, hvor barnets forældre eller en af dem ønsker barnet flyttet til sit hjem, samt om anbringelse af et barn uden for hjemmet i medfør af § 131 kræves dog, at mindst $\frac{2}{3}$ af udvalgets medlemmer er til stede og stemmer derfor, samt at den i § 83, stk. 4, nævnte dommer har deltaget i sagens behandling."

Stk. 2 udgår.

Stk. 3 ændres til stk. 2.

Til § 88.

Til bestemmelsen føjes som nyt stk. 2 og 3:

„*Stk. 2.* Såfremt udvalget efter de foreliggende oplysninger skønner, at yderligere oplysninger må tilvejebringes, inden afgørelse kan træffes om en endelig anbringelse uden for hjemmet af barnet i henhold til § 131, kan det samlede udvalg på samme

måde iværksætte foreløbige foranstaltninger, der ikke kan udsættes uden fare for barnets vel.

Stk. 3. I henhold til en beslutning om iværksættelse af foreløbige foranstaltninger i henhold til stk. 1 kan et barn længst anbringes uden for hjemmet i 1 måned. En tilsvarende frist gælder for de i stk. 2 omhandlede beslutninger."

Til § 89.

Denne bestemmelse affattes som § 85 i den nugældende forsorgslov, dog at stk. 2 affattes således:

„Er de strafbare handlinger, den unge har begået, af en sådan karakter, at udvalget skønner, at der ikke vil blive rejst tiltale mod den unge, kan udvalget dog straks iværksætte de efter dets skøn fornødne foranstaltninger, ligesom udvalget, selv om det ikke kan anses for udelukket, at tiltale vil blive rejst, kan iværksætte sådanne foranstaltninger, som af hensyn til den unges velfærd ikke skønnes at kunne udsættes."

og at stk. 4 ud

Til § 90.

Bestemmelsen affattes således:

„*Stk. 1.* Om anke af børneværnsudvalgenes beslutninger om iværksættelse og ophævelse af de i dette afsnit omhandlede foranstaltninger gælder følgende regler:

I. *For landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg* kan i overensstemmelse med reglerne i § 152 indankes udvalgets beslutninger:

- a) om anbringelse af et barn uden for dets hjem i henhold til § 131, jfr. § 132,
- b) om afslag på andragender om ophør af forsorgen efter § 131 eller afslag på andragender om forsøgsvis tilbagegivelse til hjemmet af et barn, anbragt i henhold til denne bestemmelse, jfr. § 169, stk. 3,
- c) om anbringelse af et barn på psykiatrisk sygehusafdeling eller sindssygehospital i henhold til § 135, stk. 3, og om afslag på begæring om ophør af sådanne foranstaltninger,
- d) om, at et barn i henhold til § 114, stk. 2, ikke uden udvalgets samtykke må fjernes fra et plejehjem i tilfælde, hvor barnets forældre eller en af dem ønsker barnet flyttet til sit hjem, jfr. § 121, stk. 3.

II. *For overinspektionen for børne- og ungdomsforsorgen* kan indankes udvalgets afgørelser:

med hensyn til et barns udskrivning fra et opdragelseshjem imod forstanderens ønske, jfr. § 142, stk. 2.

Overinspektionens afgørelse er endelig.

III. *For amtet* — i de i § 50, stk. 1, 2, punktum nævnte kommuner for socialministeren — kan indankes udvalgets beslutninger:

- a) om nægtelse eller tilbagetagelse af plejetilladelse, jfr. § 121, stk. 1.
- b) om et barns inddragelse under tilsyn i henhold til § 110, stk. 2, jfr. § 121, stk. 2,
- c) om, at et barn i henhold til § 114, stk. 2, ikke uden udvalgets samlykke må fjernes fra et plejehjem i tilfælde, hvor barnet ønskes flyttet fra plejehjemmet til et andet anbringelsessted uden for barnets naturlige hjem, jfr. § 121, stk. 3,
- d) om iværksættelse af forebyggende forsorg i henhold til § 123, stk. 1, nr. 2 og 3, jfr. § 124,
- e) om afslag på andragender om ophør af de under *h)* og *d)* nævnte foranstaltninger, jfr. § 167, stk. 3.

IV. Et børneværnsudvalgs beslutning:

- a) om foreløbige foranstaltninger i medfør af § 88, jfr. § 105, eller
- b) om anbringelsesstedet, bortset fra de i § 142, stk. 2, nævnte tilfælde, kan ikke indbringes for højere myndigheder.

Stk. 2. Om indbringelse for retten og om anke af de af landsnævnet og overinspektionen truffene afgørelser gælder følgende regler:

I. *For domstolen for børne- og ungdomsforsorgen* kan af de i § 152, stk. 1, nævnte personer i overensstemmelse med reglerne i § 152 b indbringes:

- a) afgørelser, hvorved landsnævnet tiltræder de i stk. 1, I a-d, omhandlede beslutninger af et børneværnsudvalg,
- b) landsnævnets beslutning om anbringelse af et barn uden for hjemmet i henhold til § 131 og landsnævnets beslutning om forbud i henhold til § 114, stk. 2, mod et barns flytning fra et plejehjem til forældrenes eller en af forældrenes hjem, jfr. § 153, stk. 1,

c) landsnævnets nægtelse af at godkende et børneværnsudvalgs beslutning om ophør af forsorgen for et barn, uden at tilslutning foreligger fra vedkommende forstander, forening eller særforsorgsinstitutions leder, jfr. § 169, stk. 4.

II. For *socialministeren* kan af børneværnsudvalget indankes :

a) landsnævnets afgørelser i henhold til § 153, stk. 3.

b) landsnævnets nægtelse af godkendelse af børneværnsudvalgets indstilling om et barns udgang af forsorg som uopdrageligt, jfr. § 170, stk. 3.

De under b) nævnte afgørelser kan ligeledes indankes af vedkommende forstander, jfr. § 170, stk. 3.

c) overinspektionens afgørelser med hensyn til, hvorvidt en udgift vil kunne afholdes som børneværnsudgift, jfr. § 58, stk. 2.

. *Stk. 3. Amternes* afgørelser i henhold til dette afsnit kan indankes for socialministeren i følgende tilfælde:

a) afgørelserne i de i stk. 1, III a-e nævnte tilfælde,

b) godkendelse af et børneværnsudvalgs beslutning om udstrækning ud over barnets 18. år af en i henhold til kapitel VIII besluttet foranstaltning, jfr. § 167, stk. 2.

Stk. 4. Indbringelse af landsnævnets afgørelser for retten skal i de i stk. 2, I, nævnte tilfælde finde sted inden 8 uger, medens anke i de øvrige i nærværende paragraf nævnte tilfælde skal finde sted inden 14 dage, efter at meddelelse om afgørelse er givet, eller i de tilfælde, hvor udvalgets beslutning skal forkyndes, inden 14 dage efter at forkyndelse er sket, forsøgt eller frafaldet, jfr. dog § 50, stk. 4. Anke har ikke opsættende virkning, medmindre vedkommende ankeinstans bestemmer andet, jfr. dog § 152, stk. 5.

Stk. 5. Klager over, at et udvalg har vægret sig ved at gribe ind til værn for et barn i medfør af bestemmelserne i kapitel IX eller over, at et udvalg i øvrigt ikke varetager de udvalg i henhold til bestemmelserne i dette afsnit påhvilende opgaver på forsvarlig måde, må rettes til landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg, der eventuelt vil kunne gå frem efter reglerne i § 153.“

Til § 91.

Stk. 1 affattes således:

„Såfremt udvalget gennem henvendelse fra forældrene til vedkommende barn, gennem anmeldelse eller indberetning eller på anden måde bliver bekendt med forhold, der antages at gøre det påkrævet at bringe reglerne i dette afsnit til anvendelse over for et barn, påhviler det udvalgets formand, eller i hans forfald næstformanden, at drage omsorg for, at de fornødne undersøgelser i sagen foretages, jfr. §§ 92-93.“

I stk. 2 indsættes som nyt 5. punktum ordene: „Afviger dommerens synspunkter fra udvalgets, jfr. § 85, stk. 2, skal dette ligeledes tilføres protokollen.“

Til § 92.

I stk. 1 indføjes som nyt 2. punktum:

„Hvor det er muligt, bør udvalget ved disse undersøgelser benytte personer, der har en uddannelse, der gør dem særligt egnede til at foretage undersøgelserne.“

Stk. 2 affattes således:

„Går barnet i skole, eller har det gået i skole, skal dennes erklæringer indhentes; i øvrigt skal som regel erklæringer indhentes fra vedkommende præst, lærermester eller husbond og eventuelt fra den læge, der har behandlet barnet. Er barnet undersøgt af en skolepsykolog, konsulent for særundervisning eller lignende, skal der endvidere indhentes erklæring fra denne. Udvalget er berettiget til at forlange, at de, der i overensstemmelse med foranstående har afgivet erklæring, personligt kommer til stede i udvalget og afgiver mundtlig forklaring, og bør, såfremt barnet er skolesøgende eller for nylig er udskrevet af skolen, medmindre særlige grunde taler derimod, anmode barnets lærer om at komme til stede i udvalget. Beslutning om et barns endelige anbringelse uden for hjemmet i henhold til §§ 130, stk. 1, eller 131, må ikke tages, forinden barnet er undersøgt af en læge, og denne har afgivet erklæring om barnet.“

Som nyt stk. 3 indføjes:

„Udvalget bør, hvor det skønnes nødvendigt, søge yderligere bistand til psykiatrisk, psykologisk eller pædagogisk undersøgelse af barnet. Er der grund til at antage, at barnet lider af udprægede sjælelige mangler,

eller er der tale om, at barnet har udvist alvorlige tilpasningsvanskeligheder, skal sagkyndig bistand søges. Embedslægen er ved enhver sags behandling forpligtet til på udvalgets anmodning at yde udvalget fornøden bistand ved en lægelig bedømmelse af sagen, herunder at deltage i udvalgets møder.“

Stk. 3 ændres til stk. 4.

Til § 94.

I stk. 1 indføjes efter ordet „iværksættelse“ ordene „eller om et for udvalget fremsat andragende om ophør“.

Til § 95.

I stk. 1 ændres ordene: „om iværksættelse af forebyggende foranstaltninger eller om fjernelse af et barn“ til „om iværksættelse af forebyggende foranstaltninger, om afslag på andragender om ophør af disse, om anbringelse af et barn uden for hjemmet i henhold til § 131, om afslag på andragender om ophør af forsorgen efter denne bestemmelse eller på andragender om forsøgsvis tilbagegivelse til hjemmet samt om anbringelse af et barn på psykiatrisk sygehusafdeling eller sindssygehospital eller om afslag på andragender om ophør af sådan anbringelse“.

Til § 98.

Bestemmelsen affattes således:

„For Københavns kommune oprettes et børnenævn, der skal udøve børne- og ungdomsværnet for de i §§ 130, stk. 1, og 131 omhandlede børn samt tage stilling til anvendelsen af § 114, stk. 2, i tilfælde, hvor et barns forældre eller en af dem ønsker barnet flyttet fra et plejehjem til sit eget hjem. Dog kan efter overenskomst med magistraten også andre områder inden for børne- og ungdomsværnet henlægges under nævnet.“

Til § 99.

Stk. 1-3 affattes således:

„Stk. 1. Børnenævnet i København består af en formand, en næstformand, en stedfortræder for næstformanden og 4 gange så mange kreds værger, som der er børneværnskredse, jfr. § 100, samt yderligere mindst 6 og højst 8 medlemmer.

Stk. 2. De sidstnævnte medlemmer vælges af borgerrepræsentationen og danner

sammen med børnenævnets formand, næstformand og dennes stedfortræder forretningsudvalget.

Stk. 3. Børnenævnets formand er borgmesteren for den afdeling inden for Københavns magistrat, under hvilken børne- og ungdomsværnet i øvrigt hører. Børnenævnets næstformand og dennes stedfortræder udnævnes af magistraten; mindst én af disse skal opfylde betingelserne for at kunne blive dommer.“

Til stk. 4 føjes som nyt punktum:

„Som kredsværger og suppleanter skal vælges personer, der må antages at have indsigt i børne- og ungdomsforsorg.“

Stk. 6 affattes således:

„De af borgerrepræsentationen valgte forretningsudvalgsmedlemmer skal være personer, som må antages at vasre i besiddelse af indsigt i børne- og ungdomsforsorg. Det må herved iagttages, at mindst halvdelen af disse medlemmer skal være medlemmer af kommunalbestyrelsen.“

Til § 103.

Bestemmelsen affattes således:

„Stk. 1. Sagerne afgøres af forretningsudvalget og 2 af kredsværgerne for den børneværnskreds, hvorunder vedkommende sag hører, herunder om muligt den kredsværge, som i børneværnskredsen har undersøgt sagen, jfr. stk. 3.

Stk. 2. Forretningsudvalget træffer bestemmelse om sagerens fordeling blandt udvalgets medlemmer og kreds værgerne, herunder om mødernes afholdelse, dog at reglerne i § 104 om beslutningsdygtighed stedse iagttages.

Stk. 5. En sag skal forinden dens endelige afgørelse være undersøgt dels af en af kredsværgerne, dels i overensstemmelse med reglerne i § 92.“

Til § 104.

Bestemmelsen affattes således:

„Stk. 1. Det i § 103, stk. 1, omhandlede udvalg er beslutningsdygtigt, når mindst 3 medlemmer af forretningsudvalget, deriblandt formanden eller næstformanden eller dennes stedfortræder, samt en af kredsværgerne er til stede. I tilfælde af stemmelighed gør formandens (næstformandens eller dennes stedfortræders) stemme udslaget. Til en

gyldig beslutning om at anbringe et barn uden for hjemmet i medfør af § 131 samt om, at et barn i henhold til § 114, stk. 2, ikke må fjernes fra et plejehjem i tilfælde, hvor barnets forældre eller en af dem ønsker barnet nyttet til sit hjem, kræves dog, at mindst 5 medlemmer, deriblandt 2 kredsværger, er til stede, og at mindst $\frac{2}{3}$ af de tilstedeværende stemmer derfor. Reglerne i §§ 86, 87, stk. 2, 89, 91 og 93 til 97 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Formanden eller næstformanden eller dennes stedfortræder sammenkalder udvalget og leder dets møder."

Til § 105.

I 2. linje indføres efter „næstformanden“ ordene „eller dennes stedfortræder“, og til bestemmelsen føjes som nyt punktum: „I øvrigt finder reglerne i § 88 tilsvarende anvendelse.“

Til § 107.

Til bestemmelsen føjes ordene: „Jfr. § 90“.

Til § 110.

I stk. 1 udgår nr. 3 og nr. 4 ændres til nr. 3.

I stk. 2 indsættes som nyt nr. 4 den nuværende bestemmelse i stk. 1, nr. 3.

I stk. 3 udgår i nr. 2 ordene „til hvis forsørgelse der ydes eller er ydet understøttelse som i stk. 1, nr. 3, ommeldt, eller“.

Til § 121.

Bestemmelsen affattes således:

„*Stk. 1.* En af børneværnsudvalget truffen afgørelse, ved hvilken plejetilladelse nægtes eller tilbagetages, kan af plejehjemmet inden 14 dage, efter at meddelelse om afgørelsen er givet, indankes for amtet, i de i § 50, stk. 1, 2. punktum, nævnte kommuner for socialministeren. Amtets afgørelse kan indankes for socialministeren, jfr. § 50.

Stk. 2. Efter samme regler kan den, hos hvem barnet opholder sig, for fornævnte myndigheder indanke en af børneværnsudvalget i henhold til § 110, stk. 2, truffen afgørelse om inddragelse af et barn under tilsyn.

Stk. 3. Tilsvarende adgang til anke har den, over for hvem der i henhold til § 114,

stk. 2, er nedlagt forbud mod flytning af et barn fra et plejehjem i tilfælde, hvor barnet ønskes flyttet fra plejehjemmet til et andet anbringelsessted uden for dets naturlige hjem. Ønskes barnet flyttet til sine forældres eller en af forældrenes hjem, sker anken til landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg. Landsnævnets afgørelse kan indbringes for retten, jfr. § 152 b."

Til § 123.

I stk. 1 ændres ordene „i tilfælde, hvor der ville være hjemmel til at fjerne et barn fra dets hjem, jfr. §§ 130, stk. 1, og 131, men hvor det dog under hensyn til barnets velfærd skønnes forsvarligt at undlade fjernelse“ til følgende „i de i § 131, stk. 1, nævnte tilfælde, såfremt det under hensyn til barnets velfærd skønnes forsvarligt at undlade anbringelse uden for hjemmet.“

I stk. 1, nr. 3, ændres i 1. linje ordet „pålæg“ til „henstilling eller råd, eventuelt pålæg“, og i 4. linje udgår ordet „pålæg“.

Der føjes derhos til nr. 3 som nyt punktum følgende:

„Endvidere kan udvalget med forældrenes tilslutning lade barnet underkaste ambulansundersøgelse på en psykiatrisk eller børnepsykiatrisk klinik, på en rådgivningsklinik for børn, hos en specialuddannet læge eller anden af socialministeren godkendt sagkyndig, og — såfremt undersøgelsen viser, at barnet bør underkastes en behandling — iværksætte den fornødne behandling, i det sidste af de nævnte tilfælde dog efter indhentet lægelig udtalelse.“

I stk. 2 ændres i 3. og 8. linje ordet „pålæg“ til „henstillinger eller råd, eventuelt pålæg“, og der tilføjes som nyt punktum: „Udgifterne til de i stk. 1, nr. 3, sidste punktum, omhandlede foranstaltninger kan afholdes som børneværnsudgifter, medmindre de vil kunne afholdes af pågældendes sygekasse.“

Som nyt stk. 3 tilføjes: „Børneværnsudvalget kan endvidere, når anbringelse uden for hjemmet herved kan undgås, indstille til det sociale udvalg, at der til afhjælpning af forbigående vanskeligheder for familien som særhjælp ydes forældre eller andre opdragere en som følge heraf nødvendig øjeblikkelig økonomisk hjælp.“

Til § 124.

Bestemmelsen affattes således:

„Udvalgets beslutninger om iværksættelse af de i § 123, stk. 1, nr. 2 og 3, nævnte foranstaltninger kan af indehaveren (hver af indehaverne) af forældremyndigheden over vedkommende barn inden 14 dage, efter at forkyndelse af udvalgets beslutning er sket, forsøgt eller frafaldet, indankes for amtet, i de i § 50, stk. 1, 2. punktum nævnte kommuner for socialministeren. Amtets afgørelse kan indankes for socialministeren, jfr. § 50. Samme adgang til anke har den, der faktisk udøver forældremyndigheden over barnet.”

Til § 125.

I stk. 3 ændres i 2. punktum ordene „et særligt pålæg” til „pålæg eller henstillinger” og ordet „pålægget” ændres til „disse”.

Efter § 125 indføjes som ny § 125 a følgende:

§ 125 a.

„Stk. 1. Rådgivningsklinikker for børn, til hvilke børn henvises i medfør af § 123, skal have offentlig anerkendelse. Denne gives efter indstilling af overinspektøren for børne- og ungdomsforsorgen af socialministeren, der fastsætter nærmere regler for klinikernes ledelse og bestyrelse m. m. og for deres personales ansættelses- og lønforhold samt uddannelses- og pensionsforhold. Forud for en rådgivningsklinikks første anerkendelse indhentes der gennem vedkommende kommunalbestyrelse en erklæring fra børneværnsudvalgene i de kommuner, for hvilke klinikken er bestemt; i de i § 26, 2.-3. punktum, nævnte tilfælde indhentes erklæringen fra magistraten, og såfremt klinikken er bestemt for en amtsråds-kreds eller for en væsentlig del af en amtsråds-kreds, indhentes erklæringen for landkommunernes vedkommende fra amtsrådet. Anerkendelsen, der meddeles med en bestemt person som leder, og som skal fornyes ved lederskifte, kan til enhver tid tages tilbage.

Stk. 2. Til anerkendte rådgivningsklinikker for børn ydes efter nærmere af socialministeren fastsatte regler tilskud af det offentlige med 90 pct. af de godkendte udgifter, således at staten forskudsvis yder 60 pct., der fordeles på staten, den fælleskommunale udligningsfond og det mellem-

kommunale refusionsforbund efter reglerne i § 65, stk. 12, medens den eller de kommuner, for hvilke klinikken er bestemt, for så vidt vedkommende kommune eller kommuner ikke selv driver institutionen, yder et tilskud på 30 pct. Såfremt klinikken er bestemt for flere kommuner, fordeles denne udgift på kommunerne efter folketal.

Stk. 3. En anerkendt rådgivningsklinik kan kun drives som selvejende institution, af staten, af en eller flere kommuner eller af en anerkendt forening for børneforsorg.”

Til § 126.

I stk. 1 ændres 2. punktum til: „Denne gives efter indstilling af overinspektøren for børne- og ungdomsforsorgen af socialministeren, der kan bemyndige overinspektøren til at meddele visse anerkendelser. Socialministeren fastsætter nærmere regler for institutionernes indretning, ledelse og bestyrelse m. m.” og 4. punktum ændres til: „Forud for en institutions første anerkendelse indhentes gennem kommunalbestyrelsen en erklæring fra vedkommende børneværnsudvalg. I de i § 26, 2.-3. punktum, nævnte tilfælde indhentes erklæringen fra magistraten.”

Til stk. 3 a føjes ordene: „eller af overinspektøren efter socialministerens bemyndigelse.”

Til § 127.

I stk. 1 indsættes som nyt afsnit d: „Til rådgivningsklinikker i overensstemmelse med bestemmelserne i § 125 a.”

I stk. 2 ændres 1. og 2. punktum til: „Tilskuddet beregnes på grundlag af driftsudgifterne i det løbende regnskabsår, således at der ydes forskud på grundlag af et af overinspektionen for børne- og ungdomsforsorgen forud godkendt budget, medens endelig afregning finder sted efter regnskabsårets udløb.” og 4. punktum (fremtidig 3. punktum) affattes således: „I tilfælde, hvor andragende er indgået til overinspektionen for børne- og ungdomsforsorgen senest 1 måned inden institutionens åbning, regnes anerkendelsen dog fra åbningsdagen.”

I stk. 4 føjes til 2. punktum ordene „samt til legesteder, der opfylder kravene om en rimelig standard, og som dækker et socialpædagogisk behov.” Som nyt 4. punktum indføjes: „Statens støtte til legesteder skal i alle tilfælde gøres betinget af, at den kom-

mune, hvori institutionen er beliggende, yder en støtte af tilsvarende størrelse som statens støtte."

Til § 129.

Stk. 1 affattes således: „Foranstaltninger for forebyggende børneforsorg, der ikke er anerkendt efter § 126, men som modtager børn under 14 år mod betaling under sådanne former, at der er tale om en egentlig institution for forebyggende børneforsorg, må kun oprettes og drives med tilladelse fra overinspektøren for børne- og ungdomsforsorgen. De nærmere regler herom fastsættes af socialministeren efter indstilling fra overinspektøren. Tilladelsen, der skal gives med en bestemt person som leder, skal fornyes ved lederskifte eller ved flytning til andre lokaler og kan til enhver tid tages tilbage."

Stk. 2 udgår.

Stk. 3 ændres til stk. 2.

Til § 130.

Bestemmelsen affattes således:

„Stk. 1. Når hensynet til barnets tarv kræver det, og forebyggende foranstaltninger i henhold til bestemmelserne i kapitel VIII ikke skønnes tilstrækkelige, kan udvalget efter begæring af forældremyndighedens indehavere eller andre opdragere eller med disses tilslutning og efter stedfunden undersøgelse i henhold til kapitel V midlertidigt eller for længere tid overtage forsorgen for et barn og drage omsorg for anbringelse, opdragelse og uddannelse af barnet. Dette gælder bl. a. børn, der på grund af adfærdsmæssige vanskeligheder eller på grund af de forhold, hvorunder de lever, eller af helbredsmæssige grunde er trængende til en forsorg, der vanskeligt kan iværksættes i hjemmet eller ikke med rimelighed kan forlanges iværksat der.

Stk. 2. Endvidere påhviler det udvalget at drage omsorg for anbringelse, opdragelse og uddannelse af et barn, der står uden forsørger, eller hvis forældre midlertidigt eller vedvarende er ude af stand til at sørge forsvarligt for det og derfor har fremsat begæring derom."

Til § 131.

Bestemmelsen affattes således:

„Stk. 1. Skønner udvalget, at forebyggende foranstaltninger i henhold til kapitel

VIII ikke er tilstrækkelige, og kan bestemmelsen i § 130, stk. 1, ikke anvendes, eller finder udvalget under hensyn til barnets velfærd en forsorg efter denne bestemmelse utilstrækkelig, skal børne værnsudvalget efter stedfunden undersøgelse i henhold til kapitel V beslutte anbringelse uden for hjemmet af et barn under 18 år, når barnet

- 1) på grund af meget vanskelig karakter eller betydelige adfærdsvanskeligheder ikke har kunnet tilpasse sig omgivelserne, skolen eller samfundet, og forældrene ikke magter dets opdragelse,
- 2) på grund af alvorlige brist i familielivet, forældres eller andre forsørgeres uegnethed som opdragere, deres grove forsømmelighed eller mangel på vilje til at forsørge barnet eller på evne til at opdrage det, findes at være udsat for vanrøgt eller fordærvelse eller af forældre eller andre opdragere mishandles eller behandles således, at dets sjælelige eller legemlige sundhed eller udvikling udsættes for alvorlig fare,
- 3) på grund af legemlige eller sjælelige mangler er trængende til særforsorg, der ikke kan iværksættes i hjemmet, såsom når det er åndssvagt, sindssygt, epileptisk, døvt, talelidende, blindt, vanført, eller tuberkuløst, og forældre eller andre opdragere ikke sørger for, at barnet undergives den fornødne særforsorg i overensstemmelse med reglerne i §§ 252 flg.

Stk. 2. Anbringelse uden for hjemmet i overensstemmelse med stk. 1 kan endvidere finde sted af et barn, der har gjort sig skyldig i betydelige skoleforsømmelser, som skyldes forældrenes eller andre opdrageres forhold, når anvendelsen af skolemulkter ikke har formået at bringe forsømmelserne til ophør."

Til § 132.

Bestemmelsen affattes således:

„Udvalgets beslutninger i henhold til § 131 kan af indehaveren (hver af indehaverne) af forældremyndigheden over vedkommende barn indankes for landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg inden 14 dage, efter at forkyndelse af udvalgets beslutning er sket, forsøgt eller frafaldet. Samme adgang til anke har den, der faktisk udøver forældre-

myndigheden over barnet. Landsnævnets afgørelse kan indbringes for retten, jfr. § 152 b."

Til § 133.

Bestemmelsen affattes således:

„*Stk. 1.* Når et barn er inddraget under børneværnsudvalgets forsorg i medfør af § 130, stk. 1 eller 2, forbliver forældremyndigheden over barnet hos den hidtidige indehaver, men udøves, så længe forsorgen vedvarer, af børneværnsudvalget. Er et barn inddraget under forsorg i medfør af § 131, tilkommer forældremyndigheden børneværnsudvalget, så længe barnet har ophold, uden for sit naturlige hjem, jfr. dog stk. 3.

Stk. 2. Børneværnsudvalget kan bemyndige en person, institution eller anerkendt forening for børneforsorg til på udvalgets vegne at udøve forældremyndigheden. Er et barn anbragt i et opdragelseshjem eller i en institution for særforborsorg, udøves forældremyndigheden på udvalgets vegne af hjemmets eller institutionens forstander, så længe barnet er i hjemmet eller institutionen eller står under tilsyn derfra.

Stk. 3. Unge over 18 år, der er inddraget under forsorg i medfør af § 131, er undergivet børneværnsudvalgets forældremyndighed, så længe forsorgen varer.

Stk. 4. Såfremt et barn under 18 år, der agtes inddraget under børneforsorg i medfør af §§ 130 eller 131, eller som allerede er inddraget under forsorg i medfør af en af disse bestemmelser, ikke har nogen væрге, foranlediger børneværnsudvalget, at der beskikkes en væрге for den pågældende, jfr. § 10 i lov nr. 277 af 30. juni 1922 om umyndighed og værgemål."

Til § 134.

I 1. punktum ændres ordene „i medfør af bestemmelserne i §§ 130, stk. 1, eller 131 har fjernet et barn fra dets hjem, eller i medfør af § 130, stk. 2, overtager forsorgen for et barn" til „i medfør af §§ 130 eller 131 har overtaget forsorgen for et barn."

Til bestemmelsen føjes som nyt stk. 2: „Det påhviler børneværnsudvalget under barnets anbringelse uden for hjemmet, medmindre hensynet til barnets velfærd i det enkelte tilfælde taler derimod, at holde forbindelsen med hjemmet vedlige og søge at

skabe mulighed for barnets tilbagevenden til hjemmet, så snart hensynet til barnets tarv taler derfor."

Til § 135.

I stk. 1 ændres ordene „i medfør af bestemmelserne i § 130, stk. 1, skal fjernes fra hjemmet eller i medfør af § 130, stk. 2, undergives udvalgets forsorg" til „i medfør af §§ 130 eller 131 skal undergives udvalgets forsorg." Ordet „døvt" ændres til „døvt".

Til bestemmelsen føjes som nyt stk. 3:

„*Stk. 3.* Såfremt det af hensyn til barnets videre anbringelse og opdragelse skønnes påkrævet at anbringe det til observation eller behandling på en psykiatrisk sygehusafdeling eller et sindssygehospital, kan udvalget med tilslutning af sygehusets (hospitalets) overlæge foretage sådan anbringelse, selv om de almindelige betingelser for anbringelse i henhold til lovgivningen om sindssyge personers sygehuseophold ikke er opfyldt. Udvalget kan bestemme, at opholdet på sygehus skal vedvare, så længe sygehusets (hospitalets) overlæge finder forlænget ophold påkrævet. Et udvalgs beslutning om anbringelse eller tilbageholdelse af barnet på en psykiatrisk sygehusafdeling eller et sindssygehospital kan af de i § 132 nævnte personer, eller den unge selv, hvis han er fyldt 18 år, indankes for landsnævnet for børne- og ungdomsforborsorg. Landsnævnets afgørelse kan indankes for retten, jfr. § 152 b."

Til § 136.

Bestemmelsen affattes således:

„*Stk. 1.* Uden for de i § 135 nævnte tilfælde anbringes børn under 14 år som regel i en familie (plejehjem) eller, for så vidt de ikke kan anses for egnede hertil, f. eks. af helbredsmaessige grunde, eller et egnet plejehjem ikke kan findes, i en af børneforsorgens i henhold til § 157, stk. 2, anerkendte institutioner, jfr. stk. 2-4. Anbringelse i plejehjem kan forbindes med pålæg om at lade barnet søge en institution for forebygning af børneforsorg.

Stk. 2. Børn under 14 år, der ikke har udvist betydelige adfærdsvanskeligheder, kan, hvor det må antages, at opholdet uden for hjemmet vil blive af kortere varighed, anbringes i et optagelseshjem. Hvor op-

holdet må antages at blive af længere varighed, kan anbringelse ske i et børnehjem. Søskende bør, for så vidt de ikke kan anbringes i samme plejehjem, normalt anbringes på den her angivne måde.

Stk. 3. Børn under 14 år, undtagelsesvis 15 år, som har udvist adfærdsvanskeligheder, kan, for så vidt en støtte af kortere varighed med hensyn til undervisning og opdragelse må anses for tilstrækkelig, anbringes i et optagelseshjem, der særligt er beregnet for en anbringelse af denne art. For så vidt en længere varende støtte må skønnes nødvendig, kan anbringelse finde sted i et skolehjem, eventuelt i et børnehjem, der særligt er anerkendt til at modtage børn, hvis udvikling ikke står mål med det normale, uden at de dog er trængende til særforborg.

Stk. 4. Børn under 14 år, hvis adfærdsvanskeligheder kræver en mere indgående psykologisk-pædagogisk behandling, end et skolehjem kan yde, jfr. stk. 3, anbringes i børnehjem, der særligt er beregnet for en anbringelse af denne art."

Til § 137.

Bestemmelsen affattes således:

„*Stk. 1.* Elever over 14 år, som ikke har udvist betydelige adfærdsvanskeligheder, og som ikke er trængende til særforborg, jfr. § 135, bør som regel anbringes i lære eller plads eller på anden måde til uddannelse efter deres anlæg, evner og øvrige forhold, eventuelt med ophold i en lærlingepension, jfr. stk. 4.

Stk. 2. Elever over 14 år, der har udvist adfærdsvanskeligheder, men for hvem en støtte af kortere varighed med hensyn til undervisning og opdragelse må anses for tilstrækkelig, kan anbringes i et optagelseshjem, der særligt er beregnet for en anbringelse af denne art, eller i et oplæringshjem.

Stk. 3. Elever over 14 år, der har udvist adfærdsvanskeligheder, og for hvem en længere varende støtte med hensyn til undervisning og opdragelse skønnes nødvendig, kan anbringes i et ungdomshjem, eventuelt i et hjem, der særligt er anerkendt til at modtage unge, hvis udvikling ikke står mål med det normale, uden at de dog er trængende til særforborg.

Stk. 4. Elever over 14 år, der er anbragt i et børnehjem, et optagelseshjem, et hjem

for unge, hvis udvikling ikke står mål med det normale, eller i et ungdomshjem, kan overflyttes til et oplæringshjem eller eventuelt en lærlingepension, jfr. stk. 1."

Til § 138.

I stk. 1 ændres ordene „optagelseshjem" til „hjem".

I stk. 2 udgår 2. punktum.

Til § 141.

Bestemmelsen affattes således:

„*Stk. 1.* I opdragelseshjem — bortset fra spædbørnehjem — der er oprettet af staten eller drives for statskassens regning, eller som er henført til den i § 65, stk. 3, omhandlede tilskudsordning, kan anbringelse kun ske med forudgående samtykke af overinspektøren for børne- og ungdomsforsorgen.

Stk. 2. Har udvalget besluttet at anbringe et barn i et skolehjem, et børnehjem for børn, hvis udvikling ikke står mål med det normale, et børnehjem for børn, der har vist særlige adfærdsvanskeligheder, et ungdomshjem, et hjem for unge, hvis udvikling ikke står mål med det normale, en lærlingepension eller et oplæringshjem kan udvalget, såfremt hjemmet er henført til den i § 65, stk. 4, omhandlede tilskudsordning, efter aftale med hjemmets ledelse midlertidigt anbringe barnet i hjemmet, hvorefter samtykke til den endelige anbringelse vil være at indhente fra overinspektøren. Sådant samtykke vil som regel være at meddele, hvor ikke barnets anbringelse i det pågældende hjem strider mod reglerne i §§ 135-138, mod de af socialministeren i medfør af § 157, stk. 1, fastsatte almindelige regler for hjemmenes indretning, ledelse m. v., eller mod den for hjemmet i henhold til § 157, stk. 5, godkendte vedtægt.

Stk. 3. Reglen i stk. 2 gælder dog ikke med hensyn til børn, der anbringes i et opdragelseshjem, der ejes og drives af den kommune, hvis børneværnsudvalg har forsorgen for barnet. Såfremt det ønskes, at staten skal afholde udgifterne ved forsorgen for barnet efter dets fyldte 15. år, jfr. § 64, stk. 1, nr. 4 d, må udvalget dog indhente overinspektørens samtykke til endelig anbringelse af et barn i et sådant hjem."

„Kapitel X.

Om overtilsynet med børneværnet og om anke" ændres til:

„Kapitel X.

Om overtilsynet med børne- og ungdomsværnet og om anke“.

Til § 151.

Bestemmelsen affattes således:

„*Stk. 1.* Landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg består af:

- 1) en af kongen udnævnt formand, der opfylder betingelserne for at kunne blive landsdommer,
- 2) overinspektøren for børne- og ungdomsforsorgen,
- 3) to af folketinget valgte medlemmer,
- 4) et af socialministeren valgt medlem.

Stk. 2. Landsnævnet er berettiget til at tilkalde særligt sagkyndige til deltagelse i behandlingen af nævnets sager.

Stk. 3. De under nr. 3 og 4 nævnte medlemmer vælges for 4 år, svarende til den for kommunalbestyrelser gældende valgperiode. Samtidig vælges for hver af disse en suppleant. Medlemmerne oppebærer et honorar, der fastsættes på finansloven.

Stk. 4. Til vedtagelse af en gyldig beslutning af landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg kræves, at mindst 3 medlemmer stemmer derfor“.

Til § 152.

Stk. 1 affattes således:

„Berettiget til at indanke et børneværnsudvalgs beslutninger for landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg i medfør af §§ 132, 135, stk. 3, og 169, stk. 3, er de i § 132 nævnte personer eller den unge selv, hvis han er fyldt 18 år, og i medfør af § 121, stk. 3, den, over for hvem der er nedlagt forbud mod flytning af et barn fra et plejehjem“.

Stk. 2 affattes som nugældende stk. 1, dog at ordene: „Når en sag i henhold til §§ 87, stk. 3 (jfr. § 104, stk. 1), 107, 132, 169 eller 170 er forelagt landsnævnet for børneforsorg“ ændres **til:** „Når en sag i henhold til §§ 87, stk. 2 (jfr. § 104, stk. 1), 107, 121, stk. 3, 132, 135, stk. 3, 169 eller 170, jfr. § 90, er forelagt landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg“.

Stk. 3 affattes således:

„Landsnævnets afgørelse i en for dette indanket sag skal i tilfælde, hvor lands-

nævnets afgørelse vil kunne indbringes for retten, foreligge i løbet af højst 1 måned. Samtidig med, at der gives underretning om afgørelsen til den, der har indbragt sagen for landsnævnet, skal pågældende af landsnævnet gøres bekendt med, at afgørelsen kan forelægges for retten, jfr. § 152 b.“

Stk. 4-5 affattes som stk. 2 og 3 i den nuværende bestemmelse.

Efter § 152 indføjes som ny §§ 152 a og 152 b følgende:

§ 152 a.

„*Stk. 1.* Der oprettes en domstol for børne- og ungdomsforsorgen, bestående af:

- 1) en formand og to medlemmer, der alle skal være ordinære dommere,
- 2) en børnepsykiatrisk kyndig læge samt
- 3) et medlem, der i kraft af sin virksomhed og erfaring er i besiddelse af et omfattende kendskab til børne- og ungdomsforsorgen.

Stk. 2. Medlemmerne bekikkes af kongen efter indstilling af socialministeren, der for de under 1) nævnte medlemmer forhandler med justitsministeriet og for det under 2) nævnte medlem med sundhedsstyrelsen. Samtidig og efter samme regler beskikkes for hvert af medlemmerne en suppleant.

Stk. 3. Medlemmerne og suppleanterne beskikkes for 8 år. Ingen af medlemmerne kan dog fungere længere end til det fyldte 70. år. Genbeskikkelse kan ikke ånde sted. De i lov om rettens pleje indeholdte bestemmelser om disciplinære foranstaltninger over for dommere finder tilsvarende anvendelse. Medlemmerne oppebærer et honorar, der fastsættes ved finansloven.“

§ 152 b.

„*Stk. 1.* Landsnævnets afgørelser i henhold til §§ 121, stk. 3, 132, 135, stk. 3, 153, stk. 1, og 169, stk. 3 og 4, kan inden 8 uger af de i § 152, stk. 1, nævnte personer ved henvendelse til landsnævnet kræves forelagt den i § 152 a omhandlede ret til prøvelse. Sagerne behandles ved retten i overensstemmelse med de almindelige regler om borgerlige sager i lov om rettens pleje, jfr. dens kapitel 43 a, dog med de nedenfor i stk. 2-8 angivne ændringer.“

Stk. 2. Rettens sæde er i København, men når det skønnes formålstjenligt, kan retten sættes andetsteds.

Stk. 3. Angår sagen et barn under 18 år, kan dette kun med rettens tilladelse overvære retsmøderne.

Stk. 4. Retten kan i embeds medfør eller efter begæring af en af parterne bestemme, at retsmøderne skal foregå for lukkede døre.

Stk. 5. Ved offentlig gengivelse af forhandlingerne i retten og af dommen må der ikke uden rettens tilladelse ske offentliggørelse af navn, stilling eller bopæl for nogen af de under sagen nævnte personer. Overtrædelse af forbudet straffes med bøde.

Stk. 6. Såfremt sagens omkostninger eller en del af disse i henhold til § 474 i lov om rettens pleje skal udredes af det offentlige, afholdes de efter reglerne i nærværende lovs § 65, stk. 12.

Stk. 7. Rettens afgørelser kan kun indbringes for højesteret, og kun når justitsministeren undtagelsesvis tillader det. Andragende om tilladelse til anke eller kære må fremsættes henholdsvis inden et år og inden 6 måneder efter afgørelsen. Anke og kære sker i overensstemmelse med reglerne i kapitlerne 36 og 37 i lov om rettens pleje. Anke har kun opsættende virkning, når det bestemmes af domstolen for børne- og ungdomsforsorgen eller af højesteret.

Stk. 8. Er landsnævnets beslutning stadfæstet ved dom, kan begæring om fornyet prøvelse ikke fremsættes med pligt for landsnævnet til at indbringe sagen for retten efter stk. 1, forinden der er forløbet 6 måneder, medmindre en kortere frist er fastsat i dommen."

Til § 153.

Bestemmelsen affattes således:

„*Stk. 1.* Når landsnævnet kommer til kundskab om forhold, der synes at gøre det nødvendigt, at der i henhold til § 114, stk. 2, nedlægges forbud mod et barns flytning fra et plejehjem til forældrenes eller en af forældrenes hjem, eller at der sker indskriden i medfør af § 131, og det børneværnsudvalg, under hvilket sagen hører, trods henvendelse fra landsnævnet intet har foretaget sig, har dette ret til selvstændigt at søge sagen oplyst i henhold til kapitel V. Efter at sagen således er oplyst, forelægger nævnet denne for børneværnsudvalget til beslutning; nægter udvalget herefter at træffe beslutning om forbud mod barnets fjernelse

fra dets plejehjem som nævnt eller om en anbringelse uden for hjemmet, og det efter landsnævnets skøn er nødvendigt af hensyn til barnets velfærd, kan nævnet selv træffe beslutning herom. Landsnævnets formand har ret til at iværksætte sådanne foreløbige foranstaltninger med hensyn til et barns anbringelse uden for hjemmet eller forbud imod et barns flytning fra et plejehjem til sit eget hjem, jfr. § 114, stk. 2, som af hensyn til barnets velfærd ikke skønnes at kunne opsættes.

Stk. 2. Hvis et udvalg vægrer sig ved at inddrage et barn under forsorg i henhold til § 131, stk. 1, nr. 3, kan vedkommende særforborgsinstitutions ledelse indbringe spørgsmålet om barnets inddragelse under børneforsorg direkte for landsnævnet.

Stk. 3. Kommer landsnævnet til kundskab om, at et børneværnsudvalg i øvrigt ikke varetager de udvalget i henhold til bestemmelserne i dette afsnit påhvilende opgaver på forsvarlig måde, kan landsnævnet give pålæg om overtagelse af for sorgen for et barn i medfør af § 130, stk. 1 og 2, samt efter forhandling med vedkommende amt om, at et barn ikke må flyttes fra et plejehjem til et andet anbringelsessted uden for dets naturlige hjem, jfr. § 114, stk. 2, eller om iværksættelse af forebyggende foranstaltninger i henhold til § 123, stk. 1, nr. 2 og 3. Landsnævnets afgørelse kan af børneværnsudvalget indankes for socialministeren."

Til § 154.

Bestemmelsen affattes således:

„Landsnævnet er forpligtet til at yde børneværnsudvalget vejledning og bistand med hensyn til udvalgets virksomhed, forståelsen af bestemmelserne i dette afsnit og den enkelte sags behandling, for så vidt dette ikke påhviler overinspektøren for børne- og ungdomsforsorgen. Til at bistå ved denne vejledning kan socialministeren ansætte det fornødne antal konsulenter."

Til § 155.

Bestemmelsen affattes således:

„*Stk. 1.* Når beslutning om et barns anbringelse uden for hjemmet i henhold til §§ 130, stk. 1, og 131 eller om et barns endelige udgang af for sorgen efter disse bestemmelser er taget, indsender børneværnsudval-

get snarest og senest inden 1 måned indberetning om udvalgets beslutning til vedkommende amt, hvortil tillige sendes indberetning, når udvalget har truffet beslutning om anbringelse af et barn uden for hjemmet i medfør af § 130, stk. 2, såfremt forsorgen efter denne bestemmelse har været mere end 3 måneder. Til vedkommende amt sendes endvidere indberetning i tilfælde, hvor sagens akter i medfør af § 86, stk. 3, oversendes til børneværnsudvalget i en anden kommune. Socialministeren kan fritage større kommuner for indberetningspligten. De fritagne kommuner skal dog i tilfælde, hvor sagen oversendes til børneværnsudvalget i en kommune, der ikke er fritaget for indberetningspligten, sende indberetning til det amt, inden for hvis område den anden kommune er beliggende. Tilsvarende gælder Københavns kommune.

Stk. 2. Amtet påser, at bestemmelserne i dette afsnit er iagttaget, herunder særlig at den trufne beslutning er taget af det rette børneværnsudvalg, jfr. § 86, i beslutningsdygtigt møde og med fornødent stemmetal, jfr. § 87. I tvivlsomme sager, herunder i tilfælde, hvor dommerens synspunkter afviger fra udvalgets, jfr. § 91, stk. 2, eller hvor betingelserne for forsorgens iværksættelse i henhold til §§ 130 eller 131 ikke synes opfyldt, fremsender amtet sagen til landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg.

Stk. 3. Børneværnsudvalget indsender i hvert års januar måned til overinspektionen for børne- og ungdomsforsorgen beretning om sin virksomhed i henhold til kapitlerne VIII og IX.

Stk. 4. Der fastsættes af socialministeren nærmere regler for de i stk. 1 og 3 omhandlede indberetninger."

Til § 156.

Stk. 1 affattes således:

„Overinspektøren for børne- og ungdomsforsorgen, der udnævnes af kongen, har det almindelige overtilsyn med, at forsorgen for børn anbragt uden for hjemmet i henhold til reglerne i dette afsnit gennemføres på den mest hensigtsmæssige måde. Til hjælp ved tilsynet ansættes det fornødne antal inspektører. Der stilles til overinspektionens rådighed den fornødne særlige sagkyndige bistand.“

I stk. 2 affattes 1. punktum således:

„Overinspektøren tilser eller lader tilse mindst 2 gange årligt de i henhold til kapitel IX anerkendte opdragelseshjem og normalt 2 gange årligt de i henhold til kapitel VIII anerkendte institutioner samt endvidere, når det findes nødvendigt, andre anbringelsessteder“ og 2. punktum udgår.

I stk. 3 ændres i 3. punktum „overinspektionen“ til „overinspektøren“.

Til § 157.

I stk. 1 ændres 2. punktum til:

„Denne gives efter indstilling fra overinspektøren af socialministeren, der kan bemyndige overinspektøren til at meddele visse anerkendelser. Socialministeren fastsætter almindelige regler for hjemmenes indretning, ledelse og bestyrelse m. m.“

Stk. 2 affattes således:

„Anerkendelse kan gives som optagelseshjem, iagttagelseshjem, børnehjem, skolehjem, ungdomshjem, lærlingepension eller oplæringshjem (husholdningsskole m. v.). Anerkendelse kan endvidere gives til hjem med særlige formål, såsom børnehjem, der modtager børn, hvis udvikling ikke står mål med det normale, uden at de dog er trængende til særforplejning, børnehjem, der modtager børn med særlige adfærdsvanskeligheder, optagelseshjem for børn og unge med adfærdsvanskeligheder og hjem for unge, hvis udvikling ikke står mål med det normale, uden at de dog er trængende til særforplejning.“

Til stk. 3 føjes ordene: „eller af overinspektøren efter socialministerens bemyndigelse.“

I stk. 4 ændres 2. punktum til: „Ungdomshjem og hjem for unge, hvis udvikling ikke står mål med det normale, må ikke være fælles for drenge og piger.“

Til § 158.

Stk. 1 affattes således:

„Undervisning af børn og unge, der er anbragt i opdragelseshjem, kan enten finde sted i folkeskolen, i en privatskole eller i hjemmet selv. Undervisning, der meddeles i hjemmet selv, skal stå mål med den, som folkeskolen meddeler.“

Stk. 2 udgår.

Stk. 3 og 4 ændres til stk. 2 og 3 og i stk. 2 (nuværende stk. 3) ændres ordene „hvert 5. år“ til „hvert 10. år“. I stk. 3

(nuværende stk. 4) indsættes som nyt punktum: „Socialministeren træffer bestemmelse om, til hvilken kommunegruppe de enkelte kommuner kan henregnes.”

Til § 159.

I stk. 1 og 2 ændres ordene: „optagelseshjem (iagttagelseshjem)” til „optagelseshjem og iagttagelseshjem”.

Stk. 3 affattes således:

„Opdragelseshjem, der er oprettet af staten, eller som drives for statskassens regning, er forpligtet til at modtage de børn eller unge, som overinspektøren henviser til dem, når børnene eller de unge i henhold til vedtægten kan anbringes i hjemmet”.

Stk. 4 affattes således:

„I de i § 141 omhandlede tilfælde udkræves samtykke fra overinspektøren til anbringelse i et opdragelseshjem. Bortset herfra afgør et opdragelseshjem selv, om det vil modtage de børn eller unge, der ønskes anbragt i hjemmet, jfr. dog stk. 1 og 3.”

Stk. 5 udgår.

Til § 160.

I stk. 1 ændres ordene „vist slet opførelse” til „udvist betydelige adfærdsvanskeligheder”.

Stk. 2 affattes således:

„I forbindelse med anerkendte opdragelseshjem for elever over 15 år, der har udvist ganske særlige adfærdsvanskeligheder, kan indrettes specialafdelinger. Den nærmere indretning af disse afdelinger bestemmes ved et af socialministeren udfærdiget reglement”.

Til § 163.

Bestemmelsen affattes således:

„Nærmere vejledning om de opdragelsesmæssige metoder i opdragelseshjemmen fastsættes af socialministeren”.

Til § 165.

Bestemmelsen affattes således:

„Intet hjem af den i § 164 omhandlede art må oprettes, uden at tilladelse hertil forud, inden planerne for institutionens oprettelse bringes til udførelse, er indhentet fra overinspektøren for børne- og ungdomsforsorgen. Denne tilladelse, der gives efter forud indhentet erklæring fra vedkommende kommu-

nes børneværnsudvalg, skal gives med en bestemt person som leder. Den skal fornyes ved lederskifte eller ved flytning til andre lokaler og kan til enhver tid tages tilbage.”

Til § 167.

I stk. 1 ændres i 2. punktum ordet „pålæg” til „pålæg eller henstilling” og ordet „dagarbejdsskole” til „heldagsskole”.

Stk. 2 affattes således:

„Når omstændighederne taler derfor, kan udvalget ved et inden den dag, den unge fylder 18 år, afholdt møde bestemme, at en i medfør af kapitel VIII besluttet foranstaltning skal udstrækkes i et nærmere bestemt tidsrum. Dette tidsrum kan ved en senere beslutning forlænges, dog ikke ud over det fyldte 21. år. Forældrene eller de, der træder i disses sted, vil være at tilsige til mødet i overensstemmelse med reglen i § 94, medmindre de skriftligt forinden har givet samtykke til forsorgsforlængelsen. Såfremt forældrene m. v., for så vidt de har kendt opholdssted her i landet, og den unge ikke skriftligt samtykker i, at foranstaltningen udstrækkes, skal udvalgets beslutning godkendes af amtet — i de i § 50, stk. 1, 2. punktum nævnte kommuner af socialministeren.”

Stk. 3 affattes således:

„Den, der har fremsat begæring om, at en i medfør af kapitel VIII besluttet foranstaltning skal ophøre, kan inden 14 dage, efter at forkyndelse af udvalgets beslutning er sket, forsøgt eller frafaldet, indanke udvalgets beslutning for amtet, i de i § 50, stk. 1, 2. punktum, nævnte kommuner for socialministeren. Amtets afgørelser kan indanes for socialministeren, jfr. § 50”.

Til § 168.

Bestemmelsen affattes således:

„Stk. 1. Forsorgen for de i medfør af kapitel IX anbragte børn ophører som regel, når disse fylder 18 år, eller når formålet med anbringelsen under forsorg er nået. Når omstændighederne taler derfor, kan det børneværnsudvalg, der har forsorgen, ved et inden den dag, den unge fylder 18 år, afholdt møde bestemme, at forsorgen udstrækkes i et nærmere bestemt tidsrum. Dette tidsrum kan ved en senere beslutning forlænges, dog ikke ud over det fyldte 21. år.

Forældrene eller de, der træder i disses sted, vil være at tilsige til mødet i overensstemmelse med reglen i § 94, medmindre de forinden skriftligt har givet samtykke til forsorgsforlængelsen. Såfremt forældrene m. v., for så vidt de har kendt opholdssted her i landet, og den unge ikke skriftligt samtykker i forsorgsforlængelsen, må udvalgets beslutning forelægges landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg til godkendelse. Forlængelse af forsorgen i henhold til § 130 kan kun ske med tilslutning fra den unge selv. Udvalget må under alle omstændigheder i løbet af 1 måned sende indberetning til amtet om de af udvalget i medfør af denne bestemmelse truffene beslutninger om forsorgsforlængelser."

Stk. 2 affattes således:

„Forsorgen for de elever, der er eller har været endeligt anbragt i ungdomshjem eller hjem for unge, hvis udvikling ikke står mål med det normale, vedvarer til det 21. år."

Til § 169.

I stk. 2 indsættes som nyt 2. punktum: „En sådan forsøgsvis hjemgivelse kan dog ikke opretholdes ud over 2 år, medmindre udvalget inden denne frist træffer beslutning herom under iagttagelse af reglerne i § 94", og som nyt 4. punktum indføres: „Bestemmelserne i § 123, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse".

Stk. 3 affattes således:

„Udvalgets afslag på en begæring om hjemgivelse, herunder forsøgsvis hjemgivelse, kan af de i § 132 nævnte personer eller den unge selv, hvis han er fyldt 18 år, inden 14 dage, efter at forkyndelse af udvalgets beslutning er sket, forsøgt eller frafaldet, indankes for landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg."

I stk. 4 udgår sidste punktum.

Som nyt stk. 5 indføres: „Der kan efter nærmere af socialministeren fastsatte regler af børneværnsudvalget som børneværnsudgift afholdes udgifter ved underhold m. v. af en tidligere børneværnselev, der efter forsorgens endelige ophør eller forsøgsvis hjemgivelse skal afslutte en uddannelse, på-

begyndt medens han var under børneforsorg uden for hjemmet. Udgifterne kan afholdes i indtil 2 år efter forsorgens endelige ophør eller den forsøgsvis hjemgivelse og efter de samme betalingsregler, som var gældende under den unges anbringelse uden for hjemmet".

Til § 170.

I stk. 1 ændres „barnet" til „den unge" og som nyt punktum indføres: „Er den unge idømt ubetinget straf af fængsel, kan beslutningen træffes af vedkommende børneværnsudvalg."

I stk. 2 ændres ordet „barnet" til „den unge".

I stk. 3 ændres „et barn" til „en ung" og efter ordene „af pågældende børneværnsudvalg eller forstander" indsættes ordene „inden 14 dage".

Til § 277.

Til bestemmelsen føjes som nyt stk. 2:

„Når forholdene taler derfor, vil hjælpen dog kunne ydes, uanset om hustruen under sin sygdom har ophold i hjemmet, og selv om kuren varer over ca. 2 måneder".

Til § 312.

Stk. 2 udgår.

§ 2.

Overalt i lovgivningen ændres „landsnævnet for børneforsorg" til „landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg", „overinspektionen for børneforsorgen" til „overinspektionen for børne- og ungdomsforsorgen" og „overinspektøren for børneforsorgen" til „overinspektøren for børne- og ungdomsforsorgen".

§ 3.

Forslag til revision af denne lov vil være at forelægge folketinget i folketingsåret 1962-63.

§ 4.

Denne lov træder i kraft den

Fra samme dato ophæves lov nr. 39 af 13. marts 1903 om børne- og opdragelses-hjemmet „Himmelbjerggården"s overgang til en selvejende stiftelse.

Bemærkninger til lovforslaget.

Under 10. december 1957 har socialministeren i folketinget fremsat forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg (vedrørende børneforsorgens administration m. v.), jfr. folketingstidende 1957-58 tillæg A. sp. 0000-0000. Dette forslag bygger, som det fremgår af bemærkningerne til det, på et lovforslag, der er udarbejdet af et af socialministeriet nedsat udvalg (administrationsudvalget) og indeholdes i 1. del af udvalgets betænkning, afgivet den 3. september 1957. Forslaget grupperer sig navnlig om følgende spørgsmål:

De lokale børneværns opbygning og udøvelsen af deres virksomhed.

Adgangen til at indbringe børneværnsudvalgenes afgørelser vedrørende børns og unges anbringelse uden for hjemmet m. v. for domstolene.

Det forebyggende børneværn.

Anbringelse uden for hjemmet af børn og unge.

Tilskudsordningen for børneforsorgsinstitutionerne.

Administrationsudvalget har nu afgivet 2. del af sin betænkning og har heri navnlig behandlet følgende spørgsmål:

Børneforsorgens centrale administration.

Vejledningen af børneværnsudvalgene.

Hjælp og støtte til elever udskrevet fra opdragelseshjem m. v. (efterværn).

Forældrenes betaling af bidrag til børn og unge, der er inddraget under børneforsorg og anbragt uden for hjemmet.

Retningslinjerne for valg af anbringelsessted for børn og unge under børneforsorg.

Oprettelse af specialafdelinger ved enkelte opdragelseshjem for elever over 15 år, der har udvist særlige adfærdsvanskeligheder.

Udvalget er ved sine overvejelser om en eventuel ændring af den nuværende administrative ordning gået ud fra, at landsnævnet for børneforsorg, som forudsat i bemærkningerne til det af socialministeren under 10. december 1957 fremsatte lovforslag, vil blive opretholdt som administrativt ankeinstans. Der har imidlertid ikke i udvalget været enighed om, i hvilket omfang landsnævnet skal beholde de til dette i øvrigt henlagte opgaver, men efter socialministeriets anmodning har udvalget udarbejdet nærværende lovforslag med bemærkninger, efter hvilket forslag landsnævnets administrative funktioner fremtidig begrænses væsentligt.

Det udarbejdede lovforslag indeholder de forslag til ændringer med hensyn til de ovennævnte spørgs-

mål vedrørende bidragspålæg, anbringelsessteder, oprettelse af specialafdelinger, efterværn og den administrative ordning, der følger af drøftelserne i 2. del af administrationsudvalgets betænkning.

Man har imidlertid anset det for praktisk at samle de foreslåede ændringer i forsorgslovens børneværnsafsnit i ét lovforslag, og det under 10. december 1957 fremsatte forslag er derfor indarbejdet i det nu foreliggende forslag. Forslaget af 10. december 1957 bortfalder således med fremsættelsen af nærværende lovforslag.

Idet man med hensyn til de bestemmelser, der hidrører fra forslaget af 10. december 1957, henviser til bemærkningerne til dette lovforslag og i øvrigt til bemærkningerne nedenfor ad de enkelte lovbestemmelser, skal man for så vidt angår efterværnet samt børneforsorgens centrale administration indledningsvis anføre følgende:

Ved *efterværn* inden for børneforsorgen forstås enhver foranstaltning, der sigter på at støtte en børneværnselev, der er udskrevet fra et opdragelseshjem, hvad enten han stadig er under forsorg eller udgået af denne, samt enhver foranstaltning der sigter på at støtte et barn eller en ung, der af børneværnet har været anbragt uden for hjemmet på anden måde, f. eks. i privat pleje eller tjenestestedsplads, og som er hjemgivet på prøve i sit hjem eller er udgået af forsorgen.

Da det må anses for at være af afgørende betydning for det arbejde, der udføres inden for børneforsorgen, at der skabes øgede muligheder for at støtte og vejlede en børneværnselev, der er anbragt under friere forhold eller hjemgivet på prøve, eller som er udgået endeligt af forsorgen, foreslås der nogle hertil sigtende ændringer i loven. Man finder ikke grundlag for en principiel ændring af den hidtidige ordning, hvorefter ansvaret for efterværnet for et barn eller en ung, så længe pågældende er under forsorg, er hos børneværnsudvalget, og hvorefter den del af efterværnet, der består i personlig bistand, tilsyn m. v., udøves af forstanderen eller af en på børneværnsudvalgets foranledning beskikket tilsynsværge, men forslaget sigter på en udbygning af den gældende ordning.

For det første foreslås der indføjet en bestemmelse i § 65 som nyt stk. 11, hvorefter der af staten kan ydes tilskud til efterværnsarbejde for elever, udskrevet af opdragelseshjem m. v. Som der er redegjort for i 2. del af administrationsudvalgets betænkning, er der i 1956 af foreninger inden for børneforsorgen skabt en særlig organisation „Efter-

værnet" med det formål at bistå forstanderne og børneværnsudvalgene i efter værnsarbejdet. Til denne organisation, der har faste medarbejdere spredt over hele landet, vil forstanderne og udvalgene kunne henvende sig om bistand i enkelte tilfælde eller lade vedkommende unge henvende sig, men børneværnsudvalgene vil tillige i vanskeligere tilfælde kunne beskikke disse medarbejdere som tilsynsværger, hvorved man dels vil opnå et kvalificeret og trænet tilsyn, dels vil have større mulighed for at bevare den samme tilsynsværger i tilfælde af den unges flytning til en anden kommune, end det ellers ville være tilfældet.

For at organisationen skal kunne afholde sine udgifter dels til aflønning af medarbejdere, dels til hjælp til enkelte unge, vil det være nødvendigt at yde organisationen en støtte af det offentlige. Organisationen har siden 1. april 1956 ved en særlig finanslovbevilling modtaget et årligt tilskud på 40 000 kr., dog ikke ud over halvdelen af organisationens samlede udgifter, men det må anses for rimeligt at optage en bestemmelse i loven om adgang til at yde støtte blandt andet til arbejde af denne art. Ved at optage en sådan bestemmelse i § 65 opnår man i øvrigt, at udgifterne fordeles mellem staten og kommunerne efter reglerne i § 65, stk. 11 (fremtidig stk. 12), således at staten forskudsvis udreder tilskuddet og for halvdelens vedkommende får dette refunderet med $\frac{7}{10}$ af den fælleskommunale udligningsfond, medens $\frac{3}{10}$ fordeles på landets kommuner i overensstemmelse med reglerne om mellemkommunal refusion (forsorgslovens § 77). Dette må anses for rimeligt, da „Efterværnet" ved sin virksomhed i ikke ringe grad vil bistå de kommunale børneværnsudvalg. Under hensyn til, at organisationen først har påbegyndt sin virksomhed i 1956 og endnu ikke har fundet sin endelige form, bør en endelig tilskudsordning dog ikke fastsættes, førend der foreligger et større erfaringsgrundlag. Da forsorgslovens børneværnsafsnit foreslås forelagt til revision i folketingsåret 1962-63, vil det være rimeligt i forbindelse hermed at tage spørgsmålet om en endelig tilskudsordning for „Efterværnet" op. I den mellemliggende periode på 5 år foreslås det at fortsætte med den nuværende ordning, hvorefter der ydes „Efterværnet" et tilskud på halvdelen af udgifterne. Maksimum for tilskuddet bør dog forhøjes til 72 000 kr., jfr. at organisationen for 1958-59 budgetterer en udgift på 144 000 kr.

For det andet foreslås det at give børneværnsudvalgene en udvidet adgang til at yde en børneværnelse v støtte til fuldførelse af en uddannelse. Efter de gældende regler er der vel hjemmel til at

afholde udgifterne ved en børneværnelse v uddannelse under anbringelse uden for hjemmet, men ikke hjemmel til som børneværnsudgift at afholde eventuelle uddannelsesudgifter, hvor en elev er hjemgivet på prøve eller udgået endeligt af forsorgen, selv om en påbegyndt uddannelse herved må afbrydes. Dette kan medføre, at et børneværnsudvalg ikke vil lade en elev påbegynde en uddannelse, fordi det ved uddannelsens påbegyndelse vil være klart, at den pågældende elev på grund af alder vil blive udskrevet af forsorgen, inden uddannelsen med rimelighed kan forventes afsluttet, eller at en hjemgivelse, der ellers kunne anses for rimelig, undlades for ikke at afbryde en påbegyndt uddannelse. Under hensyn hertil samt til den afgørende vægt, der må lægges på, at børneværns-elever, der må anses for egnede hertil, gennemgår en uddannelse, foreslås det, at børneværnsudvalgene som børneværnsudgift skal kunne afholde udgifter ved underhold m. v. af en elev, hjemgivet på prøve, der skal afslutte en uddannelse, påbegyndt medens han var anbragt uden for hjemmet, eller af en tidligere børneværnelse v elev, der skal afslutte en uddannelse, påbegyndt medens han var under børneforsorg, således at denne adgang er åben indtil 2 år efter den forsøgsvisse hjemgivelse eller forsorgens endelige ophør, d. v. s. længst til det fyldte 23. år, og således at udgifterne afholdes efter de samme betalingsregler, som var gældende under den unges anbringelse uden for hjemmet. Hvor disse unge derfor har været endeligt anbragt i de i § 64 nævnte opdragelseshjem, vil statskassen bære udgifterne.

Børneforsorgens centrale administration har siden værgerådsloven af 1922 været henlagt til landsnævnet for børneforsorg og over inspektionen for børneforsorgen, således at socialministeriet er øverste tilsynsmyndighed.

Landsnævnets hovedopgave er at være ankeinstans i sager vedrørende børns inddragelse under børneforsorg med anbringelse uden for hjemmet og vedrørende nægtet hjemgivelse, at yde vejledning til børneværnsudvalgene i disse sager samt i givet fald selvstændigt at træffe beslutning om børns inddragelse under forsorg; men herudover er der tillagt landsnævnet en række administrative funktioner, såsom ved gennemgang af børneværnsudvalgenes indberetninger om fjernelse af børn og unge fra hjemmet at kontrollere de foretagne fjernelser (§ 155), at træffe beslutning om at lade et barn eller en ung udgå af forsorg som uopdragelige (§ 170), at godkende et børneværnsudvalgs beslutning om forlængelse af forsorgen ud over det 18. år (§ 168), at godkende forsorgens ophør i visse tilfælde, hvor der foreligger uenighed mellem et børne-

værnsudvalg og vedkommende forstander (§ 169, stk. 4), at føre kontrol med, at bidrag pålægges og inddrives (§ 155), at være ankeinstans med hensyn til bidragspåleggelse (§ 13), at foretage en kritisk revision af børneværnsudgifterne (§ 82), at træffe afgørelse om, hvilke udgifter der kan anses for børneværnsudgifter (§ 58, stk. 2), at afholde udgifterne vedrørende unge over 15 år, der er eller har været endelig anbragt i ungdomshjem, skolehjem m. v., og til hvis ophold der ydes fuld statsrefusion samt at inddrive bidragene i disse tilfælde (§ 155). Endelig bestyrer landsnævnet bidragsfonden, jfr. lov nr. 131 af 7. maj 1937 om børn født uden for ægteskab, § 30.

Overinspektionens hovedopgave er at føre dels et almindeligt, både pædagogisk, administrativt, driftsøkonomisk og regnskabsmæssigt tilsyn med børneforsorgens institutioner såvel opdragelseshjemmene som institutionerne for forebyggende børneforsorg og de anerkendte foreninger for børneforsorg samt at udøve en række administrative funktioner vedrørende disse. Endvidere skal overinspektionen i visse tilfælde meddele samtykke til børns og unges anbringelse i et opdragelseshjem og i det hele yde børneværnsudvalgene vejledning med hensyn til den mest formålstjenlige anbringelse af børn, der er inddraget under børneforsorg, og føre tilsyn med, at omsorgen for børnene i alle henseender udøves på forsvarlig måde. Dette gælder ikke blot opdragelseshjemmene, men også andre anbringelsesformer og endvidere de forebyggende institutioners og foreningernes omsorg for børnene.

I det under 10. december 1957 fremsatte lovforslag er der foreslået oprettet en specialdomstol for børne- og ungdomsforsorgen, og det er samtidig foreslået, at landsnævnet bevares som administrativ overinstans. Dette betyder, at børneværnsudvalgenes afgørelser med hensyn til anbringelse under børneforsorg uden for hjemmet samt om nægtet hjemgivelse m. v. i første omgang må indankes for landsnævnet, hvis afgørelse derefter vil kunne indbringes for domstolen.

Efter socialministeriets opfattelse må det, når den i § 152 a omhandlede domstol har virket i en kortere årrække, være naturligt at overveje, om de derved indvundne erfaringer taler for at søge foretaget ændringer i for sorgsloven, således at børneværnsudvalgenes afgørelser i et vist omfang kan indbringes direkte for en domstol. Det foreslås derfor, at spørgsmålet om landsnævnets stilling som ankeinstans tages op til overvejelse, når loven i dens helhed skal revideres om 5 år.

Det er endvidere efter socialministeriets opfattelse ønskeligt at indskrænke landsnævnets admi-

nistrative funktioner ved i et vist omfang at decentralisere dem eller overføre dem til overinspektionen. Det foreslås herefter, at landsnævnets virksomhed begrænses til at være ankeinstans i sager vedrørende børns anbringelse uden for hjemmet m. v. samt i forbindelse hermed at yde vejledning til børneværnsudvalgene. Endvidere bør landsnævnet fortsat kunne træffe selvstændig beslutning om børns anbringelse uden for hjemmet og om et barns udgang af forsorg som uopdrageligt. Med hensyn til de øvrige til landsnævnet henlagte opgaver foreslås det, at revisionen af børneværnsudgifterne, således som det er tilfældet med de øvrige sociale udgifter, lægges ud til amterne, dog således at overinspektionen har overtilsynet med revisionen og under appel til socialministeriet træffer afgørelse om, hvorvidt en udgift kan anses for børneværnsudgift. Det er tanken, at overinspektionen selv skal foretage revisionen af Københavns og Frederiksberg kommuners børneværnsudgifter efter samme retningslinjer, som socialministeriet reviderer de øvrige sociale udgifter vedrørende disse kommuner. Endvidere foreslås bidragsagerne lagt ud i amterne, der må påse, dels at bidrag er pålagt efter et rimeligt skøn, og dels igennem revisionen, at bidragene inddrives, ligesom det bør overlades amterne at give samtykke til, at et bidrag eftergives, eller at det undlades af opkræve bidrag, og at være ankeinstans med hensyn til de sociale udvalgs bidragspåleggelse. I overensstemmelse med de almindelige regler i forsorgsloven vil amtets afgørelser kunne indankes for socialministeren, der ligeledes bør fastsætte de vejledende takster for påleggelse af bidrag. For at amterne kan foretage revisionen og påse, at bidragene inddrives, vil det være nødvendigt, at indberetningerne vedrørende børneværnsudvalgenes beslutninger om at inddrage et barn eller en ung under børneforsorg indsendes til amterne, der på grundlag af disse indberetninger må påse, at de formelle betingelser for fjernelsen er opfyldt. Det foreslås dog, at tvivlsomme sager, f. eks. hvor det af indberetningen fremgår, at dommeren har været uenig med børneværnsudvalget, jfr. forslaget til § 91, stk. 2, forelægges landsnævnet. Pligten for børneværnsudvalgene til i alle tilfælde at indhente landsnævnets godkendelse af beslutninger om forlængelse af en forsorg efter kapitel IX foreslås ophævet, således at godkendelse kun skal indhentes i de forholdsvist sjældne tilfælde, hvor forældrene eller den unge ikke er enige i forsorgsforlængelsen. Ud over tilsynet med revisionen af børneværnsudgifterne foreslås det at henlægge til overinspektionen at afholde udgifterne for unge over 15 år, til hvis ophold der ydes fuld stats-

refusion, samt at inddrive bidragene i disse tilfælde.

En del af de af overinspektionen behandlede sager må efter sagens natur forelægges socialministeriet til afgørelse og bliver således behandlet 2 gange i den centrale administration. Som et led i den forenkling, der bør tilstræbes på dette område, foreslås det endvidere, at socialministeren i et vist omfang kan bemyndige overinspektionen til at meddele anerkendelser af opdragelseshjem og institutioner for forebyggende børneforsorg; der er her ved navnlig tænkt på fortsatte anerkendelser i anledning af lederskifte af opdragelseshjem, der modtager procenttilskud eller af forebyggende institutioner. Endvidere bør der være hjemmel til at bemyndige overinspektionen til i et vist omfang at meddele tilladelser til at drive en institution som lederejet i stedet for som selvejende institution samt at godkende planerne for oprettelse eller ombygning af en børneforsorgsinstitution. Endelig bør overinspektionen selv kunne meddele tilladelse til drift af ikke-anerkendte børneforsorgsinstitutioner.

I øvrigt skal man vedrørende lovforslagets enkelte bestemmelser bemærke følgende:

Til § 7.

Efter § 7, stk. 1, pålægges der forældre til børn inddraget under børneforsorg bidrag til dækning af udgifterne ved for sorgen under hensyntagen til deres kår, vandel og andre omstændigheder. Bidraget kan efter praksis for et barn anbragt i et opdragelseshjem fastsættes indtil et beløb, svarende til de plejehænge kommunen skal betale for barnets anbringelse i vedkommende opdragelseshjem.

Det er imidlertid blevet fremhævet, at der ved fastsættelsen af disse plejehænge, der finder sted en gang årligt i medfør af § 65, stk. 4, udelukkende lægges vægt på, hvor stor en del af udgiften ved et barns anbringelse i vedkommende opdragelseshjem, der med rimelighed bør afholdes af vedkommende børneværnsudvalg, medens det ikke er muligt at tage hensyn til, at plejehængene tillige virker som grundlag for bidragsfastsættelsen. Der er endvidere peget på, at der for patienter under særfor sorg er fastsat særlige betalingstakster, der for børn og unge under 18 år er væsentlig lavere end plejehænge for børn og unge i opdragelseshjem.

Det foreslås derfor, at der hvert år skal fastsættes vejledende takster for forældrenes betaling for børn, der er anbragt uden for deres hjem i henhold til kapitel IX. Disse takster vil herefter kunne fastsættes ikke ud fra hensynet til, hvorledes udgifterne ved barnets anbringelse bør fordeles mellem de offentlige kasser, men ud fra hensynet til, hvad det

er rimeligt at lade forældrene betale, bl. a. under hensyn til den besparelse, der opnås ved barnets anbringelse uden for hjemmet.

Da landsnævnets virksomhed med hensyn til pålæggelse af bidrag, bidragets inddrivelse m. v. foreslås lagt ud til amterne, jfr. de indledende bemærkninger ad landsnævnets virksomhed, bør de vejledende takster fastsættes af socialministeren, der efter de gældende regler fastsætter de vejledende takster for pålæggelse af bidrag til patienter, inddraget under særfor sorg. Taksterne bør på samme måde som de i § 65, stk. 4, nævnte plejehænge fastsættes en gang årligt efter indstilling af børneforsorgens økonomiudvalg, jfr. bemærkningerne nedenfor ad § 65, stk. 13.

Til § 11.

Der henvises til de indledende bemærkninger ad landsnævnets virksomhed. Ændringen er en følge af forslaget om at lægge landsnævnets virksomhed med hensyn til bidragets pålæggelse, inddrivelse m. v. (§ 155, stk. 1) ud til amterne og at lade landsnævnets inddrivelse af bidrag i tilfælde, hvor staten afholder de fulde udgifter, overgå, til overinspektionen for børnefor sorgen. Det er tanken, at amtet skal føre kontrol med, at bidraget er pålagt efter et rimeligt skøn, og at kontrollen med bidragets inddrivelse skal ske; ved amtets revision af børneværnenes regnskaber. Ved den foreslåede formulering, hvorefter genparten skal indsendes til vedkommende amt, er Københavns kommune fritaget for at indsende genpart af resolutionen til denne kontrol. Da amtets kontrol ligeledes må anses for ufnøden over for andre større kommuner, foreslås det at give socialministeren mulighed for at fritage sådanne kommuner for at indsende genpart af resolutionen til amtet.

Til § 12.

Til stk. 1. Der henvises til de indledende bemærkninger ad landsnævnets virksomhed. Det foreslås, at det fornødne samtykke til eftergivelse af bidrag til børn og unge under børnefor sorg fremtidig meddeles af overøvrigheden, d. v. s. i København af overpræsidenten, således som det efter loven er tilfældet med andre bidrag efter forsorgsloven, bortset fra særfor sorgsbidrag.

Til stk. 2. Det foreslås at give særlig hjemmel for, når omstændighederne taler derfor, at undlade at pålægge bidrag til unge over 15 år. Dette vil navnlig ske, når den unge tidligere har bidraget til sit underhold eller efter hjemmets forhold antagelig ville have gjort dette, dersom børnefor sorg ikke var blevet etableret. Endvidere bør de tilfælde, hvor

den unge inden inddragelsen under børneforsorg var i lære eller lignende eller kommer i lære efter inddragelsen, i almindelighed undtages fra bidragspligten.

Til § 13.

Der henvises til de indledende bemærkninger ad landsnævnets virksomhed. Ændringen er en følge af forslaget om at lægge landsnævnets virksomhed med hensyn til pålæggeise af bidrag, bidragets inddrivelse m. v. ud til amterne. Det foreslås, at amterne (i København overpræsidenten) under appel til socialministeren gøres til ankeinstans for de sociale udvalgs (i København magistratens) afgørelser med hensyn til bidragspåleggelse. Ved den foreslåede formulering vil amterne, men ikke overpræsidenten, selvstændigt kunne forandre et af udvalget pålagt bidrag, hvor udgiften ved det pågældende barns forsørgelse udredes af statskassen. For Københavns kommunes vedkommende har man forudsat, at overinspektionen, der skal inddrive disse bidrag, jfr. de foreslåede ændringer til § 11, forhandler direkte med magistraten herom.

TÜ § 27.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 27.

TU § 52.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 52.

Tu § 58.

Der henvises til de indledende bemærkninger ad landsnævnets virksomhed.

Tu § 64.

Til stk. 1, nr. 4 d. Forslaget er en følge af de foreslåede ændringer i §§ 136 og 137., jfr. bemærkningerne til disse bestemmelser. Der er ikke tilset nogen ændring i kredsen af de institutioner, der omfattes af bestemmelsen.

Til stk. 1, nr. 4 e. Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 64.

Til § 65.

Til stk. 3. Der henvises til bemærkningerne ad § 64, stk. 1, nr. 4 d.

Til stk. 4. Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 65, stk. 4.

Til stk. 11. Der henvises til de indledende bemærkninger ad efterværnet.

Til stk. 13 (nuværende stk. 12). De foreslåede

ændringer i 1. punktum vedrørende udvalgets sammensætning svarer til lovforslaget af 10. december 1957, jfr. bemærkningerne hertil ad § 65, stk. 12. Det foreslås endvidere at åbne adgang for socialministeren til at bemyndige økonomiudvalget til selv at træffe visse afgørelser. Det vil af hensyn til en forenkling af administrationen være rimeligt, at økonomiudvalget herefter bemyndiger overinspektionen til i sager af mindre økonomisk rækkevidde at bevilge den fornødne støtte af rådighedssummerne i henhold til §§ 65, stk. 6 og 7, og 127, stk. 5, inden for visse forud fastsatte rammer, uden at en forudgående forelæggelse for udvalget i hvert enkelt tilfælde er fornøden.

Til § 82.

Der henvises til de indledende bemærkninger ad landsnævnets virksomhed.

Til § 83.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 83.

Til § 84.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 84.

Til § 85.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 85.

Til § 87.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 87.

Til § 88.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 88.

Til § 89.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 89.

Til § 90.

Bestemmelsen er opbygget på samme måde som den tilsvarende bestemmelse i lovforslaget af 10. december 1957 og har som denne ikke selvstændig betydning, men tilsigter en tydeliggørelse af anke-reglerne ved en systematisk gengivelse af disse regler.

Til § 91.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 91.

TU § 92.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 92.

Til § 94.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 94.

TU § 95.

Bestemmelsen stemmer med den foreslåede ændring til § 95 i lovforslaget af 10. december 1957, jfr. bemærkningerne herU ad § 95, idet dog reglerne om forkyndelse af udvalgets beslutninger er udvidet til også at omfatte udvalgets beslutning om anbringelse af et barn på psykiatrisk sygehusafdeling eller sindssygehospital eller om afslag på andragende om ophør af en sådan anbringelse, jfr. bemærkningerne ad § 135, stk. 3.

Til § 98.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 98.

TU § 99.

Forslaget svarer tU forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 99.

Til § 103.

Forslaget svarer tu forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 103.

TU § 104.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 104.

TU § 105.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 105.

Til § 107.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 107.

TU § 110.

Da det nuværende automatiske tUsyn med børn under 18 år, der uden for forsørgelsesanstalter lever sammen med forældre, der oppebærer vedvarende kommunehjælp eller fattighjælp, ikke kan anses for påkrævet under hensyn tU, at det sociale udvalg i disse tilfælde har nøje forbindelse med familien, foreslås bestemmelsen ophævet og erstattet med en adgang for børneværnsudvalget tu, når hensynet til barnets velfærd kræver det, at etablere et sådant tilsvn.

TU § 121.

Forslaget svarer tu forslaget af 10. december 1957. Der henvises tU bemærkningerne hertil ad § 121.

TU § 123.

Forslaget svarer tU forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 123.

Til § 124.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 124.

Til § 125.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 125.

TU § 125 a.

Bestemmelsen stemmer med den foreslåede bestemmelse til ny § 125 a i lovforslaget af 10. december 1957, jfr. bemærkningerne hertil, idet der dog efter ønske fra de kommunale organisationer er foretaget den ændring, at børneværnsudvalgets erklæring, der skal indhentes forud for en rådgivningsklinik's første anerkendelse, under hensyn til kommunens økonomiske forpligtelse ved en sådan anerkendelse, foreslås afgivet gennem vedkommende kommunalbestyrelse, jfr. i øvrigt bemærkningerne ad § 126.

Til § 126.

Til stk. 1. Ved ændringen til 2. punktum foreslås det at give socialministeren adgang til at meddele visse anerkendelser, jfr. de indledende bemærkninger ad overinspektionens virksomhed. Den foreslåede ændring i 4. punktum, hvorefter erklæringen fra børneværnsudvalget skal indhentes gennem vedkommende kommunalbestyrelse, skyldes et ønske fra de kommunale organisationer og er begrundet i de økonomiske forpligtelser, en kommune påtager sig ved oprettelse af en institution for forebyggende forsorg, jfr. i øvrigt bemærkningerne ad § 125 a.

Til stk. 3. Der henvises til de indledende bemærkninger ad overinspektionens virksomhed.

TU § 127.

Forslaget svarer tU forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 127.

Til § 129.

Til stk. 1. Der henvises til de indledende bemærkninger ad overinspektionens virksomhed.

TU stk. 2. Bestemmelsen har ikke længere praktisk betydning og foreslås derfor ophævet.

Tu § 130.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 130.

Tu § 131.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 131.

Til § 132.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 132.

Til § 133.

Forslaget svarer, bortset fra stk. 4, til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 133.

I stk. 4 foreslås det at give børneværnsudvalget pligt til at sørge for, at der beskikkes værge for forældreløse børn under 18 år, der er eller påtænkes inddraget under børneforsorg med anbringelse uden for hjemmet. Bestemmelsen er ny og er til dels en naturlig følge af domstolskontrollen med børneværnsudvalgenes afgørelser om børns anbringelse uden for hjemmet, idet forældreløse børn under 18 år ellers ikke i alle tilfælde vil have mulighed for at få deres sag prøvet for domstolene. Også uden for de tilfælde, hvor anbringelser uden for hjemmet er underkastet domstolskontrol, synes det imidlertid rimeligt, at der beskikkes en værge, der, som indehaver af forældremyndigheden, kan varetage barnets interesser i forhold til børneforsorgen.

TÜ § 134.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 134.

TU § 135.

Til stk. 1. Bestemmelsen stemmer med den foreslåede ændring til § 135 i lovforslaget af 10. december 1957, jfr. bemærkningerne hertil.

Til stk. 3. Bestemmelsen, der er foreslået af udvalget vedrørende forsorgen for børn og unge, som har særlige tilpasningsvanskeligheder (betænkning af 1953), er ny og er begrundet i, at det for den rette behandling af børn og unge med særlige tilpasningsvanskeligheder ofte vil være af den største betydning, at der i videre omfang, end sindssyge-loven giver adgang til, er mulighed for at bringe dem til observation og eventuel efterfølgende behandling på en psykiatrisk afdeling eller på et sindssygehospital. Hensynet til retssikkerheden må anses for tilgodeset gennem den foreslåede bestemmelse om, at udvalgets beslutning om anbringelse på et sindssygehospital i modsætning til andre an-

bringelsesformer inden for børneforsorgen, kan indbringes for domstolene efter samme regler, som gælder for udvalgets beslutning om iværksættelse eller opretholdelse af selve forsorgen.

Tu § 136.

Bestemmelsen angiver de almindelige retningslinjer med hensyn til anbringelsen af børn under 14 år, jfr. den nugældende bestemmelse i § 136.

Hovedvægten bør, som efter gældende ret, lægges på plejehjemsanbringelsen, og kun hvor en sådan ikke er mulig, enten fordi barnet i det enkelte tilfælde ikke er egnet hertil, fordi et egnet plejehjem ikke kan findes, eller eventuelt fordi forældrene, stærkt modsætter sig en plejehjemsanbringelse, bør anbringelse i en af børneforsorgens anerkendte institutioner finde sted, jfr. stk. 1. Da det må anses for at være af største betydning, at plejehjemsanbringelser fremmes mest muligt, bør det påhvile overinspektionen for børne- og ungdomsforsorgen ved dens tilsyn med opdragelseshjemmene at påse, at der ikke i disse hjem opholder sig børn, der vil kunne anbringes i plejehjem, og i givet fald optage forhandling med vedkommende børneværnsudvalg herom, jfr. bemærkningerne ad § 156, stk. 1.

Man må dog fortsat regne med, at en ret stor gruppe børn må anbringes i institutioner. Ved fordelingen af disse børn mellem de forskellige typer af opdragelseshjem bør hovedvægten lægges på, hvilken pædagogisk behandling, der skønnes mest hensigtsmæssig i det enkelte tilfælde, medens det må anses for mindre formålstjenligt at opdele børnene i forskellige typer.

Det foreslås derfor at give noget videre rammer for anbringelse af børn i skolehjem, d. v. s. de hjem, der efter de gældende regler er beregnet til at modtage særligt vanskelige børn.

Særligt for så vidt angår anbringelsen af svagt-begavede børn (sinker), foreslås det, at den tidligere regel i § 136, stk. 3, om så vidt muligt at anbringe disse i særlige for sådanne børn beregnede hjem bortfalder. En anbringelse af svagtbegavede i særlige hjem har ganske vist den fordel, at de her ikke vil føle sig hæmmede af deres manglende evner i forhold til deres normalt begavede kammerater, men en sådan anbringelsesform kan på den anden side medføre en isolation, som kan gøre det meget vanskeligt for de svagtbegavede at tilpasse sig det normale samfund, når de udskrives af forsorgen.

Der bør stadig findes særlige børnehjem for svagtbegavede børn, men der bør tillige åbnes adgang til at anbringe sinker sammen med normalt begavede børn. Det må dog altid være en forudsætning for en sådan anbringelse, at der er mulighed for at give

en hjælpeskoleundervisning enten i den stedlige folkeskole eller, hvis det drejer sig om svagtbegavede, som man på grund af deres særlige vanskeligheder ikke med rimelighed kan forlange undervist i folkeskolen, i hjemmet selv. For så vidt angår svagtbegavede med betydelige adfærdsvanskeligheder, må der endvidere stilles krav om, at der ved indretningen af vedkommende hjem er taget hensyn til de særlige pædagogiske krav, som må stilles ved opdragelsen af svagtbegavede børn. Forslaget stemmer til dels med praksis, idet det i dag normalt kun er sinker, der har udvist adfærdsvanskeligheder, eller som skønnes at have en særlig lav intelligenskvotient, der anbringes i de særlige sinkehjem. Endelig stemmer det med de overvejelser, man i øjeblikket gør sig inden for folkeskolen om muligheden for at begrænse antallet af særlige hjælpeskoler og i stedet undervise sinkerne i hjælpeklasser i de almindelige skoler for herved at opnå, at de uden for skoletimerne har mulighed for at færdes med andre børn.

Der foreslås herefter følgende retningslinjer for anbringelse i institution af børn under 14 år:

Børn, herunder svagtbegavede, der ikke har udvist adfærdsvanskeligheder, kan anbringes i et optagelseshjem, hvis opholdet uden for hjemmet må antages at blive af kortere varighed, og i et almindeligt børnehjem, hvis det må antages, at opholdet uden for hjemmet vil blive af længere varighed, jfr. stk. 2. For de svagtbegavedes vedkommende er det dog under forudsætning af, at der er mulighed for hjælpeskoleundervisning i kommunen eller i hjemmet selv.

Børn, herunder svagtbegavede, der har udvist adfærdsvanskeligheder, som dog ikke kan anses for betydelige, kan ligeledes anbringes i optagelseshjem eller i børnehjem, men vil tillige, hvis en særlig pædagogisk støtte i det enkelte tilfælde må anses for påkrævet, kunne anbringes i et optagelseshjem, der særligt er beregnet til modtagelse af sådanne elever, og hvis en længerevarende støtte er nødvendig, i et skolehjem, jfr. stk. 3. For de svagtbegavedes vedkommende er det dog under forudsætning af, at der er mulighed for hjælpeskoleundervisning i kommunen eller i hjemmet selv, og at der ved indretningen af vedkommende hjem er taget hensyn til de særlige pædagogiske krav, som må stilles ved behandlingen af sinker. I modsat fald må de anbringes i børnehjem, der væsentligst er beregnet på at modtage svagtbegavede børn, jfr. stk. 3 i slutningen. Kræver børnenes adfærdsvanskeligheder en mere indgående psykologisk-pædagogisk behandling, end et skolehjem kan yde, kan anbringelse ske i særlige børnehjem (behandlingshjem), jfr. stk. 4.

Børn, herunder sinker, der har betydelige adfærdsvanskeligheder, kan kun anbringes i de fornævnte særlige optagelseshjem og skolehjem, eventuelt særlige børnehjem for svagt begavede børn eller for børn med særlige adfærdsvanskeligheder (behandlingshjem).

Til de enkelte bestemmelser kan i øvrigt anføres følgende:

Til stk. 1. Den ændrede formulering skyldes ønsket om at understrege, at mulighederne for en plejehjemsanbringelse altid, uanset grunden til barnets anbringelse under børneforsorg, skal være undersøgt, forinden en endelig institutionsanbringelse finder sted, ligesom et børneværnsudvalg altid bør være opmærksom på, om et barn i en institution vil kunne egne sig til en plejehjemsanbringelse.

Til stk. 2. 1. punktum om anbringelse i optagelseshjem, når opholdet skønnes at ville blive af kortere varighed, er ny, men stemmer med praksis. 2. og 3. punktum om anbringelse i børnehjem svarer til nuværende stk. 2; der er ikke ved den ændrede formulering tilsigtet nogen realitetsændring.

Til stk. 3. Bestemmelsen afløser de hidtidige bestemmelser i stk. 3 og 4. Bestemmelsen om anbringelse i optagelseshjem, hvor det må antages, at opholdet uden for hjemmet vil blive af kortere varighed, er ny, men stemmer med praksis, idet der er en række optagelseshjem, der i dag væsentligst modtager elever af denne kategori. Det foreslås at udvide adgangen til anbringelse i skolehjem, således at også børn, der har udvist adfærdsvanskeligheder, som dog ikke kan anses for betydelige, kan anbringes her, idet også sådanne børn kan have behov for den særlige pædagogiske støtte, der kan ydes i et hjem af denne art.

Til stk. 4. Bestemmelsen er ny, men stemmer med praksis, idet der i de senere år er anerkendt en række hjem, der særlig er indrettet til at yde den heromhandlede psykologisk-pædagogiske støtte.

Til § 137.

Bestemmelsen angiver de almindelige retningslinjer for anbringelse af unge under børneforsorg, jfr. den gældende § 137.

Særlig for så vidt angår de svagtbegavede unge, foreslås det, at den hidtidige regel i § 137, stk. 2, om så vidt muligt at anbringe disse i særlige hjem (fredeshjem), når de ikke kan anbringes i plads eller lære, bortfalder, idet der, uanset at unge sinker ofte bør anbringes i særlige hjem, bør være en noget videre adgang til at anbringe dem på samme måde som normalt begavede unge, jfr. bemærkningerne ad § 136 om anbringelse af sinker under 14 år. Det

må på samme måde som for anbringelsen af disse sammen med normalt begavede børn være en forudsætning, at der ved indretningen af vedkommende hjem er taget hensyn til de særlige pædagogiske krav, som må stilles ved opdragelse og oplæring af svagtbegavede unge med adfærdsvanskeligheder, og der bør stadig findes hjem særligt beregnet for svagtbegavede unge.

Der foreslås herefter følgende retningslinjer for anbringelse af unge:

Unge, som ikke har udvist adfærdsvanskeligheder, bør som regel anbringes i lære eller plads eller på anden måde til uddannelse, eventuelt med ophold i en lærlingepension, der svarer til de hidtidige lærlingeplejehjem, jfr. stk. 1.

Unge, herunder svagtbegavede, der har udvist adfærdsvanskeligheder, som dog ikke kan anses for betydelige, kan ligeledes anbringes i plads, lære eller eventuelt i en lærlingepension, men kan tillige, hvis en støtte af kortere varighed med hensyn til oplæring og opdragelse må anses for tilstrækkelig, anbringes i et optagelseshjem, der særligt er berøget på anbringelse af denne art, og såfremt en længere varende støtte må anses for nødvendig, i et ungdomshjem, jfr. stk. 2 og 3. For de svagtbegavedes vedkommende er det dog under forudsætning af, at der ved indretningen af vedkommende hjem er taget hensyn til de særlige pædagogiske krav, som må stilles ved opdragelse og oplæring af unge sinker. I modsat fald bør anbringelse ske i særlige hjem, der væsentligst er beregnet på at modtage svagtbegavede unge, jfr. stk. 3 i slutningen, d. v. s. hjem, der svarer til de hidtidige fredeshjem.

Unge, herunder svagtbegavede, der har betydelige adfærdsvanskeligheder, kan kun anbringes i de førnævnte særlige optagelseshjem, ungdomshjem eller eventuelt hjem for svagtbegavede unge, jfr. ligeledes stk. 2 og 3, men vil, såfremt de ikke vil kunne udskrives til lære eller plads med ophold uden for en institution, herfra kunne overflyttes til et oplæringshjem eller en lærlingepension, jfr. stk. 4.

Til de enkelte bestemmelser kan i øvrigt anføres følgende:

Til stk. 1. Bestemmelsen svarer til det gældende stk. 1, idet der dog i overensstemmelse med praksis peges på mulighederne for en anbringelse i en lærlingepension.

Til stk. 2. Bestemmelsen er ny, men stemmer med praksis.

Til stk. 3. Bestemmelsen afløser de hidtidige bestemmelser i stk. 2 og 3. Det foreslås at udvide adgangen til anbringelse i ungdomshjem, således at også unge, der har udvist adfærdsvanskeligheder,

som dog ikke kan anses for betydelige, kan anbringes her, idet også sådanne unge kan have behov for den særlige pædagogiske støtte, der kan ydes i et hjem af denne art. Da benævnelsen fredeshjem ikke kan anses for tidssvarende, har man ladet denne benævnelse udgå af loven.

Til stk. 4. Bestemmelsen er ny, men stemmer med praksis. Efter den foreslåede formulering vil der ved oplæringshjem fremtidig kun forstås hjem, der selv meddeler den fornødne oplæring, d. v. s. husholdningsskoler og lærlingehjem, der meddeler oplæring i et bestemt fag, medens begrebet hidtil også har omfattet institutioner, hvor de unge har ophold, medens de er i plads eller i lære uden for institutionen (de hidtidige lærlingeplejehjem). Disse institutioner foreslås fremtidig benævnt lærlingepensioner.

TU § 138.

Til stk. 1. Ændringen stemmer med praksis, idet der så vidt muligt søges gennemført en sondring mellem de egentlige optagelseshjem og iagttagelseshjemmene.

Til stk. 2. En udtrykkelig bestemmelse om, at børn, der ikke forsørges sammen med deres forældre, ikke må anbringes på arbejdsanstalt eller lignende, må nu anses for overflødig og foreslås derfor ophævet.

Til § 141.

Bestemmelsen svarer til den i lovforslaget af 10. december 1957 foreslåede affattelse af § 141, jfr. bemærkningerne hertil, idet der dog som følge af de foreslåede ændringer af §§ 136 og 137 er foretaget en redaktionel ændring af stk. 2, jfr. bemærkningerne ad § 64.

Til § 151.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 151.

Til § 152.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 152, idet der dog som følge af forslaget til nyt stk. 3 i § 135 er foretaget en redaktionel ændring af stk. 1 og 2.

Til § 152 a.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 152 a.

Tu § 152 b.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 152 b, idet der dog som følge af forslaget til nyt stk. 3 til § 135 er foretaget en redaktionel ændring af stk. 1.

TU § 153.

Til stk. 1. Forslaget svarer med en enkelt redaktionel ændring til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 153.

Til stk. 2. Bestemmelsen er ny og skyldes betydningen af, at børn, der er trængende til særforborg, på så tidligt et tidspunkt som muligt inddrages herunder.

Til stk. 3. Bestemmelsen svarer til den hidtidige bestemmelse i § 153, stk. 2, med den ændring, at landsnævnet fremtidig selv — i visse tilfælde efter forhandling med vedkommende amt — kan give et børneværnsudvalg pålæg med hensyn til iværksættelse af foranstaltninger i henhold til §§ 130, stk. 1 og 2 (den frivillige anbringelse af børn og unge uden for hjemmet), 114, stk. 2 (forbud mod et barns flytning fra dets plejehjem til andet anbringelsessted uden for dets naturlige hjem) og 123 (de forebyggende foranstaltninger).

Til § 154.

1. punktum om landsnævnets og overinspektionspligt til at vejlede og bistå børneværnsudvalgene svarer til den hidtidige bestemmelse i § 154, dog at pligten er udvidet til at gælde udvalgets virksomhed foruden som hidtil forståelsen af bestemmelserne i forsorgslovens børneværnsafsnit og den enkelte sags behandling.

I 2. punktum foreslås det at give socialministeren adgang til at ansætte det fornødne antal konsulenter til at bistå med hensyn til vejledningen af børneværnsudvalgene. Det er tanken, at de enkelte konsulenter bør placeres lokalt, hvor dette må anses for hensigtsmæssigt, og at den nuværende børneværnskonsulent i Odense skal overgå til en af disse stillinger. Konsulenterne skal foruden at vejlede og bistå udvalgene ved behandlingen af de til udvalgene henlagte sager efter anmodning af vedkommende børneværnsudvalg formidle forbindelsen mellem de anbringende udvalg og de i tjenesteområdet anbragte børn samt i størst muligt omfang yde udvalgene bistand ved gennemførelsen af for sorgen. Konsulenterne, der under udøvelsen af deres hverv bør samarbejde med anerkendte foreninger for børneforborg, herunder plejehjemsforeninger, bør have gennemgået et anerkendt kursus for socialrådgivere eller være i besiddelse af en anden fyldstgørende uddannelse og skal ved praktisk arbejde på det sociale område have vist evner, der må antages at gøre dem egnede til hvervet som konsulent.

Til § 155.

Der henvises til de indledende bemærkninger ad landsnævnets virksomhed.

Til stk. 1. Bestemmelsen afløser de gældende bestemmelser i § 155, stk. 1 og 2. Den hidtidige indberetningspligt for børneværnsudvalget med hensyn til beslutninger om børns og unges tvangsmæssige anbringelse uden for hjemmet (den fremtidige § 131) foreslås udvidet til også at omfatte udvalgets beslutninger om frivillig anbringelse uden for hjemmet (den fremtidige § 130, stk. 1) og anbringelse uden for hjemmet af forsørgelsesmæssige grunde (§ 130, stk. 2), i sidstnævnte tilfælde dog kun såfremt for sorgen har varet mere end 3 måneder. Begrundelsen for denne udvidelse af indberetningspligten må søges i, at det erfaringsmæssigt har vist sig, at bidragsspørgsmålet ikke tages op til overvejelse i en række af de tilfælde, hvor indberetning efter de gældende regler ikke indsendes. Hertil kommer, at det må anses for påkrævet at få en vis kontrol med, at den foreslåede adgang til en frivillig anbringelse uden for hjemmet ikke fører til en omgåelse af forsorgslovens regler om hjælp til forsørgelse. Da de nævnte indberetninger har dannet grundlag for revisionen af børneværnsudgifterne og landsnævnets virksomhed med hensyn til bidragspålagjællelse, og da landsnævnets virksomhed med hensyn hertil foreslås lagt ud til amterne, jfr. bemærkningerne ad §§ 82 og 11, foreslås indberetningerne fremtidig indsendt til vedkommende amt, jfr. bemærkningerne nedenfor ad stk. 2. Ved denne formulering er Københavns kommune fritaget for at indsende indberetning. Da amtets kontrol ligeledes må anses for iifornden over for andre større kommuner, foreslås det at give socialministeren mulighed for at fritage sådanne kommuner for at indsende indberetninger om iværksættelse af forborg i henhold til de foreslåede bestemmelser i §§ 130 og 131 til amtet, jfr. bemærkningerne til § 11.

Den hidtidige bestemmelse i § 155, stk. 2, hvorefter der skal ske indberetning til landsnævnet, hvis der opstår ændringer i anbringelsen af børnene m. v., foreslås ophævet, bortset fra udvalgets beslutninger om børnenes endelige udgang af forborg, idet det administrative besvær ved Indsendelsen ikke står i rimeligt forhold til værdien af sådanne indberetninger. Derimod foreslås indført en pligt for børneværnsudvalget til at indberette til amtet, når sagens akter oversendes til børneværnsudvalget i en anden kommune i medfør af § 86, stk. 3. For så vidt den anden kommune, til hvilken sagen oversendes, er beliggende i et andet amt, bør amtet give meddelelse hertil. For Københavns kommunes vedkommende samt for andre større kommuner, der måtte være fritaget for indberetningspligten med hensyn til iværksættelse eller ophør af for sorgen, bør meddelelse om sagens oversendelse til

børneværnsudvalget i en kommune, der ikke er fritaget for indberetningspligt, sendes direkte til det amt, hvori den anden kommune er beliggende.

Til stk. 2. Bestemmelsen afløser den hidtidige bestemmelse i § 155, stk. 1, vedrørende landsnævnets pligter med hensyn til de indsendte indberetninger. Medens spørgsmålet, om de formelle betingelser for iværksættelse af en anbringelse uden for hjemmet er opfyldt, normalt uden vanskelighed vil kunne påses af amtet, har man ment det rigtigst at give amtet pligt til at indsende sagen til landsnævnet i mere tvivlsomme tilfælde, herunder også tilfælde, hvor det må anses for tvivlsomt, om der overhovedet er grundlag for en anbringelse uden for hjemmet.

Til stk. 3. Der henvises til de indledende bemærkninger ad landsnævnets virksomhed.

Til stk. 4. Bestemmelsen svarer til den hidtidige bestemmelse i § 155, stk. 5.

TU § 156.

Til stk. 1. Bestemmelsen svarer til den hidtidige bestemmelse i § 156, stk. 1. Den ændrede formulering tilsigter at pointere, at overinspektionen bør have indseende med, at børnene anbringes på den i det enkelte tilfælde mest hensigtsmæssige måde, herunder at børn, anbragt i opdragelseshjem, i givet fald udskrives i pleje, jfr. bemærkningerne ad § 136, eller eventuelt hjemgives på prøve. Der stilles endvidere forslag om at knytte den fornødne særlige sagkyndige bistand til overinspektionen.

Til stk. 2. Det foreslås, at overinspektørens pligt til at tilse eller lade tilse børneforsorgsinstitutionerne mindst 2 gange årlig begrænses til de anerkendte opdragelseshjem, idet det må anses for tilstrækkeligt, at der føres tilsyn med de forebyggende institutioner normalt 2 gange årligt. Med andre anbringelsessteder, herunder private plejehjem, føres der efter forslaget ligesom efter den gældende lov tilsyn, så ofte det findes nødvendigt. Overinspektørens pligt til personligt én gang årligt at tilse visse nærmere angivne opdragelseshjem foreslås ophævet under hensyn til det stigende antal af disse hjem. Det forudsættes dog, at overinspektøren normalt vil tilse disse hjem én gang årligt.

TU § 157.

Til stk. 1. Der henvises til de indledende bemærkninger ad overinspektionens virksomhed.

Til stk. 2. Der henvises til bemærkningerne ad §§ 136 og 137. Den ændrede formulering er en følge af de i disse bestemmelser foreslåede retningslinjer for anbringelse af børn og unge.

Til stk. 3. Der henvises til de indledende bemærkninger ad overinspektionens virksomhed.

Til stk. 4. Da det ikke kan udelukkes, at det kan have pædagogisk værdi at have drenge og piger inden for samme skolehjem, foreslås det at åbne mulighed herfor ved at lade skolehjem udgå af bestemmelsen.

TU § 158.

Til stk. 1. Bestemmelsen afløser den nugældende § 158, stk. 1 og 2. Efter den foreslåede formulering bortfalder den hidtidige regel om, at skolehjem og ungdomshjem ubetinget selv meddeleler den fornødne undervisning. Det bør dog fortsat være således, at disse hjem selv er i stand til at meddele den fornødne undervisning, men det bør ikke udelukkes, at enkelte børn eller unge i overensstemmelse med hidtidig praksis modtager undervisning uden for institutionen, herunder hvis en elev er egnet til at gå i eksamensskole. I det omfang, der i vedkommendes kommune meddeles hjælpeskoleundervisning, vil det også være rimeligt at lade de svagtbegavede følge denne.

Til stk. 2 (nuværende stk. 3). Inden for folkeskolen godkendes undervisningsplaner hvert 10. år, og man har, selv om rammerne for undervisningen i et opdragelseshjem ligger mindre fast end i folkeskolen, ment at burde overføre denne regel til opdragelseshjemmene.

Til stk. 3 (nuværende stk. 4). Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 158.

Til § 159.

Til stk. 1 og 2. Der henvises til bemærkningerne ad § 138.

Til stk. 3 og 4. Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 159.

Til § 160.

Den ændrede formulering tilsigter ikke nogen realitetsændring, men skyldes ønsket om at anvende mere tidssvarende udtryk, jfr. bemærkningerne til lovforslaget af 10. december 1957 ad § 131, stk. 1. Samtidig foreslås det at åbne mulighed for at indrette specialafdelinger ved andre hjem for de vanskeligste unge end statens ungdomshjem.

Til § 163.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 163.

Til § 165.

Til stk. 1. Der henvises til de indledende bemærkninger ad overinspektionens virksomhed.

Til stk. 2. Bestemmelsen har ikke længere praktisk betydning og foreslås derfor ophævet.

Til § 167.

Til stk. 1. Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 167, stk. 1.

Til stk. 2. Bestemmelsen svarer til den hidtidige bestemmelse i § 167, stk. 2, idet det dog foreslås, at amtets godkendelse af en forlængelse af for sorgen ud over det 18. år kun er fornøden, hvor forældrene, for så vidt de har kendt opholdssted her i landet, og de unge ikke skriftligt samtykker i forsorgsforlængelsen.

Til stk. 3. Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 167, stk. 3.

Til § 168.

Til stk. 1. Bestemmelsen svarer til bestemmelsen i den hidtidige § 168, stk. 1, idet det dog foreslås, at landsnævnets godkendelse af en forlængelse af forsorgen ud over det 18. år kun er fornøden, hvor forældrene, for så vidt de har kendt opholdssted her i landet, og de unge ikke skriftligt samtykker i forsorgsforlængelsen, jfr. bemærkningerne ad § 167. For så vidt angår bestemmelsen i 6. punktum om, at en forlængelse af for sorgen i henhold til § 130, stk. 1 eller 2, kun kan ske med tilslutning fra den unge selv, henvises til bemærkningerne til lovforslaget af 10. december 1957 ad § 168, stk. 1.

Til stk. 2. Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 168, stk. 2, idet der dog som følge af det foreslåede bortfald af fredshjemsbetegnelsen, jfr. bemærkningerne ad § 137 er foretaget en redaktionel ændring.

TU § 169.

Til stk. 2. For så vidt angår 2. punktum henvises til lovforslaget af 10. december 1957, bemærkningerne ad § 169, stk. 2. For så vidt angår 4. punktum henvises til de indledende bemærkninger ad efterværnet.

Til stk. 3. Der henvises til lovforslaget af 10. december 1957, bemærkningerne ad § 169, stk. 3.

Til stk. 4. Børneværnsudvalgets adgang til at

indanke landsnævnets nægtelse af at godkende udvalgets beslutning om endelig eller forsøgsvis hjemgivelse har aldrig været anvendt i praksis. Det samme gælder særfororgsinstitutionernes adgang til at indanke landsnævnets godkendelse af udvalgets beslutning. Bestemmelsen foreslås derfor ophævet.

Til stk. 5. Der henvises til de indledende bemærkninger ad efterværnet. Bestemmelsen skal kunne anvendes, også hvor den pågældende børneværnselev har været inddraget under forsorg i henhold til § 130.

Tu § 170.

Til stk. 1. Da der i de tilfælde, hvor en ung er idømt ubetinget straf af fængsel, normalt ikke vil herske tvivl om, at han bør udgå af børneforsorg som uopdragelig, foreslås det, at udvalget i disse tilfælde selv kan træffe den fornødne beslutning.

Til stk. 2. Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 170.

Til § 277.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 277.

Til § 312.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 312.

Til § 2.

Forslaget svarer til forslaget af 10. december 1957. Der henvises til bemærkningerne hertil ad § 2.

Til § 3.

I lovforslaget af 10. december 1957 er der stillet forslag om, at de i §§ 65, 125 a og 127 nævnte tilskudsregler for henholdsvis opdragelseshjem, rådgivningsklinikker og andre forebyggende institutioner forelægges folketinget til revision i folketingsåret 1962-63. Som nævnt i de indledende bemærkninger ad landsnævnet, må imidlertid også landsnævnets virksomhed optages til revision om 5 år. Da det kan være rimeligt i det hele at se på, hvorledes de foreslåede lovændringer har virket, foreslås det, at hele loven forelægges folketinget til revision i folketingsåret 1962-63.

**Ændringsforslag vedrørende landsnævnets virksomhed til det som bilag i
optrykte udkast til lovforslag.*)**

1) Til § 11.

Den foreslåede ændring i stk. i, 2. punktum, affattes således: »For så vidt angår bidrag, der fastsættes i henhold til § 9, stk. 1, nr. 3, og stk. 2 skal en genpart tilstilles landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg, der påser, at bestemmelserne med hensyn til pålæggelse af bidrag er opfyldt, samt at bidraget inddrives af vedkommende opholdskommune, jfr. § 53, stk. 2. For Københavns kommunes vedkommende indsendes dog ikke genpart, ligesom socialministeren efter indstilling fra landsnævnet kan fritage andre større kommuner for denne forpligtelse. Hvor statskassen bærer hele udgiften, skal den originale resolution for alle kommuners vedkommende tilstilles landsnævnet, der drager omsorg for, at bidraget inddrives gennem opholdskommunen.«

2) Til § 12.

Den nugældende formulering af stk. 1 bibeholdes.

3) Til § 13.

Den nugældende formulering bibeholdes.

4) Til § 58.

Den nugældende formulering bibeholdes.

5) Til § 82.

Den nugældende formulering bibeholdes.

6) Til § 90.

I stk. 2, afsnit II. c) ændres »overinspektionens« til »landsnævnets«.

7) Til § 155.

Bestemmelsen affattes således:

»Stk. 1. Når beslutning om et barns anbringelse uden for hjemmet i henhold til §§ 130, stk. 1, og 131 eller om et barns endelige udgang af for sorgen efter disse bestemmelser er taget, indsender børneværnsudvalget snarest og senest inden 1

måned indberetning om udvalgets beslutning til landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg, hvortil tillige sendes indberetning, når udvalget har truffet beslutning om anbringelse af et barn uden for hjemmet i medfør af § 130, stk. 2, såfremt sorgen efter denne bestemmelse har varet mere end 3 måneder. Til landsnævnet sendes endvidere indberetning i tilfælde, hvor sagens akter i medfør af § 86, stk. 3, oversendes til børneværnsudvalget i en anden kommune. For Københavns kommunes vedkommende indsendes dog ikke indberetninger til landsnævnet om de truffe beslutninger i henhold til §§ 130 og 131, og socialministeren kan efter indstilling fra landsnævnet fritage andre større kommuner for indberetningspligten. De fritagne kommuner bør dog indsende indberetning til landsnævnet, såfremt en sag fra disse kommuner oversendes til børneværnsudvalget i en kommune, der ikke er fritaget for indberetningspligten.

Stk. 2. Landsnævnet påser, at bestemmelserne i dette afsnit er iagttaget, herunder særlig, at den trufne beslutning er taget af det rette børneværnsudvalg, jfr. § 86, i beslutningsdygtigt møde og med fornødent stemmetal, jfr. § 87.

Stk. 3. Børneværnsudvalget indsender i hvert års januar måned til landsnævnet beretning om sin virksomhed i henhold til kapitel IX. Tilsvarende indberetning med hensyn til virksomheden i henhold til kapitel VIII tilstilles overinspektionen for børne- og ungdomsforsorgen.

Stk. 4. Der fastsættes af socialministeren nærmere regler for de stk. 1 og 3 omhandlede indberetninger«.

8) Til § 168.

I den foreslåede ændrede affattelse af stk. 1, sidste punktum ændres »amtet« til »landsnævnet«.

*) Jfr. betænkningen side 26—28.

Ændringsforslag vedrørende overinspektionens virksomhed til det som bilag i optrykte udkast til lovforslag.

i)¹⁾ *Til § 65.*

I stk. 3, 2. sætning, ændres »socialministeren« til »direktøren for børne- og ungdomsforsorgen efter nærmere af socialministeren fastsatte regler«.

2)²⁾ *Til § 126.*

I stk. i ændres 2. og 3. punktum til:

»Denne gives af direktøren for børne- og ungdomsforsorgen. Socialministeren fastsætter nærmere regler for institutionernes indretning, ledelse og bestyrelse m. m. Ved institutioner, der ikke drives af en kommune, indstiller institutionens bestyrelse, at anerkendelse meddeles.«

Stk. 3 a affattes således:

»at planerne for institutionens oprettelse, forinden de bringes til udførelse, er godkendt af direktøren for børne- og ungdomsforsorgen«.

/ stk. 3 f, I 1. sætning ændres »socialministeren« til »direktøren efter nærmere af socialministeren fastsatte retningslinjer.«

Stk. 3, sidste sætning affattes således:

»For institutioner for børn over 7 års alderen kan direktøren frafalde den under d) nævnte betingelse.«

I stk. 6 ændres ordet »socialministeren« til »direktøren for børne- og ungdomsforsorgen«.

3) *Til § 127.*

I stk. 1 a ændres ordet »socialministeren« til »direktøren for børne- og ungdomsforsorgen efter nærmere af socialministeren fastsatte retningslinjer.«

/ stk. 3 ændres ordet »socialministeriet« til »direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen«.

4)³⁾ *Til § 156.*

I stk. 1 ændres ordene »overinspektøren for børne- og ungdomsforsorgen« til »direktøren for børne- og ungdomsforsorgen.«

5)⁴⁾ *Til § 157.*

I stk. 1 ændres 1. og 2. punktum til:

»Opdragelseshjem, i hvilke børn anbringes i henhold til dette afsnit, skal have offentlig anerkendelse, der gives af direktøren for børne- og ungdomsforsorgen. Socialministeren fastsætter almindelige regler for hjemmenes indretning, ledelse og bestyrelse m. m.«

Stk. 3 affattes således:

»Anerkendelse af opdragelseshjem kan kun meddeles, for så vidt planerne for institutionens oprettelse, forinden disse bringes til udførelse, er godkendt af direktøren for børne- og ungdomsforsorgen.«

/ stk. 6 ændres ordet »socialministeren« til »direktøren for børne- og ungdomsforsorgen«.

6)⁵⁾ *Til § 2.*

Ordene »overinspektionen for børne- og ungdomsforsorgen« ændres til »direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen« og ordene »overinspektøren for børne- og ungdomsforsorgen« til »direktøren for børne- og ungdomsforsorgen«.

¹⁾ Jfr. betænkningen side 37.

²⁾ Jfr. betænkningen side 35 og 34.

³⁾ Jfr. betænkningen side 41.

⁴⁾ Jfr. betænkningen side 35 og 34.

⁵⁾ Jfr. betænkningen side 41.

**Ændringsforslag*) vedrørende et pædagogisk-økonomisk udvalg til det
som bilag i optrykte udkast til lovforslag.**

Til § 65.

Stk. 12 udgår.

Som ny § 150 a indføres:

»§ 150 a.

Stk. 1. Socialministeren nedsætter et udvalg til behandling af pædagogiske og økonomiske spørgsmål vedrørende børne- og ungdomsforsorgen bestående af følgende 14 medlemmer: Direktøren for den sociale særforborg som formand, overinspektøren for børne- og ungdomsforsorgen, formanden for landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg, 1 bygningskyndigt medlem, 1 medlem udpeget af finansministeriet, 1 læge udpeget af sundhedsstyrelsen, 1 pædagog udpeget af undervisningsministeriet, 1 medlem udpeget af Københavns magistrat, 2 medlemmer udpeget af Børnesagens Fællesråd, således at det ene medlem repræsenterer opdragelseshjemmene og det andet institutionerne for forebyggende børneforborg, 1 medlem udpeget af Dansk Børneværnsforening samt 3 medlemmer udpeget af henholdsvis Den danske Købstadsforening, Bymæssige Kommuner og De samvirkende Sognerådsforeninger i Danmark.

Stk. 2. Det påhviler udvalget at fremkomme med erklæring om *pædagogiske spørgsmål* børne- og ungdomsforsorgen vedrørende, herunder navnlig følgende:

- a) Fastsættelse af retningslinjer for den fremtidige udbygning af børne- og ungdomsforsorgen og dens institutioner.
- b) Undervisning og uddannelse på institutionerne, herunder principielle spørgsmål i forbindelse med godkendelse af undervisningsplaner i henhold til § 158.
- c) Planlægning af forskningsopgaver og statistiske undersøgelser inden for børne- og ungdomsforsorgen.

*) Jfr. betænkningen side 41.

- d) Udarbejdelse af forslag til uddannelse af ledere og medarbejdere ved børneforborgens institutioner.
- e) Problemer i forbindelse med efterværnet.

Stk. 3. Endvidere påhviler det udvalget at fremkomme med indstilling til socialministeren eller i henhold til dennes bemyndigelse at træffe afgørelse angående følgende *økonomiske* spørgsmål vedrørende børne- og ungdomsforsorgen:

- a) Hvilke opdragelseshjem ud over de i § 65, stk. 3, særligt nævnte hjem der bør henføres til den i dette stykke omhandlede refusionsordning.
- b) Fastsættelse af de i § 65, stk. 4, omhandlede statstilskud og normale plejefølge samt de i § 7, stk. 1, nævnte vejledende takster for forældrenes betaling for skoleundervisning, herunder fastsættelse af de i bestemmelsen omhandlede kommunegrupper.
- c) Anvendelse af de i § 65, stk. 5, 6 og 7 samt § 127, stk. 4 og 5, omhandlede rådighedssummer.
- d) Hvilke beløb der ud over de i § 65, stk. 6, nævnte med bevillingsmyndighedernes tilslutning i de enkelte tilfælde bør stilles til rådighed til gennemførelse af byggearbejder m. v. ved opdragelseshjem.
- e) Godkendelse af lån i anerkendte opdragelseshjem eller anerkendte institutioner for forebyggende børneforborg, jfr. § 65, stk. 2 a, og § 127, stk. 1 a.
- f) Lederejede opdragelseshjems eller forebyggende institutioners overgang til selvejende institutioner med støtte fra staten samt oprettelse af nye opdragelseshjem med støtte fra staten.

Endelig vil udvalget kunne afæskes erklæring om andre principielle spørgsmål af øko-

nomisk karakter vedrørende børne- og ungdomsforsorgen.

Stk. 4. Udvalget udøver sin virksomhed i henhold til en af socialministeren godkendt forretningsorden for udvalget. Udvalget er

berettiget til at forhandle med og tilforordne særlige sagkyndige til at deltage i udvalgets møder. Udvalgets medlemmer og dets sekretær oppebærer honorarer, hvis størrelse fastsættes på de årlige finanslove.